

OBEC

วารสารวิชาการ สพฐ.

ปีที่ 13 ประจำปี 2567
(เดือนมกราคม – ธันวาคม 2567)

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำ “วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 13 ประจำปี 2567” ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกตำแหน่งทุกระดับที่มีความประสงค์จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในแต่ละปี อีกทั้งเป็นต้นแบบงานวิชาการ ในการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่ต่อไป

วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 13 ประจำปี 2567 ซึ่งเป็นการรวบรวมผลงานทางวิชาการของผู้ที่ส่งผลงานเพื่อเผยแพร่ ระหว่างเดือน มกราคม – ธันวาคม 2567 คณะผู้จัดทำเอกสารวารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 13 ประจำปี 2567 ขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการที่ได้นำมาเผยแพร่ในครั้งนี้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ เพื่อต่อยอดผลงานทางวิชาการของตนเองต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ธันวาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข – จ
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
1. การพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยด้านสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา	1
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
1. การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	15
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	
1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1	30
2. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	44
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	
1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	54
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ครู	
1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	64
2. การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1	68
3. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง โดยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	73
4. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ในรายวิชาภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางบาล	82
5. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม ในการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล	86
6. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงคลื่นเดือ้นหงาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	90
7. ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	94
8. ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	104

สารบัญ (ต่อ)

บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ครู (ต่อ)	หน้า
9. การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	116
10. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์	122
11. การพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1	129
12. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 1 ในภาวะวิกฤตโควิด-19 ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคลองแดนวิทยา	144
13. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	158
14. การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ	166
15. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์: เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาวประชาชนุเคราะห์	171
16. ผลของการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	184
17. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H	190
18. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน	200
19. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โดยใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแบ่งปันข้อมูล	206
20. แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ในเขตพื้นที่ จังหวัดเชียงราย	210
21. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล	224
คณะผู้จัดทำ	234

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยด้านสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ชื่อผู้วิจัย นางสาวชพรรณ บุญงามสม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 3) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ประชากรในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบประเมินแนวทางและแบบประเมินคู่มือการขับเคลื่อนนโยบาย แบบประเมินระดับการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย แบบประเมินระดับความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียน และ แบบสอบถามระดับความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนนโยบาย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้สถิติเชิงบรรยาย คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ดิดเกม และการพนัน อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนภาวะจิตเวช อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ดิดเกม โรคระบาดใน และ ภัยไซเบอร์ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนโรคระบาดในสัตว์ อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 9 กิจกรรม กิจกรรมระดับสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ผลการตรวจสอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริม

ความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลการตรวจสอบคู่มือการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า ด้านความเหมาะสมและความถูกต้อง อยู่ในระดับมากเช่นกัน

3) ผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ระดับการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย อยู่ในระดับมาก ระดับการปฏิบัติการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านกายไชเบอร์ ก่อนใช้แนวทาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และหลังใช้แนวทางอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การส่งเสริมความปลอดภัยด้านสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นหน่วยหลักในการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงการประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ, 2566) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น รวมถึงต้องจัดให้รองรับความต้องการของลูกอาชีพและตลาดแรงงาน ซึ่งการพัฒนานักเรียนเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตแรงงานที่สอดคล้องความต้องการ ความถนัด ความสนใจของนักเรียน อีกทั้งต้องพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงมีทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ โดยนำความทักษะที่มีสร้างคุณค่าให้กับสังคม ทักษะการทำงานในอนาคต จึงถือว่ามีความสำคัญจำเป็นที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งการพัฒนาทักษะการทำงานในอนาคต ต้องพัฒนาทักษะซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านการคิดและแก้ปัญหา ทักษะด้านการบริหารจัดการตน ทักษะด้านเทคโนโลยี และทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Mazmanian, Daniel & Sabatier, Paul, 1989 ; Nakamura, R. T., & Smallwood, F., 1980; Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E., 1975) โดยทักษะดังกล่าวต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นทั้งวิชาการ วิชาชีพ ความคิด การแก้ปัญหาและสอดคล้องกับ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงมีทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและความคิดวิเคราะห์เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดในอนาคต การพัฒนามีทั้งในส่วนที่เป็นหลักสูตร และในส่วนของกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามีหน้าที่ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรี, 2566) ประกอบด้วย 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา

หลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา 9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา 11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษาและ 12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. 2566) โดยคุณภาพของการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ให้การประสาน ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พิจารณาจากคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเกิดจากผลลัพธ์การจัดการเรียนรู้ในระดับห้องเรียน

ดังนั้น ผู้รายงานจึงสนใจพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผน และดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายอื่นต่อไปอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
2. เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
3. เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
4. เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชากร คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยการคำนวณขนาดของตัวอย่างในภาพรวมใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 381 คน นำมาแบ่งตามตำแหน่ง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีวิธีการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารทฤษฎี หลักการแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเคราะห์กรอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) สร้างแบบสังเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายและแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี 3) นำเฉพาะแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) 4) ปรับแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแบบสังเคราะห์กรอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย ไปสังเคราะห์กรอบแนวคิด และนำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุข

ภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ไปรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในลำดับต่อไป

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการดังนี้ 1) ผู้ศึกษาดำเนินการ โดยการศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวกับศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ ความปลอดภัย แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย ความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียน มัธยมศึกษา การบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) รวบรวมข้อมูลและกรอกข้อมูลลงในแบบ สักระยะที่ครอบคลุมแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย ส่วนรอบความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของ ของนักเรียนมัธยมศึกษา 3) นำกรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความ ปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรีที่ได้ ไปจัดทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความ ปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี และเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 4) นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีมาปรับแก้ตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ใช้กับผู้ให้ข้อมูลการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี (ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี, 2556) 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ เสนออาจารย์ที่ผู้ให้คำปรึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามฉบับ สมบูรณ์ 7) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน รวม ทั้งสิ้น 30 คน 8) ดำเนินการติดตามแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลและรวบรวมชุดแบบสอบถามเพื่อส่งกลับ คืน และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5) การวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการดังนี้ 1) นำข้อมูลจากการแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มาวิเคราะห์ 2) การจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนามาก่อนสิ่งอื่น โดยนำข้อมูลที่ได้ จากวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ นำมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม ความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี และนำไปจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified) (สุภาวดี เจริญวานิช, 2557) โดยค่าดัชนีลำดับความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผู้ศึกษาดำเนินการประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ร่างแนวทางและคู่มือการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) ตรวจสอบแนวทางและคู่มือการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ขั้นตอน 3 การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยใช้คู่มือการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวม

(N=366)

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ภาวะจิตเวช	4.362	0.532	มาก	4.592	0.551	มากที่สุด	0.053	2
2	ติดเกม	4.514	0.552	มากที่สุด	4.614	0.552	มากที่สุด	0.022	5
3	ยาเสพติด	4.571	0.571	มากที่สุด	4.662	0.564	มากที่สุด	0.020	6
4	โรคระบาดในมนุษย์	4.542	0.573	มากที่สุด	4.614	0.552	มากที่สุด	0.016	8
5	ภัยไซเบอร์	4.374	0.541	มาก	4.614	0.563	มากที่สุด	0.054	1
6	การพนัน	4.514	0.524	มากที่สุด	4.593	0.515	มากที่สุด	0.018	7
7	มลภาวะเป็นพิษ	4.451	0.523	มาก	4.574	0.521	มากที่สุด	0.028	4
8	โรคระบาดในสัตว์	4.393	0.541	มาก	4.454	0.552	มาก	0.014	9
9	ภาวะทุพโภชนาการ	4.450	0.550	มาก	4.590	0.540	มากที่สุด	0.031	3
รวม		4.463	0.545	มากที่สุด	4.589	0.546	มากที่สุด	0.028	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.463$, S.D. = 0.554) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.571$, S.D. = 0.571) รองลงมาคือ ดิตเกม ($\bar{X} = 4.514$, S.D. = 0.55) และการพนัน ($\bar{X} = 4.514$, S.D. = 0.525) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วน ภาวะจิตเวช อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.362$, S.D. = 0.532)

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์ (N=366)

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	บุคลากรที่รับผิดชอบมีเพียงพอ ความเหมาะสม	4.431	0.541	มาก	4.612	0.544	มากที่สุด	0.041	5
2	จัดทำแผนการส่งเสริมความปลอดภัยด้านภัยไซเบอร์	4.422	0.552	มาก	4.601	0.554	มากที่สุด	0.040	5
3	ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ได้วางไว้	4.393	0.553	มาก	4.672	0.561	มากที่สุด	0.064	1
4	การนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบ	4.374	0.532	มาก	4.651	0.541	มากที่สุด	0.063	1
5	ประเมินผลอย่างเหมาะสม	4.352	0.541	มาก	4.612	0.554	มากที่สุด	0.060	2
6	จัดทำรายงานอย่างเหมาะสม	4.342	0.544	มาก	4.553	0.563	มากที่สุด	0.049	4
7	นำผลการดำเนินงานไปวางแผนพัฒนาการดำเนินการครั้งต่อไป	4.331	0.563	มาก	4.553	0.554	มากที่สุด	0.051	3
รวม		4.369	0.547	มาก	4.608	0.553	มากที่สุด	0.055	-

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.369$, S.D. = 0.547) เมื่อพิจารณาเป็นรายรายการ พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบมีเพียงพอ ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.431$, S.D. = 0.541) รองลงมา คือ จัดทำแผนการส่งเสริมความปลอดภัยด้านภัยไซเบอร์ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.422$, S.D. = 0.552)

ส่วนนำผลการดำเนินงานไปวางแผนพัฒนาการดำเนินการครั้งต่อไป อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด($\bar{X}$ =4.331 , S.D.= 0.563)

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะจากการสอบถามสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

(N = 18)

ที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเท่าทันสื่อ/ภัยไซเบอร์	5	27.78
2	กิจกรรมตามโครงการยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ	4	22.22
3	การกำกับติดตามของผู้บริหารไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	3	16.67
4	การดำเนินกิจกรรมตามโครงการไม่เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานที่สถานศึกษากำหนด	2	11.11
5	การประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ไม่เป็นไปตามสภาพการดำเนินงานจริง	2	11.11
6	ควรลดโครงการ/กิจกรรมในโรงเรียน	1	5.56
7	ต้องการนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยเหลือ/ให้คำปรึกษานักเรียน	1	5.56
รวม		18	100

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของข้อเสนอแนะ มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 ข้อมูล จัดเรียงลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด โดยนำเสนอ 3 อันดับแรก คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเท่าทันสื่อ/ภัยไซเบอร์ จำนวนความถี่สูงสุด (ความถี่ =5, ร้อยละ =27.78) รองลงมา คือ กิจกรรมตามโครงการยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ(ความถี่ =4,ร้อยละ=22.22) และการกำกับติดตามของผู้บริหารไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (ความถี่ =3,ร้อยละ=16.67)

2. ผลการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ตารางที่ 4 ระดับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์

(N=5)

รายการ	ความถูกต้อง n=5			ความเหมาะสม n=5			ความสอดคล้อง n=5			ความเป็นไปได้ n=5		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
1.หลักการเหตุผลของการพัฒนาแนวทาง	4.60	.55	มากที่สุด	4.80	.45	มากที่สุด	4.80	.45	มากที่สุด	4.60	.55	มากที่สุด
2.วัตถุประสงค์ของแนวทาง	4.80	.45	มากที่สุด	4.80	.45	มากที่สุด	4.80	.45	มากที่สุด	4.60	.55	มากที่สุด
3.องค์ประกอบของแนวทาง	4.70	.46	มากที่สุด	4.78	.42	มากที่สุด	4.77	.43	มากที่สุด	4.72	.45	มากที่สุด
4.วัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามแนวทาง	4.78	.42	มากที่สุด	4.73	.45	มากที่สุด	4.70	.46	มากที่สุด	4.68	.47	มากที่สุด
5.กระบวนการดำเนินการตามแนวทาง	4.77	.42	มากที่สุด	4.72	.45	มากที่สุด	4.69	.46	มากที่สุด	4.70	.46	มากที่สุด
6.ตัวชี้วัดความสำเร็จ	4.62	.49	มากที่สุด	4.62	.49	มากที่สุด	4.72	.45	มากที่สุด	4.65	.48	มากที่สุด
7.เป้าหมายของการดำเนินการตามแนวทาง	4.72	.45	มากที่สุด	4.67	.48	มากที่สุด	4.68	.47	มากที่สุด	4.67	.48	มากที่สุด
8.การนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์	4.58	.50	มากที่สุด	4.57	.50	มากที่สุด	4.60	.49	มากที่สุด	4.58	.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	.47	มากที่สุด	4.71	.46	มากที่สุด	4.71	.46	มากที่สุด	4.64	.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความเหมาะสม ($\bar{X}=4.71$, S.D.=.46) และความสอดคล้อง ($\bar{X}=4.71$, S.D.=.46) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.70$, S.D.=.47) ส่วนความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยต่ำ ($\bar{X}=4.64$, S.D.=.49)

4.3 ผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ตารางที่ 5 ระดับการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์

(N=342)

รายการ	เป้าหมาย		การดำเนินการ	
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Policy)	≥ 3.50	3.962	.853	มาก
2. ส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา (Well-being, physical and mental)	≥ 3.50	3.893	.822	มาก
3. พัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัย (Information and Communication channels)	≥ 3.50	3.742	.794	มาก
4. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย (Organizing and Team)	≥ 3.50	3.841	.852	มาก
5. สร้างเครือข่ายความปลอดภัย (Network)	≥ 3.50	3.782	.951	มาก
6. ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างความปลอดภัย (Resource)	≥ 3.50	4.021	.743	มาก
7. การพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา (Development of Personnel)	≥ 3.50	4.153	.872	มาก
8. กิจกรรมประกวดนวัตกรรม (Innovation)	≥ 3.50	3.971	.823	มาก
9. นิเทศแบบบูรณาการ (Integrated supervision)	≥ 3.50	4.132	.821	มาก
ภาพรวม		3.940	.850	มาก

จากตารางที่ 5 ระดับการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.940$, $S.D.=.850$) แยกพิจารณาเป็นรายแนวทาง พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.153$, $S.D.=.872$) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นิเทศแบบบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.132$, $S.D.=.821$) ส่วนระดมทรัพยากรเพื่อสร้างความปลอดภัย มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.021$, $S.D.=.743$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4.4 ผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ตารางที่ 6 ระดับการปฏิบัติการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์

(N=342)

ข้อ	รายการ	ความปลอดภัย(ก่อน)			ความปลอดภัย(หลัง)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การถูกกลั่นแกล้ง/รังแกออนไลน์	3.283	.491	ปานกลาง	3.591	.642	มาก
2	การนำเข้าข้อมูลผิดกฎหมาย	3.512	.582	มาก	3.913	.631	มาก
3	การถูกติดตาม/คุกคามออนไลน์	3.471	.721	ปานกลาง	3.641	.801	มาก
4	การถูกแบล็กเมลทางเพศ	3.324	.701	ปานกลาง	3.834	.891	มาก
5	การถูกติดตาม/สื่อสารเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม	3.413	.832	ปานกลาง	3.813	.922	มาก
6	การเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ต	3.272	.591	ปานกลาง	3.794	.743	มาก
7	การเล่นการพนันออนไลน์	3.391	.682	ปานกลาง	3.681	.881	มาก
8	การใช้สื่อโดยอายุยังไม่ถึงเกณฑ์	3.562	.794	มาก	3.982	.821	มาก
9	การถูกล่อลวงทางเพศ	3.341	.621	ปานกลาง	3.861	.822	มาก
10	การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป	3.594	.762	มาก	4.093	.881	มาก
รวม		3.416	.695	ปานกลาง	3.820	.821	มาก

จากตาราง 6 ระดับการปฏิบัติการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์ ก่อนใช้แนวทางความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.416$, $S.D.=.695$) แยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.594$, $S.D.=.762$) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การใช้สื่อโดยอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.562$, $S.D.=.794$) ส่วนการเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ต มีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=3.272$, $S.D.=.591$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ
ของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ด้านภัยไซเบอร์

(N=342)

รายการ	เป้าหมาย	การดำเนินการ		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยระดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Policy)	≥ 4.50	4.572	.851	มากที่สุด
2. ส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและ จิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา (Well-being, physical and mental)	≥ 4.50	4.594	.822	มากที่สุด
3. พัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้าน ความปลอดภัย (Information and Communication channels)	≥ 4.50	4.493	.794	มาก
4. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย (Organizing and Team)	≥ 4.50	4.451	.853	มาก
5. สร้างเครือข่ายความปลอดภัย (Network)	≥ 4.50	4.474	.952	มาก
6. ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างความปลอดภัย (Resource)	≥ 4.50	4.431	.743	มาก
7. การพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยใน สถานศึกษา (Development of Personnel)	≥ 4.50	4.713	.871	มากที่สุด
8. กิจกรรมประกวดนวัตกรรม (Innovation)	≥ 4.50	4.624	.823	มากที่สุด
9. นิเทศแบบบูรณาการ (Integrated supervision)	≥ 4.50	4.691	.824	มากที่สุด
ภาพรวม		4.560	.850	มากที่สุด

จากตาราง 7 ความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.560$, S.D.=.850) แยกพิจารณาเป็นรายแนวทาง พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.713$, S.D.=.871) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนิเทศแบบบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.691$, S.D.=.824) ส่วนแนวทาง ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างความปลอดภัย มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.431$, S.D.=.743) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 8 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี (ภัยไซเบอร์)

ที่	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	ผู้ปกครองควรดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด	3	20.00
2	ควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และสร้างความตระหนักถึงสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อให้มีการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และการให้คำปรึกษาที่มีลักษณะบูรณาการและเป็นปัจจุบัน	3	20.00
3	การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	13.33
4	ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	2	13.33
5	ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมเหมาะสม สำหรับการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ	1	6.67
6	ควรมีการพัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน	1	6.67
7	ควรส่งเสริมกิจกรรมลดการติดจอ/ติดเกมของบุตรหลาน	1	6.67
8	ควรส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักเกี่ยวกับความแตกต่างของบุคคลเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้ง/รังแก	1	6.67
9	ควรมีการอบรมให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา และการป้องกัน การถูกคุกคามหรือถูกล่อลวงทางเพศ	1	6.67
โดยรวม		15	100

จากตาราง 8 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย การส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 9 รายการ จัดเรียงลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด โดยนำเสนอ 2 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองควรดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด และควรมี การจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และสร้างความตระหนักถึงสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อให้มีการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และการให้คำปรึกษาที่มีลักษณะบูรณาการและเป็นปัจจุบัน จำนวนความถี่สูงสุด (ความถี่ =3, ร้อยละ =20.00) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ความถี่ =2, ร้อยละ=13.33)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำแนวทางไปใช้ 1) การนำแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา ภัยไซเบอร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ไปใช้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมีความรู้ความเข้าใจ โดยศึกษาคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งดำเนินการตามกิจกรรม ขั้นตอนที่กำหนด พร้อมทั้งประเมินผลตามแนวทางที่กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 2) ในการดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมความปลอดภัยทางสุขภาวะทางกายและจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจด้านภัยไซเบอร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษา 3) การดำเนินการตามแนวทางเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และใช้การบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตร 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความปลอดภัย เรียนดี มีความสุข สร้างความเชื่อถือ เชื่อมั่น และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ศตวรรษ ฤทธิคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2566).การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่าย

ที่ 42- 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ การจัดการ

ภาครัฐและเอกชน, 5(2), 209–222. <https://doi.org/10.14456/jappm.2023.30>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. (2566). ความปลอดภัยด้านโรคระบาดในสัตว์.

นนทบุรี: กลุ่มส่งเสริมการจัดการการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นนทบุรี.

สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2566).แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570).นนทบุรี:

สำนักงานจังหวัดนนทบุรี.

สุภาวดี เจริญวานิช (2557).พฤติกรรมเกม : ผลกระทบและการป้องกัน.วารสารวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)22, 6 ฉบับพิเศษ (2557) 871-879

องค์การอนามัยโลก (2561). คู่มือวินิจฉัยและจัดประเภทของโรคระหว่างประเทศ.สืบค้นเมื่อ 6

ธันวาคม 2566. จาก <https://thestandard.co/gaming-disorder/>

Mazmanian, Daniel & Sabatier, Paul (1989). **Implementation and Public Policy**. 3rd

Edition. Lanham, MD: University Press of America.

Nakamura, R. T., & Smallwood, F. (1980). **The politics of policy implementation**.

New York: St. Martin's Press.

Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). **The Policy Implementation Process: A**

Conceptual Framework. *Administration & Society*, 6(4), 445-488.

ชื่อเรื่อง

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย

นายสายัน ปองไป
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา 2. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมี วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน ครูผู้สอนจำนวน 289 คน รวม 310 คน ได้มาโดยวิธีสุ่ม แบบแบ่งชั้น โดยกำหนดสัดส่วนตามกลุ่มวิชาการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ขั้นตอน ที่ 2 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ จากอาคารเรียน อาคารประกอบ (มีร้อยละของการปฏิบัติสูงสุด) พบว่า การแต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคาร สถานที่ ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ มีร้อยละของการปฏิบัติสูงสุด พบว่า การให้ครูและ นักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม การล่อลวงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ มีร้อยละของการ ปฏิบัติสูงสุด พบว่า การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความ ปลอดภัย ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด มีร้อยละของการปฏิบัติสูงสุด พบว่า การแยกนักเรียนที่ป่วย และนักเรียนที่สัมผัส โรคติดต่อ ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ มีร้อยละของการปฏิบัติสูงสุด พบว่า การจัด สภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญตระหนักของความปลอดภัยมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ โดยการมีการประชุมวางแผนแนวทางป้องกัน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง และสำรวจ สภาพอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมในใช้งาน จัดทำคู่มือการใช้งาน บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ และ ประสานความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่จะเกิดในระบบเครือข่าย และครู ผู้รับผิดชอบงานควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสร้างองค์ความรู้ความปลอดภัยและจัดกิจกรรมโครงการเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

คำสำคัญ

ความปลอดภัย,งานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560–2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิด ความท้าทาย ในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศ ที่มีรายได้ปานกลาง ทศนิยม ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยน ไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เป็นผลให้เกิดการเร่งแก้ไขปัญหา ทั้งยังเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบ ใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กอปรกับนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการมองเห็น ภัยที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ ในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัย จากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจาก โรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) เป็นผลให้เป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้ และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากร ทางการศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยสร้าง ความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือหรือเยียวยา

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ.วิระ แข้งกสิกร รองปลัดกระทรวง ได้ตระหนักถึง เรื่องความปลอดภัย ในสถานศึกษาว่าเป็นเรื่องเร่งด่วน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน จึงได้มีการ กำหนดให้เรื่องดังกล่าวเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของ ศธ. พร้อมทั้งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานรอบด้าน ภายใต้นโยบาย “MOE Safety Center สถานศึกษา ปลอดภัย” ในหน่วยงานทุกระดับมาอย่างต่อเนื่อง ได้ทำการสำรวจความคิดเห็น ของประชาชนต่อนโยบาย MOE Safety Center สถานศึกษาปลอดภัย ซึ่งทำการสำรวจจากประชาชน ทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 3,378 หน่วยตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลในรูปแบบ การสำรวจออนไลน์ ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2565 ผลการสำรวจพบว่า ประสพการณ์เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาของประชาชน : ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.57

ระบุว่า ในห้วงปีที่ผ่านมา ตนเองหรือบุตรหลานวัยเรียนไม่เคยประสบกับปัญหา ด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา ส่วนอีกร้อยละ 29.43 ระบุว่า ตนเองหรือบุตรหลานวัยเรียน เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 12.29 ระบุว่า เคยประสบภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ เช่น การกลั่นแกล้ง รังแก รองลงมาคือ ร้อยละ 8.61 ระบุว่าเคยประสบภัย ที่เกิดจากอุบัติเหตุในสถานศึกษาร้อยละ 5.92 ระบุว่าเคยประสบภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ เช่น การทะเลาะวิวาท และร้อยละ 2.61 ระบุว่าเคยประสบภัยที่เกิดจากการละเมิดสิทธิ์ เช่น การคุกคามทางเพศ การลงโทษแบบไร้เหตุผล และโครงการ MOE Safety Center เป็นโครงการสำคัญของรัฐบาล “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี” และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ภายใต้การบริหารงานของ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยกำหนดให้เป็นวาระแรกใน 7 วาระเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะตระหนักดี ว่าหากสถานศึกษาไม่มีความปลอดภัยแล้วจะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ให้แก่ผู้เรียนได้และยังส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย รวมถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย จากนโยบาย MOE Safety Center สถานศึกษาปลอดภัย โดยมุ่งเน้นความปลอดภัย ในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการรายงาน การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในปีการศึกษา 2564 พบว่า มีการส่งเสริมและขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษาปลอดภัยทุกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด จึงได้กำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้น กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมระบบความปลอดภัยทุกรูปแบบ ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละ 6 – 7 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงาน ของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญา เฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (ेमอธฆมา วัฒนบูรานนท์ 2548, น. 101) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนา ผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้มีความสุขและการได้รับ การปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย สถานศึกษาที่มีความปลอดภัยผู้ปกครองจะให้ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความองกามทางสติปัญญา อารมณ์ อย่างอบอุ่น และปลอดภัยกล่าวคือถ้าการศึกษาคือความเจริญองกาม บุคคลจะเจริญองกามต้องมีสุขภาพ ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ อเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ประเทศเหล่านี้ ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัย เป็นลำดับแรกในการบริหารสถานศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2537 น. 134) ดังนั้น การรักษาความปลอดภัย

ในโรงเรียนจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถละเลยได้ สถานศึกษาจึงควรมีบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย โดยมีการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือทรัพยากรอื่น ๆ ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เรียน ครู บุคลากร ในสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา 2554, น.45 - 46) ผู้เรียน ทุกคนต้องได้รับความปลอดภัยทั้งทางด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย ปลอดภัยจาก ปัญหาทางสังคม มีความปลอดภัยด้านสุขภาพ ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ และปลอดภัยจากผลกระทบจากการ สูบบุหรี่ และความไม่สงบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนด ให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและ จัดความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา สอดคล้องกับคู่มือแนวทาง ปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษาฉบับ พ.ศ.2552 เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการดูแลความภัยนักเรียนทุกคนในสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ เช่น อุบัติเหตุ จากอาคารเรียน อาคารประกอบ อุบัติเหตุจากบริเวณ สถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ การเดินทางไป - กลับ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา การร่วมกิจกรรมสำคัญ อุบัติภัย เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย และปัญหาทางสังคม เช่น การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ สารเสพติด การทะเลาะวิวาท การถูกล่อลวง การลักพา สือลามกอนาจาร อบายมุข ด้านสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษ และ ด้านผลกระทบ จากการสูบบุหรี่และความไม่สงบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการรักษา ความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะนักเรียน เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน จึงต้องแสวงหาหนทาง ที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการปลูกฝังเรื่องความปลอดภัยจนเกิดเป็นนิสัย มีจิตสำนึกแห่ง ความปลอดภัย (safety culture) และวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย (safety culture) อีกทั้งมีทักษะชีวิต ในการดำรงชีพอยู่ท่ามกลางกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง สู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล เช่นเดียวกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนของต่างประเทศ นั้น พบว่ามีการให้ความสำคัญและมีการ พัฒนาในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เช่น มีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ปกครองและนักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยอย่าง จริงจังเป็นประจำ(กระทรวงศึกษาธิการ สำนักอำนวยการ กลุ่มส่งเสริมสวัสดิภาพและสงเคราะห์นักเรียน 2554,) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลการวิจัย ไปเป็น แนวทางการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยกำหนดการวิจัย เป็น 2 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ 1. ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 100 คน 2. ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,244 คน รวม 1,344 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1. ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน 2. ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 289 คน รวมประชากรกลุ่มตัวอย่าง 310 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 43) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบแบ่งชั้น ตามกลุ่มวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 การศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 116 ข้อ ดังนี้

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	จำนวน 38 ข้อ
2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	จำนวน 13 ข้อ
3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม	จำนวน 39 ข้อ
4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน	จำนวน 20 ข้อ
5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ	จำนวน 6 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 2 คำตอบ ในรูปแบบ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามการศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสาร ความหมาย แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
- 2) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
- 3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม
- 4) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
- 5) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้าน สัตว์มีพิษ

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา
และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและ ความตรง
เชิงเนื้อหา ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) แล้วนำคะแนน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ได้จากการ
ลงความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC)
ของแบบสอบถาม การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

ความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบสอบถามการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขหรือเพิ่มเติม
ของข้อคำถามให้สมบูรณ์มีความเหมาะสม ตลอดจนปรับแก้ไขข้อความบางข้อคำถามในการสื่อความหมายให้มี
ความชัดเจน

6. นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ ผลปรากฏว่า แบบสอบถาม การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาได้ข้อคำถามตามเกณฑ์ จำนวน 116 ข้อ จากทั้งหมด 116 ข้อ และปรับปรุง บางข้อเพื่อให้ครอบคลุมทุกพฤติกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น แบบสอบถาม การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้รวมทั้งสิ้น 116 ข้อ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try-out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.97

8. นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถาม การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุญาต ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ประสาน ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 310 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ (%) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ (%)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชำนาญการหรือผู้อำนวยการชำนาญการ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านงาน ความปลอดภัยของสถานศึกษา
2. เป็นผู้บริหารกลุ่มงานสำนักเขตพื้นที่การศึกษา มีความรู้ มีประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยเลือกจากข้อการปฏิบัติที่มีค่าร้อยละต่ำที่สุด ในแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
- 3 มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพทางสังคม
- 4 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
- 5 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลา ในการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1.1 ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ จากอาคารเรียน อาคารประกอบ การปฏิบัติสูงสุด คือ การแต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ การดูแลรักษาความสะอาด ของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา การตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบ ของอาคาร อุปกรณ์ ต่าง ๆ เช่น ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และการปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ ไฟฟ้า ให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำ ห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของ ผู้ใช้งาน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบริเวณ สถานศึกษา การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำมี ผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การบันทึกเก็บสถิติ จุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬา เพื่อหาทางป้องกัน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา การปฏิบัติสูงสุด คือ การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษา สภาพแวดล้อม และพัฒนาชุมชน การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การสำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะ ในสถานศึกษาและชุมชน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่น หรือเป็นอันตรายกับเด็ก การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุอุบัติเหตุ การเดินทางไป – กลับ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน บริเวณหน้าสถานศึกษา การไม่ปฏิบัติ สูงสุด คือ การประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงาน ช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุการพานักเรียน ไปศึกษานอกสถานที่ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำมีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และการควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งสถานที่ที่ซื้ออาหารรับประทาน ของการไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ ในการขับขี่ มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุการร่วมกิจกรรมสำคัญ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำมีครู ในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุ การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การประสานกับตำรวจจราจร ในเรื่องการเดินและการข้ามถนน

1.2 ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ข้อที่มีร้อยละของการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้ ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยาม การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟประชาสัมพันธ์ ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม

1.3 ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสังคม การล่วงละเมิดทางร่างกาย และ จิตใจ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้มีความ

ปลอดภัยและการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การไม่ปฏิบัติ สูงสุด คือ การตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การตุนและวารสารยัวยุโรปบริเวณโรงเรียน อย่าให้มีขึ้น ด้านการทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย การปฏิบัติสูงสุด คือการสร้างความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ ด้านสารเสพติด การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดกิจกรรม ที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคม เพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด ด้านการอุปโภคบริโภค การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาล โรงอาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบและการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวัน ที่จัดทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ ด้านการทะเลาะวิวาท การปฏิบัติสูงสุด คือ การดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดให้มีหน่วย เคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท ด้านการถูกล่อลวงและลักพา การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในสถานศึกษา การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ ด้านสื่อลามกอนาจาร การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมา จัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การประสานความร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแลสื่อลามก อนาจารตามแหล่งจำหน่าย รอบบริเวณโรงเรียน ด้านสื่ออบายมุข การปฏิบัติสูงสุด คือ การกำกับติดตาม การมาเรียน ของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครองครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสาน กับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับ ระหว่างบ้านและโรงเรียน การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำสารสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านพฤติกรรมขู่สาว การปฏิบัติสูงสุด คือ การประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาระบบพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง ด้านอินเทอร์เน็ตและเกม การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดให้บริการอินเทอร์เน็ต กับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ

1.4 ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านความปลอดภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อม การปฏิบัติสูงสุด คือ การป้องกันและลดของเสียโดยนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ (Repair) การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การกำจัดของเสียในสถานศึกษา

โดยวิธีการฝังกลบ ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด การปฏิบัติสูงสุด คือ การแยกนักเรียนที่ป่วย และนักเรียนที่สัมผัสโรคติดต่อและการแจ้งเมื่อมีโรคติดต่อเกิดขึ้นในสถานศึกษาต้อง แจ้งเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ มีการตรวจร่างกายหาผู้ป่วย ด้านความผิดปกติจากสุขภาวะ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจำแนกพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาหาแนวทางการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา และการปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหา การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดอาคารและสถานที่เรียน สำหรับเด็กที่มีปัญหา

1.5 ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ ด้านสัตว์มีพิษ การปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ให้สะอาด ร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ การไม่ปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัย และลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีประชุมวางแผนระบบป้องกันแก้ไขการติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบงานอาคารสถานที่ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้กับนักเรียนและติดป้ายข้อควรระวังในการในห้องน้ำ ห้องส้วม ด้านบริเวณสถานศึกษา แนวทางป้องกันและแก้ไขในการบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬา เพื่อหาทางป้องกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุม วางแผนป้องกัน ชี้แจง การบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬา และมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบ จัดทำแบบบันทึกการเกิดอุบัติเหตุ ในสนามกีฬา และบำรุงรักษาความสะอาดโดยรอบสนามกีฬา อย่างสม่ำเสมอ ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แนวทางป้องกันและแก้ไขการสำรวจสภาพปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรตรวจสอบสภาพ ปัญหาและหาทางแก้ปัญหาและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพร้อมประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างจิตสำนึกตระหนักต่อปัญหา สภาพแวดล้อมด้านเครื่องมือ เครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดทำคู่มือ การใช้และการบำรุงรักษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำรวจ ตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้งานได้ และมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบจัดทำคู่มือการใช้งานเครื่องมือ อุปกรณ์ ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาและจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ให้เป็นระบบให้ปลอดภัยด้านการเดินทางไป – กลับ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการประสานงานกับตำรวจจราจร ให้มาช่วยปฏิบัติงาน ช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับสถานีตำรวจภูธร ขอความร่วมมือส่งตำรวจจราจรมาปฏิบัติงานตามช่วงเวลา ที่นักเรียนเดินทางมาและกลับ ด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถยนต์และตรวจสอบประวัติคนขับรถเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง ด้านการร่วมกิจกรรมสำคัญ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการประสานงานกับตำรวจจราจร ในเรื่องการเดินและการข้ามถนน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานงานกับตำรวจจราจร

มาปฏิบัติหน้าที่ ในการเดินทางและการข้ามถนนอย่างปลอดภัยนอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบ ควรจัดอบรมนักเรียนให้มีความรู้ในเรื่องการเดินทางและการข้ามถนนอย่างปลอดภัย

2.2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ และประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา นำระบบเทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยเข้ามามีบทบาทในการป้องกัน นอกจากนี้ ควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เบอร์โทรติดต่อสื่อสารเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และมีแผนเผชิญเหตุทางด้านอุบัติเหตุ

2.3 มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ด้านการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการตรวจสอบแหล่ง จำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารยั่วเย้ารอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เช่น ตำรวจ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบควรเฝ้าระวัง และสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเข้าถึงแหล่งจำหน่าย หนังสือการ์ตูน และวารสารที่เป็นแหล่งยั่วเย้ารอบบริเวณโรงเรียน ด้านการทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตายแนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษา และให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือ กับผู้เชี่ยวชาญ นักจิตวิทยามาให้องค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูแนะแนวยังให้คำปรึกษา ทำความเข้าใจพร้อมทำการสำรวจ การช่วยเหลือและส่งต่อนักจิตแพทย์ ด้านสารเสพติด แนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติดพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามอบนโยบายโครงการกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมในแผนปฏิบัติการ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ที่ถูกต้องเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ด้านการอุปถัมภ์ค้ำชู แนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ ในเชิงโภชนาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามสอบถาม สังเกต ความพึงพอใจ ในอาหารกลางวันของนักเรียน นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ควรสำรวจ ความพึงพอใจอาหารกลางวันและดำเนินการตามระบบ Thai School Lunch เกี่ยวกับโภชนาการ อาหารนักเรียน ด้านทะเลาะวิวาทแนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุการณ์ที่มีการทะเลาะวิวาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อปพร.หมู่บ้านเข้ามาระงับเหตุ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ด้านการถูกล่อลวง และลักพาแนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญนักจิตวิทยามาเป็นแกนนำ ในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ให้ครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และติดตามเฝ้าระวัง ด้านสื่อลามกอนาจารแนวทางป้องกันและแก้ไขในการประสานความร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามก อนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบ บริเวณโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

ผู้เกี่ยวข้อง ในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจาร ตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน ด้านสื่ออบายมุขแนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดทำแบบสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ในการให้ข้อมูล ข่าวสารและติดตามเฝ้าระวัง นอกจากนี้ครูประจำชั้นควรดูแลกำกับติดตามนักเรียน ในการมั่วสุมและใช้ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือการเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านพฤติกรรมซู้สาว แนวทางป้องกันและแก้ไขในการให้ ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็ก ที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานให้ฝ่ายกิจกรรม นักเรียนดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการตรวจตราสภาพที่พักของนักเรียน ที่อยู่ตามหอพัก และสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครองดูแล นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบโครงการควรจัด กิจกรรมสายตรวจ โดยมีครู กรรมการนักเรียน สภานักเรียนออกตรวจตราบริเวณแหล่งที่พักของนักเรียน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ด้านอินเทอร์เน็ตและเกมแนวทางป้องกันและแก้ไข ในการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ ผู้บริหารสถานศึกษา ประสาน กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีการติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์และประสานงาน กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงาน ICT ระดับเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบ ฝ่ายเทคโนโลยีของ โรงเรียนควรติดตั้งระบบการใช้งานสัญญาณอินเทอร์เน็ตและควบคุมติดตาม การใช้งาน พร้อมสร้างองค์ความรู้

2.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านความปลอดภัยที่เกิด จากสภาพแวดล้อม แนวทางป้องกันและแก้ไขในการกำจัดของเสีย ในสถานศึกษาโดยวิธีการฝังกลบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามอบนโยบาย โรงเรียนปลอดภัย ปลอดภัยะ สถานศึกษาพอเพียง นอกจากนี้ ครูผู้รับผิดชอบโครงการนำขยะที่ฝังกลบมาทำปุ๋ย โดยการแยกขยะเปียก ขยะแห้งออกจากกัน ด้านโรคติดต่อ และโรคระบาดแนวทางป้องกันและแก้ไข ในการตรวจร่างกายหาผู้ป่วย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงาน ตามคู่มือการปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 ในการตรวจร่างกาย หาผู้ป่วย นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบควรให้ความรู้และมีการสำรวจการเจ็บป่วยของนักเรียน โดยการขอความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ครูเวร ครูประจำชั้น ในการตรวจร่างกายการเจ็บป่วย ด้านความผิดปกติจากสุขภาวะ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดอาคารและสถานที่เรียนสำหรับเด็ก ที่มีปัญหา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จัดอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีปัญหา และความสะอาดพร้อมความปลอดภัย นอกจากนี้ ครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ควรจัดการเรียนการสอนในแผนการสอนเฉพาะรายบุคคลและบูรณา การในการเรียนการสอน

2.5 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ แนวทางป้องกันและแก้ไขในการจัดทำป้าย เตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายเรื่อง สถานศึกษาปลอดภัยโดยจัดสภาพแวดล้อม ให้มีพื้นที่สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งกิ่งไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไข อุบัติเหตุด้านการเดินทางไป – กลับ เป็นด้านที่ไม่ปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรประสานความร่วมมือ กับสถานีตำรวจภูธร ขอความร่วมมือ ส่งตำรวจจราจร มาปฏิบัติงานตามช่วงเวลาที่นักเรียน เดินทางมาและกลับ และครูจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความปลอดภัย ของนักเรียนทั้งขณะ ที่อยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

1.2. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไข อุบัติภัย ด้านการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟและประชาสัมพันธ์ ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม เป็นด้านที่ไม่ปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรให้ความสำคัญแต่งตั้งคำสั่งเวรยามรักษา ความปลอดภัย นำระบบเทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยเข้ามามีบทบาทในการป้องกัน นอกจากนี้ ควรจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เบอร์โทรติดต่อสื่อสารเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และมีแผนเผชิญเหตุทางด้านอุบัติเหตุ

1.3. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทางสังคม การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ด้านการตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารยั่วเยาครอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น เป็นด้านที่ไม่ปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ เช่น ตำรวจ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบควรเฝ้าระวัง และสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเข้าถึงแหล่งจำหน่าย หนังสือการ์ตูน และวารสารที่เป็นแหล่งยั่วเยาครอบบริเวณสถานศึกษา

1.4. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนด้านความปลอดภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อม การกำจัดของเสีย ในสถานศึกษาโดยวิธีการฝังกลบ เป็นด้านที่ไม่ปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ควรให้ความตระหนัก ในเรื่องการจัดขยะในสถานศึกษาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ผู้เรียนพร้อมเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนปลอดภัยปลอดขยะ สถานศึกษาพอเพียง

1.5. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านสัตว์มีพิษ เป็นด้านที่ไม่ปฏิบัติสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา ควรให้ดำเนินการตามนโยบายเรื่องสถานศึกษา ปลอดภัยโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีพื้นที่ร่มรื่น สะอาด ตัดแต่งกิ่งไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ มีพืชเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำกลยุทธ์การจัดการ

ความปลอดภัยของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564).

คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19. กรุงเทพฯ:

คิว แอดเวอร์ไทซิง

กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2562). เรียนรู้สาธารณภัย ความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร

: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.

สุชีรา ใจหวัง. (2561). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 1.

สาคร มหาหิงค์.(2559) “แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4

สุชีรา ใจหวังและจันทร์ศรี ภูติอริยวัฒน์. “การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.” วารสารบริหารการศึกษา มศว. 15 (มกราคม-มิถุนายน

2561): 50-61.

เอกสารการสอนชุดวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559.

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2563). คู่มือป้องกันความรุนแรงต่อเด็ก. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. กรุงเทพฯ:

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563).

คู่มือแนวทาง การจัดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในโรงเรียนและการจัดทำแผนอพยพฉุกเฉิน

เฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ. กรุงเทพฯ:.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558).

แนวทางจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา.

ชื่อเรื่อง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของ
โรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

ชื่อผู้วิจัย นายจตุรงค์ เตชะวงศ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มีประชากรจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ผลการดำเนินงานวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.92$, S.D = 0.45) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับ กระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.04$, S.D = 0.73)

2) ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.37) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D = 0.67)

คำสำคัญ : การพัฒนา , กิจกรรมสถานักเรียน

บทนำ

การศึกษาจึงนับว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนรู้จักหน้าที่ของตน ซึ่งปรากฏอยู่ในหน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 54 ที่ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่อ่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และมี วัตถุประสงค์ว่า “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” สถาบันการศึกษา นับว่าเป็นสถานที่ที่สำคัญแห่งหนึ่งในการขับเคลื่อนการกระบวนการ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ ทั้งทางด้านวิชาการ และด้านการใช้ชีวิตในสังคม กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนในด้านการส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย จึงขับเคลื่อน การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนเวทีสำหรับฝึกให้นักเรียนเป็นนักประชาธิปไตยอย่าง แท้จริง ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย อันได้แก่ การวธธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม รวมทั้งหลักธรรมาภิบาล การมีจิตอาสาและพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ดังนั้น กิจกรรมสถานักเรียนจึงเป็นการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองที่ดี ผ่านกระบวนการกิจกรรมและการดำเนินงานตามวิถีประชาธิปไตย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงบัญญัติหลักการไว้ใน หมวด 1 มาตรา 7 โดยระบุว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 โดยมีโครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วน ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ของสังคมและประเทศชาติ โดยมีแนวทางในการพัฒนา การปลูกฝัง และเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความ สามัคคีสมานฉันท์ สันติวิธีต่อต้านการทุจริต คอร์ปชั่น และยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง หากได้รับการพัฒนาและ ได้รับโอกาสให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดความเป็นชาติ สามารถ พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ เด็กและเยาวชนจึงเป็นความหวังในการจรรโลง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ อยู่คู่สังคมไทย และเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา นโยบาย ของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนด นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2567 - 2568

และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ 2567 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียน ชุมชน ชมรม และการมีส่วนร่วมให้เกิดวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นพลเมืองที่ดี และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน ได้กล่าวถึงกิจกรรมสถานักเรียนไว้ว่า สถานักเรียนเป็นกิจกรรม สำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ใช้กระบวนการประชาธิปไตยและนำหลัก ธรรมาภิบาลมา ดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญของสถานักเรียน คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการ ประชาธิปไตย วิถีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนา โรงเรียน จึงใช้กระบวนการประชาธิปไตยอันเป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน เป็นกลไกในการ ดำเนินงาน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ซึมซับและคุ้นเคยกับความเป็นประชาธิปไตย มีคารวธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรมในการสร้างความสงบสุขในสังคมตั้งแต่ ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ไปจนถึงสังคมและ ประเทศ สถานักเรียนจึงเป็นรากฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เติบโตขึ้น เป็นพลังที่ เข้มแข็งในการสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดมาตรการและแนวทางในการดำเนินงาน กิจกรรมสถานักเรียนไว้โดยให้สถานศึกษาดำเนินการจัดตั้งสถานักเรียน 1 สภา ส่งเสริม สนับสนุน สถานักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

โรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ได้ให้ ความสำคัญและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนโดยมีการวางแผนและกำหนดลงใน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2566 – 2570 ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาใน การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม พบว่า คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนวัด บ้านแจ่มส่วนมากยังขาด ภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการวางแผนในการปฏิบัติงาน ขาดความรู้ความ เข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดความมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ขาดการมีส่วนร่วม ในการทำงานของคณะกรรมการสถานักเรียน ไม่มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ขาดความ รับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมบุคคลทั่วไป ได้รับทราบ ขาดการประสานงานกับครูและชุมชน ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนและคณะกรรมการ สถานักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการ ขาดภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานไม่มี กระบวนการที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าควรอยู่ในฐานะของผู้นำ หรือผู้ ตามที่เหมาะสม ขาดการทำงานเป็นทีมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่นักเรียนอื่นไม่มีส่วนร่วมในการทำงานของ คณะกรรมการสถานักเรียน ขาดการประสานงานกับครูและชุมชน ตลอดจนไม่มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ของแต่ละฝ่าย เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ พัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนวัดบ้านแจ่มให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการบริหารงานสถานักเรียน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของสถานักเรียนให้นักเรียนได้รับรู้ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความเป็นผู้นำความเป็นพลเมืองและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนเพื่อเป็นการรายงานกระบวนการและผลการดำเนินงานให้เกิดความเข้มแข็งและต่อเนื่องในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
- 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	จำนวน 11 คน
2) ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม	จำนวน 32 คน
3) คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม	จำนวน 7 คน
รวม	จำนวน 50 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จากเอกสาร ตำราและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ขั้นที่ 3 กำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยของคำถามหรือข้อความให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 4 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ขั้นที่ 5 กำหนดข้อความคำถามหรือข้อความในแต่ละประเด็นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับประเด็นสำคัญแต่ละประเด็น

ขั้นที่ 6 สร้างข้อความคำถามหรือข้อความและเรียงลำดับ

ขั้นที่ 7 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อควรปรับปรุง

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงข้อคำถามตามที่ยุเชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อควรปรับปรุง

ขั้นที่ 9 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อควรปรับปรุง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และนำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ ที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00 โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่า ประเด็นคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

0 หมายถึง ไม่แน่ว่า ประเด็นคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ประเด็นคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

โดยนำมาคำนวณค่าความตรงเนื้อหา (Content Validity) เป็นความสอดคล้อง โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence)

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่ยุเชี่ยวชาญเสนอแนะ

ขั้นที่ 11 จัดพิมพ์ทำเป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยจัดทำเอกสารการดำเนินงานวิจัยเพื่อชี้แจงจุดประสงค์ของการดำเนินงานวิจัยให้กลุ่มประชากรทราบและลงนามเข้าร่วมการวิจัยตามความสมัครใจ เพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากรและสอดคล้องกับข้อปฏิบัติของจริยธรรมการวิจัยในคน ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2) ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ร่วมกับคณะครู เพื่อร่วมกันวางแผนและแนวทางในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

3) ผู้วิจัยให้กลุ่มประชากรดำเนินการตอบคำถามตามแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลรายบุคคลจนกว่าจะครบตามจำนวนที่กำหนด

4) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลการทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปจัดทำแนวทางและคู่มือการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

5) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนา แนวทางและคู่มือการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

1) เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	2.92	0.45	ปานกลาง	4.20	0.37	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	2.91	0.46	ปานกลาง	4.30	0.26	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน	2.93	0.52	ปานกลาง	4.34	0.32	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน	2.62	0.84	ปานกลาง	4.34	0.32	มากที่สุด
รวม	2.85	0.57	ปานกลาง	4.30	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.85$, S.D = 0.57) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$, S.D = 0.52) ลำดับรองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.91$, S.D = 0.46) ลำดับสุดท้ายคือ องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.62$, S.D = 0.84) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.32) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน และองค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.32) ลำดับรองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.26) ลำดับสุดท้ายคือ องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.37) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1) ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	2.89	0.80	ปานกลาง	4.28	0.67	มากที่สุด
2) ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย	3.04	0.73	มาก	4.04	0.78	มากที่สุด
3) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	2.83	0.82	ปานกลาง	4.26	0.60	มากที่สุด
4) มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน	2.93	0.83	ปานกลาง	4.22	0.71	มากที่สุด
รวม	2.92	0.45	ปานกลาง	4.20	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.92$, S.D = 0.45) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับ กระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.04$, S.D = 0.73) ลำดับรองลงมาคือ มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมสถานักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$, S.D = 0.83) ลำดับสุดท้ายคือ ด้านมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.83$, S.D = 0.82) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.37) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D = 0.67) ลำดับรองลงมาคือ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$, S.D = 0.60) ลำดับสุดท้ายคือ ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, S.D = 0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรม
สถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการมีส่วนร่วม
ของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1) สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	2.84	0.82	ปานกลาง	4.34	0.69	มากที่สุด
2) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ	3.00	0.73	ปานกลาง	4.16	0.68	มากที่สุด
3) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.80	0.81	ปานกลาง	4.38	0.67	มากที่สุด
4) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม/ พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ	2.88	0.85	ปานกลาง	4.36	0.56	มากที่สุด
5) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม สิทธิเด็ก 4 ประการ	2.88	0.82	ปานกลาง	4.28	0.64	มากที่สุด
6) สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม ประเทศไทย 4.0/ความเป็นประชาคมอาเซียน/ ความเป็นพลโลก	2.98	0.74	ปานกลาง	4.32	0.65	มากที่สุด
7) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม/ สนับสนุนการเลือกตั้ง	2.78	0.91	ปานกลาง	4.42	0.61	มากที่สุด
8) สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม โดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติ	3.06	0.77	มาก	4.24	0.72	มากที่สุด
9) สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม/ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน	3.02	0.82	มาก	4.22	0.58	มากที่สุด
10) สถานักเรียนดำเนินการประเมิน สรุปและ รายงานผลการจัดโครงการ/ กิจกรรม	2.90	0.86	ปานกลาง	4.30	0.58	มากที่สุด
รวม	2.91	0.46	ปานกลาง	4.30	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.91$, S.D = 0.46) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมโดยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 0.77) ลำดับรองลงมาคือ สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม/ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในโรงเรียนและชุมชน อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.02$, S.D = 0.82) ลำดับสุดท้ายคือ สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริม/ สนับสนุนการเลือกตั้ง อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.78$, S.D = 0.91) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.58) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D = 0.61) ลำดับรองลงมาคือ สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D = 0.73) ลำดับสุดท้ายคือ สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประการ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.16$, S.D = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1) มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม การดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย	3.02	0.82	มาก	4.32	0.65	มากที่สุด
2) การทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่าย ต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ/ ด้านทรัพยากร	2.86	0.88	ปานกลาง	4.42	0.61	มากที่สุด
3) สถานักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุน กิจกรรมประชาธิปไตย	3.06	0.77	มาก	4.32	0.65	มากที่สุด
4) สถานักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของ คณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ	2.78	0.89	ปานกลาง	4.42	0.61	มากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
รวม	2.93	0.52	ปานกลาง	4.34	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$, S.D = 0.82) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 0.77) ลำดับรองลงมาคือ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.02$, S.D = 0.82) ลำดับสุดท้ายคือ สถานักเรียนมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.78$, S.D = 0.89) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.32) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การทำงานระหว่างสถานักเรียนกับเครือข่าย ต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ/ ด้านทรัพยากรและสถานักเรียนมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประเทศ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D = 0.61) ลำดับรองลงมาคือ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายและสถานักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$, S.D = 0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1) มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice)	2.58	0.97	ปานกลาง	4.36	0.60	มากที่สุด
2) มีผลงานดีเด่นรางวัลของสถานักเรียน	2.66	0.89	ปานกลาง	4.50	0.54	มากที่สุด
รวม	2.62	0.84	ปานกลาง	4.43	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.62$, S.D = 0.84) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีผลงานดีเด่นรางวัลของสถานักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.66$, S.D = 0.89) ลำดับรองลงมาคือ มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็น อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.58$, S.D = 0.97) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.34) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีผลงานดีเด่นรางวัลของสถานักเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D = 0.60) ลำดับรองลงมาคือ มีผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็น อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.36$, S.D = 0.60) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.85$, S.D = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยและปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนวัดบ้านแจ่มขาดการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมสถานักเรียน การไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองอย่างจริงจัง สถานักเรียนไม่มีระเบียบ/ข้อบังคับ/ธรรมนูญว่าด้วยสถานักเรียนของโรงเรียนที่ชัดเจน ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมด้านงบประมาณในการดำเนินงานของสถานักเรียนอย่างเพียงพอ ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนไม่มีคู่มือการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนเพื่อให้ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนได้ศึกษาเป็นแนวทาง ส่งผลให้คุณครูที่ปรึกษาขาดความมั่นใจในการให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่สถานักเรียน อีกทั้งขาดการประสานงานกับชุมชนและเครือข่ายภายนอก ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีแนวปฏิบัติในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานักเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนาธิป สำเริง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการบริหารงานสถานักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประชากรสำหรับตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 180 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนจำนวน รวมประชากรทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือ

ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามของแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพผลการวิจัย สภาพการบริหารงานสถานักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวรรณ สุวรรณपाल (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชน และ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็นเลิศ

ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$, $S.D = 0.32$) กิจกรรมสถานักเรียนเป็นการฝึกฝนนักเรียนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัตินักเรียนได้รับประสบการณ์ในการฝึกตนเองตามระบอบประชาธิปไตยรู้จักเคารพกฎหมาย คำสั่งฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การทำงานร่วมกับหมู่คณะ เป็นการเตรียมตัวให้เป็นพลเมืองดีในอนาคต เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านสังคม อารมณ์ และสติปัญญาอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด หัสตินทร์ เชาวนปรีชา (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนว่ามีความสำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับการพัฒนาเยาวชนให้เจริญเติบโตสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งอารมณ์ สังคม และจิตใจ สอดคล้องกับพันธกิจและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม (2564) ที่มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ การเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความรักในสถาบันหลักของชาติยึดมั่นการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง สอดคล้องกับสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) กล่าวว่า สถานักเรียนเป็นรูปแบบของกิจกรรมนักเรียนที่ปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีประชาธิปไตย เป็นกลไกสำคัญในการฝึกให้นักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีกิจกรรมการเลือกตั้งและการดำเนินงาน เพื่อให้ได้มาซึ่ง สถานักเรียนที่ถูกต้อง ให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่การเป็นพลเมืองและวิถีประชาธิปไตย ซึ่งประกอบไปด้วย คารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม รวมไปถึงหลักธรรมาภิบาล การมีจิตสาธารณะ การพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ การมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และสอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ให้เกิดความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการ ดำเนินการจัดทำระเบียบว่าด้วยสถานักเรียนโรงเรียนวัดบ้านแจ่ม คู่มือการดำเนินงาน การจัดทำโครงการที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การพัฒนา

ศักยภาพสถานนักเรียนและครูที่ปรึกษาสถานนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบต่างที่จะส่งเสริมหลักประชาธิปไตยในโรงเรียน ตลอดจนการเสริมสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานและการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

- 1) โรงเรียนมีการกำหนดแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย อย่างชัดเจน ตลอดจนกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานสถานนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม
- 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของกิจกรรมสถานนักเรียน และได้รับการพัฒนาหรือให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนและดำเนินการสถานนักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน อีกทั้งมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน ตรวจสอบ ประเมินผลปฏิบัติงานในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานนักเรียนตามบริบทต่าง ๆ
- 2) ควรมีการขยายขอบเขตของการวิจัยให้ครอบคลุมแนวทางการดำเนินงาน สถานนักเรียนของโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2561. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนาธิป สำเร็จ. (2560). แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานนักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ.
- ธนวรรณ สุวรรณपाल. (2563). รูปแบบการดำเนินงานสถานนักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานกิจกรรมสถานนักเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พระพุทธรูปศาสนา.
- หัสตินทร์ เชาวนปรีชา. (2546). การบริหารงานกิจการนักเรียน. อุดรดิตถ์ : สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวบัวพันธ์ ผิวทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางบาล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 3) ทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยมีการดำเนินการอยู่บ้าง แต่ยังขาดความเป็นระบบ ปัญหาหลักคือการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร และเวลาในการฝึกซ้อม ความต้องการสำคัญคือการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
2. รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ (MUSIC Model) การสนับสนุนและส่งเสริม และการวัดและประเมินผล
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทยเพิ่มขึ้น และสามารถสร้างสรรค์ผลงานดนตรีไทยได้อย่างน่าสนใจ
4. ผลการประเมินรูปแบบพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) โดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ การพัฒนารูปแบบ, การส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย

บทนำ

ดนตรีไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์และความเป็นมาอันยาวนานของชาติไทย เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และสุนทรียภาพของคนไทยมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน นอกจากจะช่วยให้จิตใจเบิกบานแจ่มใสแล้ว ดนตรีไทยยังมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาจิตใจ อบรมบ่มนิสัย และยังเชื่อมโยงผู้คนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2563)

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคปัจจุบัน ทำให้ดนตรีไทย ถูกลดบทบาทและอาจสูญหายไปจากสังคมไทยหากขาดการสืบสานและอนุรักษ์อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนรุ่นใหม่ที่หันไปสนใจดนตรีสมัยนิยมมากกว่าดนตรีไทย ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ท้าทายต่อการดำรงอยู่ของศิลปวัฒนธรรมอันเป็นรากเหง้าของชาติ (เกษม ช่วยพั่ง, 2561)

การส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้และเห็นคุณค่าของดนตรีไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในระดับโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสืบทอดและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่านี้ให้คงอยู่คู่สังคมไทยสืบไป อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของชาติที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเองและได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

โรงเรียนบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีการเรียนการสอนดนตรีไทยมาอย่างต่อเนื่อง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในหลายระดับ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบางประการ ในการพัฒนาความเป็นเลิศทางดนตรีไทยของผู้เรียน อาทิเช่น หลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ (MUSIC Model) การสนับสนุนและส่งเสริม และการวัดและประเมินผล ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีการพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาลสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะเป็แนวทางในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนดนตรีไทย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนและท้องถิ่น และที่สำคัญที่สุด คือ การธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของดนตรีไทยให้เป็นมรดกคู่แผ่นดินสืบไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 2 คน)
 - 1.2 ครูผู้สอนดนตรีไทย (จำนวน 2 คน)
 - 1.3 นักเรียนที่เรียนดนตรีไทย (จำนวน 259 คน)
 - 1.4 ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนดนตรีไทย (จำนวน 259 คน)
 - 1.5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา
2. เครื่องมือวิจัย
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีไทย
 - ประเด็นเกี่ยวกับนโยบาย การบริหารจัดการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนด้านต่างๆ
 - 2.2 แนวทางการสนทนากลุ่มสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง
 - ประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย
 - 2.3 แบบสอบถามสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่ม
 - ข้อมูลทั่วไป สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีไทย(รายบุคคล)
 - 3.2 จัดสนทนากลุ่มกับนักเรียน (2 กลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน) และผู้ปกครอง (2 กลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน)

- 3.3 แจกแบบสอบถามให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่ม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.1 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
 - 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย การจัดการศึกษาดนตรี และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2. ร่างรูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย
 - 2.1 นำข้อมูลระยะที่ 1 และการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์เป็นร่างรูปแบบ
 - 2.2 กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ เช่น หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
3. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
 - 3.1 คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน (ด้านดนตรีไทย 3 คน ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน)
 - 3.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
 - 3.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบและให้ข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงรูปแบบ
 - 4.1 วิเคราะห์ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
 - 4.2 ปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ

1. กลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 นักเรียนโรงเรียนบางบาลที่เรียนวิชาดนตรีไทย จำนวน 30 คน (เลือกแบบเจาะจง)
2. ระยะเวลาทดลอง: 1 ภาคเรียน (16 สัปดาห์)
3. เครื่องมือวิจัย
 - 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น
 - 3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย (ปรนัยและอัตนัย)
 - 3.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย
 - 3.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

- 3.5 แบบบันทึกการสะท้อนคิดของนักเรียน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ
 - 4.2 ดำเนินการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น (16 สัปดาห์)
 - 4.3 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดการทดลอง
 - 4.4 ให้นักเรียนบันทึกการสะท้อนคิดทุกสัปดาห์
 - 4.5 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองด้วย Dependent t-test
 - 5.2 วิเคราะห์ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 5.3 วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และบันทึกการสะท้อนคิดของนักเรียน

ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ผู้บริหาร (2 คน) ครูผู้สอนดนตรีไทย (2 คน) นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลอง (30 คน) และผู้ปกครอง (30 คน)
2. เครื่องมือวิจัย
 - 2.1 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ (แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ)
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 แจกแบบประเมินความพึงพอใจให้กับทุกกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีไทยเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ
 - 3.3 จัดสนทนากลุ่มกับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.1 วิเคราะห์ความพึงพอใจด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 4.2 วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
5. ปรับปรุงรูปแบบ
 - 5.1 นำผลการประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบ
 - 5.2 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฉบับสมบูรณ์

ผลลัพธ์สุดท้ายของการวิจัย จะได้รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยที่ผ่านการพัฒนาทดลองใช้ และปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งคู่มือการใช้รูปแบบสำหรับสถานศึกษาที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย
 - 1.1 สภาพปัจจุบัน
 - 1.1.1 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในหลักสูตรปกติและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 1.1.2 มีครูผู้สอนดนตรีไทยที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน
 - 1.1.3 มีนักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีไทยประมาณร้อยละ 30 ของนักเรียนทั้งหมด
 - 1.1.4 โรงเรียนมีเครื่องดนตรีไทยพื้นฐานครบถ้วน แต่ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
 - 1.2 ปัญหา
 - 1.2.1 งบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีไม่เพียงพอ
 - 1.2.2 ขาดแคลนครูผู้สอนดนตรีไทยเฉพาะทางบางประเภทเครื่องดนตรี
 - 1.2.3 เวลาในการฝึกซ้อมไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องเรียนวิชาอื่นๆ ตามหลักสูตร
 - 1.3 ความต้องการ
 - 1.3.1 เพิ่มจำนวนครูผู้สอนดนตรีไทยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง
 - 1.3.2 จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการจัดซื้อและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรี
 - 1.3.3 พัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางด้านดนตรีไทย
 - 1.3.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก
 - 1.3.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความสามารถด้านดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ
2. รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยที่พัฒนาขึ้น
 - 2.1 หลักการและแนวคิด การบูรณาการความรู้ด้านดนตรีไทยกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้แบบ Active Learning
 - 2.2 วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทยของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ และปลูกฝังความรักและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย
 - 2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้: ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (MUSIC Model)
 - M - Motivation: สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ
 - U - Understanding: พัฒนาความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการดนตรีไทย
 - S - Skill Practice: ฝึกฝนทักษะปฏิบัติอย่างเข้มข้น
 - I - Integration: บูรณาการความรู้และทักษะสู่การสร้างสรรค์ผลงาน
 - C - Collaboration: สร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.4 การสนับสนุนและส่งเสริม

- 2.4.1 จัดตั้งชมรมดนตรีไทยและวงดนตรีไทยประจำโรงเรียน
- 2.4.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและศิลปินดนตรีไทย
- 2.4.3 จัดกิจกรรมประกวดและแสดงความสามารถด้านดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ
- 2.4.4 สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่างๆ

2.5 การวัดและประเมินผล

- 2.5.1 ประเมินความรู้ภาคทฤษฎีด้วยแบบทดสอบ
- 2.5.2 ประเมินทักษะปฏิบัติด้วยการทดสอบปฏิบัติและการแสดง
- 2.5.3 ประเมินเจตคติและความคิดสร้างสรรค์ด้วยแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์
- 2.5.4 ใช้การประเมินตามสภาพจริงและการประเมินแบบ 360 องศา

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ

3.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 3.1.1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 3.1.2 นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

3.2 ด้านทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย

- 3.2.1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 3.2.2 นักเรียนร้อยละ 75 มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับดีขึ้นไป

3.3 ด้านเจตคติต่อดนตรีไทย

- 3.3.1 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน
- 3.3.2 นักเรียนแสดงความภาคภูมิใจในการเรียนและการแสดงดนตรีไทย

3.4 ด้านความคิดสร้างสรรค์

- 3.4.1 นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานดนตรีไทยในรูปแบบใหม่ๆ ได้อย่างน่าสนใจ
- 3.4.2 นักเรียนมีการบูรณาการความรู้ด้านดนตรีไทยกับศาสตร์อื่นๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบ

4.1 ความพึงพอใจต่อรูปแบบ

- 4.1.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52)
- 4.1.2 ด้านที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดคือ กระบวนการจัดการเรียนรู้และการสนับสนุนส่งเสริม

4.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

- 4.2.1 เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย
- 4.2.2 ขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรด้านดนตรีไทยระดับชาติ
- 4.2.3 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย

สรุปได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ เจตคติ และความคิดสร้างสรรค์ โดยได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาอื่นๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1.1 ควรกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยอย่างเป็นรูปธรรม
- 1.1.2 จัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีไทย รวมถึงการจัดซื้อและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรี
- 1.1.3 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรครูด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง
- 1.1.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

1.2 สำหรับครูผู้สอนดนตรีไทย

- 1.2.1 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ MUSIC Model ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- 1.2.2 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น สื่อมัลติมีเดีย หรือแอปพลิเคชันสำหรับฝึกซ้อมดนตรีไทย
- 1.2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น ค่ายดนตรีไทย การแสดงดนตรีในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์และแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน
- 1.2.4 ใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์

1.3 สำหรับนักเรียน

- 1.3.1 ฝึกฝนดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 1.3.2 เข้าร่วมกิจกรรมและการแข่งขันด้านดนตรีไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 1.3.3 แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์

- 1.3.4 พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านการเล่นดนตรีไทยเป็นวง
- 1.4 สำหรับผู้ปกครองและชุมชน
 - 1.4.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนรู้และฝึกฝนดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง
 - 1.4.2 เข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรีไทยที่โรงเรียนจัดขึ้น
 - 1.4.3 ร่วมเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์และสืบสานดนตรีไทยในชุมชน
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางด้านดนตรีไทยสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
 - 2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนดนตรีไทยที่บูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้ AI หรือ VR ในการฝึกซ้อมดนตรีไทย
 - 2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวงดนตรีไทยในโรงเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
 - 2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของนักเรียน เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- สุกรี เจริญสุข. (2560). *ดนตรีวิจัย: แนวคิดและกระบวนการวิจัยทางดนตรีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 86-101.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูดนตรีไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 7(2), 167-182.
- วิบูลย์ ตระกูลอุ้น. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทยแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 13(2), 121-138.

นพคุณ สุตประเสริฐ. (2565). การพัฒนาแบบวัดความสามารถทางดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(1), 56-70.

สุภัทรา โกษะโยธิน. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 25(2), 178-193.

ชาตรี มณีโกศล. (2567). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(1), 89-104.

ชื่อเรื่อง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
ชื่อผู้วิจัย	นายภัทรคุณ บุญคุณาว รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนระรองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนบางบาล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศของผู้บริหาร ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร จำนวน 29 โรงเรียน รวม 1,344 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 340 คน การคำนวณเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์ข้อสมมติฐาน เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกด้าน

3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทาง สังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความ ตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้มีความรู้ความสามารถและทักษะจำเป็นซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูป เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 16-21)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560 – 2564) ได้จัดทำในช่วงเวลาที่ประเทศไทย อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัว ขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาและนวัตกรรมให้เป็นปัจจัย หลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลาง การแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ คุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงาน ส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพ และมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนาโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย ส่งผลให้ขาดแคลนแรงงาน จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงตั้งแต่ ปี 2558 และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ภายในสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบร้ายแรง ต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ในขณะที่การบริหารจัดการ ภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดัน ขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ บางภาคส่วนของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และการที่ผู้บริหารจะสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 9 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) การเป็นผู้วิชาการ 2) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 3) การเป็นผู้อำนวยการ 4) การประสานความสัมพันธ์ 5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร 6) การประเมินผล 7) การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา 8) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และ 9) การส่งเสริมเทคโนโลยี (ธีระ รุญเจริญ 2554, น. 37-38) สอดคล้องผลการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการสอนของครูตามความคิดเห็น ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหาร

ส่งเสริมมากที่สุด ด้านการพัฒนาคุณภาพของครู คือ การส่งครูเข้ารับการอบรมและศึกษาต่อ ส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการสอนเป็นทีม ด้านการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ผู้บริหารส่งเสริมมากที่สุดคือ ให้ครูตระหนักในหน้าที่ความเป็นครู ส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ด้านให้ครูกำหนดเงินเดือนพิเศษที่จะได้รับ และด้านการยกย่องเชิดชูครูผู้มีผลงาน ผู้บริหารส่งเสริมมากที่สุด คือ มอบเกียรติบัตรรางวัลแก่ครูผู้มีผลงานดีเด่นในที่ประชุมครู ส่งเสริมน้อยที่สุด คือ จัดสนทนากาแฟเพื่อเป็นเกียรติแก่ครูผู้มีผลงานดีเด่น

การบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารต้องกระตุ้นใจบุคลากรเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน ขวัญเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อม และงานที่ตนทำอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นทั้งความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี หากบุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่องานและสภาพแวดล้อมของงาน ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน บุคลากรจะทำงานด้วยความสุข และความตั้งใจ (อาคม วัดไทสง 2547 น. 122) ฮอลโลแลน 1978, P. 129) กล่าวว่าปัจจัยเกี่ยวกับขวัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรด้วยกันเอง การปกครองบังคับบัญชา บุคลากรมีความพึงพอใจต่อนโยบายและเป้าหมายขององค์การ บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายขององค์การ บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตน ผู้บริหารเห็นความสำคัญและคุณค่าของบุคลากร มีความรักสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำงานเป็นทีม บุคลากรมีความสุขและความพึงพอใจต่องานที่ทำ องค์การจัดระบบสวัสดิการที่ดี การได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมและยุติธรรม การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเป็นธรรม ผู้บริหารให้โอกาสบุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถทำงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารเห็นคุณค่าการทำงานของบุคลากร บุคลากรมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในงานสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรได้ดังนี้ (Lussier & Achua, 2001, P. 81) จัดสถานศึกษาให้มีความสะอาดปลอดภัย เอาใจใส่ดูแลสวัสดิการและผลประโยชน์แก่บุคลากร ให้บุคลากรมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ไม่กลั่นแกล้ง จัดกิจกรรมให้บุคลากรได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ ได้ทำงานตรงตามความสามารถ เห็นความสำคัญของบุคลากร ให้ทำงานที่ท้าทาย เลื่อนขั้นเงินเดือนด้วยความเป็นธรรม ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้ความก้าวหน้าให้บุคลากรได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้อิสระในการทำงานในหน้าที่ การสร้างขวัญกำลังใจจึงมีความจำเป็น เพราะจะทำให้ บุคลากรเกิดความรักความสามัคคีในการทำงานและการแก้ปัญหาร่วมกัน บุคลากรรู้นโยบายเป้าหมายของสถานศึกษาของนักเรียน (อาคม วัดไทสง 2547, น. 121) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องหมั่นตรวจสอบขวัญกำลังใจของครูและบุคลากร เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับงานและสังคมให้เอื้อต่อการเกิดขวัญกำลังใจ อันจะส่งผลต่อความร่วมมือร่วมใจ และเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อสร้างปัจจัยจูงใจให้ข้าราชการครูปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหวังผลสุดท้ายที่คุณภาพการจัดการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น หรือได้ เงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นทุกสายงาน ในลักษณะที่เป็นมาตรการจูงใจให้ข้าราชการครูได้ปฏิบัติงาน ตรงตามหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นประการสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 น. 10-13) อันจะเป็นการยกระดับฐานะของข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั่นคือวางระบบและกฎเกณฑ์ในการเลื่อนตำแหน่งหรือ ระดับเงินเดือนให้มีเงื่อนไขให้ครูได้มุ่งพัฒนาคุณภาพการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ มิให้ครูต้องทำวิทยานิพนธ์ หรือเขียนตำราวิชาการ แต่ไม่เกี่ยวกับการเรียน

การสอนเลย ซึ่งถือว่าไม่เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีเกณฑ์เกี่ยวกับ ชั่วโมงสอนมีเกณฑ์ผลการปฏิบัติงานดีเด่น การกำหนดตำแหน่งให้ข้าราชการครูผู้สอนดำรงตำแหน่งสูงขึ้น จะต้องมีความชำนาญ หรือผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนด้วย ซึ่งเงื่อนไขหรือเกณฑ์เหล่านี้คือผลของการพัฒนาคุณภาพของการสอนหรือผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546, น.24)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นหน่วยงานดูแลการจัดการศึกษารับผิดชอบในสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ 1) ประกันสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษา 2) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5) ระดมทรัพยากรและการมีส่วนร่วม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา) โดยเฉพาะด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดทำผลงานทางวิชาการคือ ครูที่ได้รับเงินเดือนในระดับที่สามารถส่งผลงานทางวิชาการ ไม่ส่งผลงานทาง วิชาการเพื่อขอเลื่อนขั้นเงินเดือน อาจมาจากครู ในสายผู้สอนขาดแรงจูงใจ ขาดการเสริมสร้างกำลังใจ และปัญหาครูมีภาระมาก ไม่ใช่เพียงแต่เป็นครูผู้สอนจะต้องทำงานกิจกรรมในโรงเรียนจะต้องเตรียมข้อมูลอุปกรณ์การเรียนการสอน ทำให้เกิดความสิ้นหวังที่จะต้องมาทำผลงานเพื่อเลื่อนระดับในตนเอง ส่วนในปัญหาเรื่องการเงิน การมีหนี้สิน เป็นปัญหาที่ไม่ส่งผลต่อการทำผลงานเท่าที่ควร ตลอดจนมีข้าราชการครูจำนวนน้อยมากที่ได้พัฒนาผลงานทาง วิชาการมีครูกำลังจะทำและไม่คิดจะทำ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากข้าราชการครูยังไม่มีความรู้ในการทำผลงานทางวิชาการ ขาดความชัดเจนในเรื่อง ของหลักเกณฑ์การประเมิน ประกอบกับมีความเข้าใจว่า การทำผลงานทางวิชาการเป็นการทำผลในรูปแบบของการวิจัย และภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาก จึงไม่มีเวลาจัดทำผลงานวิชาการ รวมถึงขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและขาดแรงจูงใจในตนเอง ดังนั้นจึงต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไป

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติงานในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการทำผลงานทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และนำข้อมูลสารสนเทศองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เพื่อวางแผนจัดการศึกษาและหาแนวทาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา กระตุ้นส่งเสริมให้ครูได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและความเป็นครูมืออาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน รวมทั้งสิ้น 1,344 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา การคำนวณเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1970 อ้างใน ศิริพงษ์. พงธิพันธ์, 2553 น.203) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และมีค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 340 คน และนำไปเทียบสัดส่วนแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Sample Random Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 ด้านจำแนกรายข้อ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามรายการนั้นอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามรายการนั้นอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามรายการนั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามรายการนั้นอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามรายการนั้นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบได้และวัดได้ตรงกับขอบเขตของการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

2) กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำทางวิชาการ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การเป็นผู้อำนวยความสะดวก การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

3) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามภายใต้ขอบข่ายการวิจัย และสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหา กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และความชัดเจนในข้อความ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item objective congruence) ถ้าค่า IOC มีค่ามากกว่า .50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ถ้าค่า IOC มีค่าน้อยกว่า .50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ให้ตัดข้อคำถามนั้นทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ โรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 70) โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการหาค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 30 คน

7) นำแบบสอบถามทั้งฉบับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 116-117) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ถึงครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 340 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ใช้สอบถาม เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percent)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คะแนนตามเกณฑ์แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์พิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	มีพฤติกรรม/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	มีพฤติกรรม/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับ	มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	มีพฤติกรรม/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	มีพฤติกรรม/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	มีพฤติกรรม/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

3.1) จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test (Independent)

3.2) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

3.3) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษามหาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา รองลงมาได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการ รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ตามข้อ พบว่า ข้อที่มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรมการสอนของครู รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการในด้านของการทำผลงานทางวิชาชีพครู ตามระเบียบของ ก.ค.ศ. (ว 17 / ว 21)

และผู้บริหารส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองและจัดรายงานการประเมินตนเองทุกปีเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงานของครู รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีการกำหนดแผนพัฒนา ด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูเป็นรายบุคคล (ID Plan) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนด นโยบายยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของครูอย่างเป็นระบบ และข้อที่มี บัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้นำหรือกระตุ้นให้ครูพัฒนางานสอน ของตนเอง ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการสร้างความสัมพันธ์แก่ครูและ บุคลากรภายในสถานศึกษา และส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารร่วมมือกับหน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มามีบัพบาท ในการสร้างความรู้แก่ครูภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร ในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการมีโอกาสนเสนอความเห็นในการประชุม เพื่อร่วมวางแผนการบริหาร จัดการสถานศึกษา และข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษา

1.3 ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรม ทางวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายเขตพื้นที่และสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัด กิจกรรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลงานของครู ตามเกณฑ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และอำนวยความสะดวกในด้านของความพร้อม ทางเทคโนโลยี เช่น จอโปรเจคเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้สอน และผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมในสถานในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานในสถานศึกษาให้เอื้อต่อกระบวนการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอน และข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดสื่อหนังสือ ตำรา คู่มือการสอน เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวก แก่ครูผู้สอน

1.4 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามวิชาชีพครู รักษาระเบียบและวินัย รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการ ฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้าร่วม ประชุมสัมมนาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทัศนศึกษาแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้พัฒนาตนเอง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีทักษะและเปลี่ยน ประสพการณ์การปฏิบัติงานให้ทันต่อความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก และข้อที่มีบัพบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีกระบวนการจัดทำชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เพื่อให้ครูหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.5 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีบัพบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุน การทำวิจัยเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและทีมงาน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ

การทำวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนของครูผู้สอน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการเผยแพร่งานวิจัยและนวัตกรรมของครูผู้สอน ต่อสาธารณะ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในแนะนำแนวทางทำวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และข้อที่ที่พบของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมให้แก่ครู

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ ขนาด และประสบการณ์ของสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ พบว่า การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู จำแนกตามเพศของผู้บริหารในภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศของผู้บริหารที่แตกต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา โดยเพศชายมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ต่ำกว่าเพศหญิง

2.2 ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยสามารถสรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียนในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.2.1 ด้าน การเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ และยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีบทบาทด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2.2 ด้าน การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสำหรับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู คือ ด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทาง และพัฒนามาบทในการเป็นผู้อำนวยการความสะอาดแก่ครูและบุคลากรให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูในด้านอื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กชพรพรรณ สุทธิหิรัญพงศ์. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัด ชายแดนภาคใต้ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิชชาภา ผกาผล และเตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 13(3).
- รสรัญ เขยสาคร (2557). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(1): 87 – 101.
- วาสนา เต่าพาลี. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 6(1): 275 – 284.
- วิโรจน์สารรัตน์. การบริหารการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : อักษรวิพัฒน์.
- ศิริพร บุชบง และสุทธิพงศ์ บุญผดุง (2560). บทบาทของผู้บริหารและแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสร้อยดอกหมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8, 2403 -2414.
- สิริภรณ์ สุวรรณโณ และเตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองแขม. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 13(3). 1 – 12.

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้วิจัย นางจิราภรณ์ สุปุณณะ

ตำแหน่งและวิทยฐานะ ครูโรงเรียนบางบาล วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนในเรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัสแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบางบาลก่อนและหลัง จัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบางบาล จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลได้แก่แบบฝึกหัด ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการหาค่าความเที่ยงตรงและการทดสอบ t-test(dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบางบาลโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบางบาลมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จะใช้วิธีค้นหาเพื่อนที่เก่งช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อนทำให้มีผลการเรียนดีขึ้น โดยกำหนดให้มีนักเรียนที่เก่งเป็นแกนนำของกลุ่ม คอยช่วยเหลือ แนะนำ อธิบายหัวข้อต่างๆ ที่เพื่อนในกลุ่มไม่เข้าใจ คอยติดตามช่วยเหลือจนเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ความสนทนสนม และใกล้ชิดของกลุ่มทำให้ผู้มีปัญหาไม่มีความรู้สึกเกิดการยอมรับ อยากพัฒนาเอง จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

บทนำ

กิจกรรมวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาส เรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการกระจายบทบาทการสอนจากครูไปสู่เรียนนับว่าเป็นวิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและได้มีผู้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ(2545) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน(Peer-Assisted Learning) เป็นการเรียนรู้โดยให้นักเรียนช่วยเพื่อนซึ่งกันและกัน แทนที่ครูจะเป็นผู้สอนโดยตรงยังเป็นการสอนตัวต่อตัวที่เพื่อนอาจช่วยเหลือแนะนำเพื่อนโดยตรง หรือใช้สื่อการเรียนรู้อื่นมา ประกอบ เช่น แบบฝึก หนังสือเรียนเล่มเล็ก บทเรียนสำเร็จรูป วิดีทัศน์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งมีลักษณะเป็นการเรียนรู้ระหว่างกัน ถ้าครูผู้สอนและ ผู้เรียนคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยที่ปรึกษาและคอยดูแลนักเรียนตลอด

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ(2545) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาที่ว่า Learning by Doing ตามแนวทฤษฎี ของ

John Dewey โดยเน้นการให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันหรือการปฏิบัติใน กิจกรรมการเรียน การสอน อาจกล่าวได้ว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนนั้นเป็นการส่งเสริมระบอบ ประชาธิปไตย และยังมุ่งมั่นให้ ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้รับประโยชน์จากเพื่อน นักเรียนที่เก่งกว่าหรือมี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน อยู่ในเกณฑ์สูงกว่า

Imel (1994) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง กระบวนการเรียน การสอนที่ให้ผู้เรียนจับคู่สอนกันเอง Thomas (1993) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนที่มี ความสามารถ ทางการเรียนสูงกว่าและได้รับการฝึกฝน รวมทั้งอยู่ภายใต้ความควบคุมจากครูผู้สอนช่วยเหลือ ผู้เรียนคนอื่นในการเรียน โดยเป็นผู้เรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เป็นคู่หรือกลุ่มย่อย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน ครูผู้สอนมี บทบาทหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องคำนวณ นักเรียนจะรู้สึก เบื่อหน่ายได้ง่าย ข้าพเจ้าได้สังเกตการเรียนการสอน พบว่าจากการที่ครูผู้สอนได้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ในชั้น หลังจากการสอนครูได้ประเมินผล โดยการมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัด ใบกิจกรรม และ แบบทดสอบ พบว่านักเรียนบางคนไม่สามารถทำแบบฝึกหัด ทำใบกิจกรรม และทำข้อสอบได้ผ่านเกณฑ์ ที่กำหนด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้น เกิดจากการที่นักเรียนบางคนเรียนรู้ได้ช้า และมีความสามารถในการเรียนรู้ ไม่เท่ากัน ข้าพเจ้าจึงได้หาวิธีการที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความสนใจ และกระตุ้นให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น เป็นวิธีการที่ช่วยสนับสนุนวิธีการ ดังกล่าวได้ทางหนึ่ง โดยให้เพื่อนได้มีบทบาทสำคัญในการเรียน เพื่อนและกลุ่มมีอิทธิพลในการสร้างความ สนใจ จูงใจ และการยอมรับของเพื่อนด้วยกัน ซึ่งการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การทำกิจกรรม กลุ่ม การเรียนเป็นกลุ่มย่อย หรือการเรียนร่วมกัน มีประโยชน์ ดังนี้

1. นักเรียนได้รับประโยชน์จากเพื่อนและมีโอกาสได้รับประสบการณ์ในการแก้ปัญหาหลายวิธี
2. นักเรียนที่เรียนเก่งมีโอกาสขยายความรู้ให้เพื่อนฟังได้ และช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนได้
3. ทำให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับสังคมและรู้สึกชอบโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่นมากยิ่งขึ้น มีความสัมพันธ์กันเป็นอันดี แม้จะมีพื้นฐานที่ ต่างกันได้ช่วยกันแก้ปัญหาซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยพัฒนาทักษะทางชีวิตที่สำคัญ
5. ทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความสนุกสนาน น่าเรียน
6. ทำให้นักเรียนกล้าพูดกล้าซักถาม และกล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนในชั้น
7. ช่วยครูในการสอนและควบคุมชั้นเรียน

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนของนักเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบางบาล โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะเฟ้นหานักเรียนที่เก่ง และมีความ รับผิดชอบ มีลักษณะเป็นผู้นำมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม

2. ครูผู้สอนชี้แจงการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยหลังจากครูสอนในแต่ละครั้งก็จะมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยนักเรียนนั่งทำแบบฝึกหัดระดมสมองช่วยกันคิด หากหัวข้อใดสมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจ ผู้ที่เข้าใจก็จะช่วยกันอธิบายจนเพื่อนเข้าใจ หากสมาชิกในกลุ่มยังไม่เข้าใจก็จะปรึกษาครูผู้สอน

3. ครูสังเกตการทำกิจกรรมของกลุ่ม การช่วยกันแก้ปัญหา ความสนใจ และความตั้งใจของสมาชิกในกลุ่ม

4. สังเกตผลการทำแบบฝึกหัดว่าดีขึ้นหรือไม่

5. สังเกตการประเมินตามสภาพจริงในแต่ละครั้ง

6. วัดผลการเรียนเมื่อสิ้นบทเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกคน และกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจ ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา ช่วยสร้างความสามัคคี รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนจะต้องคอยติดตามดูแล การปฏิบัติงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
2. ควรค้นหาหัวหน้ากลุ่มที่เก่ง และมีคุณภาพจริงๆ
3. ครูผู้สอนจะต้องคอยให้แรงเสริมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. ครูผู้สอนควรแจ้งผลการประเมินทุกครั้งเพื่อกลุ่มจะได้ปรับปรุงและพัฒนาตัวเองในจุดที่ยังด้อยอยู่

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา เดชภิญญา และ วิณัฐ สกุลหอม. (2562). การจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) กับการ ปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทย. วารสารร่มพญักษ์, 37(2), 57-66.

ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2553). ลิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษาศึกษาของคน

พิการในระดับ อุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.

นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทศนาแหมมณี. (2556). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิน นาวง. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีความพิการทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา. คุรุศาสตรดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาอุดมศึกษา

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อนุชา ภูมิสิทธิพร. (2550). การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการ

ได้ยิน ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ

มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อารีลักษณ์คิมทอง. (2544). กรณีศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวที่มีลูกหูหนวก. ปริญญาโท

มหาบัณฑิต สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา
มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

ชื่อเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1

ชื่อผู้วิจัย นางอัญชลี ชรสา โรงเรียนบางบาล

บทคัดย่อ

การวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม โดยมี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทย 2) แบบประเมินโครงงานนักเรียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทยโดยใช้โครงงาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการเรียนรู้วิชา เศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงาน นักเรียนทุกกลุ่มมีคะแนนไม่ต่ำ กว่าร้อยละ 85 ถือว่าผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100
- 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน คิดเป็น ร้อยละ 100
- 3) ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน, วิชาเศรษฐศาสตร์,สหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทย

บทนำ

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทยที่ผ่านมายังไม่ได้ผล นอกจากนี้เนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดก็เป็นวิชาการ อีกทั้งหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอนเน้นความรู้ภาคทฤษฎีและวิธีการบรรยาย ทั้งๆที่เนื้อหาวิชาแบ่งออกเป็นสาระต่างๆ ทั้งเรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทย เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตลอดจนเศรษฐกิจพอเพียง และการได้มาซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวต้องจัดการเรียนการสอนแบบคิดวิเคราะห์ ผักผ่อนผ่านกิจกรรมเชิงกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มร่วมกันนอกจากนี้ในปัจจุบันความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียนซึ่งสัมพันธ์กับการสร้างความเป็นพลเมืองให้เป็นคนดีในสังคมโดยตรงนั้น เท่าที่ปรากฏในสถานศึกษาเป็นแต่เพียงการเลือกตั้งสภานักเรียนทั้งๆที่ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของวิถีชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม (คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาใน

ทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี 2553:2) ซึ่งจากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ส่งผลให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA) ด้านความรู้เกี่ยวกับวิชานี้พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ย 452 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 500 คะแนนซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณลักษณะของนักเรียนไทย อีกทั้งยังมีปัญหาในด้านการจัดการศึกษาซึ่งจากการวัดผลประเมินผลในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ของรักเรียนโรงเรียนบางบาลพบว่านักเรียนมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์เพราะนักเรียนรู้สึกว่าการวัดผลรวมถึงทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) นี้คือ ทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียน เพราะโลกจะยังเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นเรื่อยๆ และมีความซับซ้อนซ่อนเงื่อนมากขึ้น ครูจึงต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในด้านนี้ให้สามารถออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมได้ตลอดชีวิต วิธีออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์มีทักษะนี้ ใช้หลักการว่า ต้องมีการเรียนรู้แบบที่ได้ร่วมกันสร้างความรู้เองคือ เรียนรู้โดยการสร้างความรู้ และ เรียนรู้เป็นทีมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทากิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้วผู้สอนทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำ กิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักที่สำคัญ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544 :15) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำ กิจกรรม รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกันโดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ ตั้งอยู่บนความเชื่อ และหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ คือ เชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับสภาพจริงในท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง ประเด็นปัญหาที่ต้องการจะศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนเลือกและหาวิธีการตลอดจนแหล่งข้อมูลที่หลากหลายลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ได้บูรณาการทักษะประสบการณ์ ความรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวตามสภาพจริง ผู้เรียนเป็นผู้สรุปสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น และได้นำไปใช้จริง ซึ่งมีขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีดังนี้ ขั้นตอนกำหนดความมุ่งหมาย ขั้นนี้ครูเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนตั้งความมุ่งหมายของการเรียนว่าจะเรียนเพื่ออะไร เมื่อกำหนดขั้นตอนแล้วจึงเริ่มวางแผนหรือโครงการ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนว่าทำ อย่างไรจึงจะบรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จะใช้วิธีใดในการทำ กิจกรรม แล้วลงมือดำเนินการเป็นขั้นที่นักเรียนลงมือทำกิจกรรม หรือลงมือแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ครูคอยส่งเสริมให้นักเรียนได้กระทำได้คิด และตัดสินใจด้วยตัวเองให้มากที่สุดและชี้แนะให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการวัดการทำงานเป็นระยะๆ และประเมินผลนักเรียนเป็นผู้ประเมินผลกิจกรรม หรือโครงการที่ทำ นั้นว่าบรรลุตาม

ความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่มีข้อบกพร่อง และควรแก้ไขอย่างไร (กรมวิชาการ, 2544, น.28)และยังยืน สุลล วังสินธุ์ (2543) กล่าวว่า การสอนแบบโครงงาน (Project Approach) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ยังเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักหา โครงงานแบบต่างๆได้ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานซึ่งเกิดประโยชน์ต่อ ผู้เรียน และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ ยุทธ ไกรวรรณ (2544, น.7)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน(Learning Process on Project Approach) เป็นรูปแบบหนึ่งของ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง จากการได้ศึกษาค้นคว้า ทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2553, น.50-53)การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ในแบบ Learning by doing ผู้เรียนจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ แนวคิดนี้จะจัดการสอนแบบโครงการ (Project-based learning) เป็นการ สอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนจากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนจากประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ทดลองหา ปฏิบัติเสาะหา ข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล พิจารณาหาข้อสรุป ค้นคว้าหาวิธีการ กระบวนการด้วยตนเอง หรือร่วมกันเป็นกลุ่ม เน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการศึกษาหาความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ได้ ค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากแหล่งต่างๆ มิใช่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดนิสัยการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยความมั่นใจ ผลการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีประสบการณ์ของจอห์น ดิวอี้ ดังที่กล่าวมาแล้ว การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ (Learning Opportunities) เพื่อให้ เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลายผ่านกิจกรรมของโครงงานโดยครูมีบทบาทคอยรับความคิดการแสดงออกของผู้เรียน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระซึ่งสอดคล้องกับหลักการส่งเสริมพัฒนาการ โดยเฉพาะการสร้างเสริมทักษะด้านสังคมซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทุกๆด้าน

จากสภาพการณ์และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูจึงสนใจที่จะทำการส่งเสริมการ เรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1เพื่อการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์และนักเรียนมีเจตคติที่ดี และเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ักเรียนซึ่งส่งผลถึงสังคมประเทศชาติให้เกิดความสงบสุขร่มเย็นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์
3. ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 24 คน โรงเรียนบางบาลที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน

2. ตัวแปรตาม

1) ความสามารถในการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) ความพึงพอใจ

สรุปผลการวิจัย

ผลการเรียนรู้วิชา เศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงาน นักเรียนทุกกลุ่มมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ถือว่าผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100 จากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานนักเรียนทุกกลุ่มดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1) การวางแผนการทำงาน ได้แก่ กำหนดเรื่องที่จะศึกษา วิเคราะห์และการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการสืบค้น แบ่งหน้าที่ในการทำงานของสมาชิก กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ

2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน คิดเป็น ร้อยละ 100

3) ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์เรื่องสหกรณ์และการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ โดยใช้โครงงานเป็นเครื่องมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นการเรียนรู้โดยการเน้นการปฏิบัติจริง

ขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้ต้องใช้เวลาในการเรียนมากขึ้น ดังนั้น

ครูผู้สอนอาจปรับเวลาตามความเหมาะสมเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น

1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานควรเลือกเรื่องที่น่าสนใจและสามารถหาแหล่งข้อมูลได้หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานตามขั้นตอนได้สะดวกยิ่งขึ้น

1.3 สื่อที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้สอนใช้สอน หรือมีความใกล้เคียงกับเนื้อหาในบทเรียนนั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้โครงงาน ในระดับชั้นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544).การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

ยุทธ ไกยวรรณ. (2544). เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาโครงงาน Project Approach ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์.(2553). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่ 5 มหาสารคาม สำนักพิมพ์ประสานการพิมพ์.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง โดยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้วิจัย นายอริวัฒน์ รุ่งรัตน์ฐานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิดเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล และเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

กลุ่มเป้าหมายใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือ แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบบรรยายหน่วยก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง จำนวน 1 แบบทดสอบ ใช้เวลา 50 นาที สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการคิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

คำสำคัญ - แบบฝึกทักษะการคิด หมายถึง แบบฝึกที่ประกอบไปด้วยเนื้อหา ตัวอย่าง และโจทย์ต่างๆ โดยในส่วนของเนื้อหาจะเป็นเนื้อหาที่ละเอียด อ่านเข้าใจได้ง่าย ส่วนของตัวอย่างจะมีช่องว่างให้เราตอบเป็นขั้นๆไป เพื่อเรียบเรียงการคิดอย่างเป็นขั้นตอน ส่วนข้างๆจะเป็นข้อแนะนำทางคณิตศาสตร์ ว่าควรจัดการกับข้อนี้อย่างไร และในส่วนสุดท้ายคือส่วยของโจทย์ก็จะเป็นส่วนของโจทย์ปัญหาต่างๆ ซึ่งมาจากข้อสอบต่างๆ โดยในตอนแรกจะมีในส่วนของลำดับการทำและข้อแนะนำไว้ แต่ในตอนสุดท้ายจะเป็นช่องว่างให้นักเรียนทำโจทย์ปัญหาข้อนั้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งแบบฝึกทักษะกระบวนการนั้นจะส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดอย่างเป็นขั้นตอนมากยิ่งขึ้น

บทนำ

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้แต่ละประเทศต้องเร่งพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการปรับตัวเท่าทันต่อสถานการณ์ที่พร้อมจะเกิดขึ้นในทุกด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2557: 28) รวมถึงประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ซึ่งได้มีการกำหนดประเด็นในการพัฒนาคน เพื่อเสริมสร้างทุนทางปัญญาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ โดยมีการศึกษาเป็นเครื่องมือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน ให้ได้คนที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมีความพร้อมในการปรับตัว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: 15) โดยแนวโน้มของสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นวัฒนธรรมใหม่ของสังคม และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากกลุ่มประเทศผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ มีการกำหนดวิสัยทัศน์และรณรงค์ให้ประชาชนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผลมาจากความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดองค์ความรู้และความเข้าใจในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ อีกทั้งวิทยาศาสตร์ยังช่วยพัฒนาความคิด เช่น การคิดอย่างเป็นเหตุผล คิดสร้างสรรค์ กระบวนการแก้ปัญหา มีทักษะการสืบค้นความรู้ ดังนั้นทุกคนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม (พัชนี แสงประทีป. 2558: บทนำ) ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหากิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้(ปิยะมาศ อาจหาญ. 2554: บทนำ) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะวิชาฟิสิกส์คือ คณิตศาสตร์ เนื่องจากในการอธิบายผลการทดลองที่ต่างๆที่เกิดขึ้นจะต้องใช้คณิตศาสตร์มาใช้ในการอธิบายเนื่องจากคณิตศาสตร์มีความเป็นเหตุผลอยู่ในตัวซึ่งทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนยังขาดทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาทางฟิสิกส์ นอกจากนี้วิธีการจัดการเรียนการสอนก็ยังมี ความสำคัญต่อการเรียนเพราะ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถในการรับรู้ที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนจึงต้องเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน (บ้านจอมยุทธ, 2543, ออนไลน์) เทคนิคการสอน คือ กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อ การใช้คำถาม เป็นต้น

จากการสอนวิชาฟิสิกส์ รายวิชาฟิสิกส์เพิ่มเติม 1 หน่วยการเรียนรู้เรื่องการเคลื่อนที่แนวตรง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบางบาล ทำให้ทราบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และทักษะการตีความหมายในโจทย์ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาด้านฟิสิกส์ ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถหาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการได้

ครูผู้สอนจึงแก้ปัญหาโดยการสร้างแบบฝึกทักษะการคิด ซึ่งแบบฝึกทักษะการคิดนั้นก็เปรียบเสมือนสื่อในการสอนของเราชิ้นหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยโจทย์ตัวอย่าง เรียงลำดับจากความง่ายไปหายาก และมีรูปแบบของโจทย์ปัญหาที่หลากหลาย และที่พิเศษคือมีส่วนนำเสนอการแก้ไขปัญหาวงวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับโจทย์ข้อนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่างๆของผู้เรียน และพัฒนาข้อบกพร่องของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเริ่มต้นจากศึกษาของบกพร่องของผู้เรียน จัดทำแบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง และนำมาแจกให้นักเรียนบทบาทของครูจะต้องชี้แจงถึงวิธีการทำแบบฝึกทักษะการคิดฉบับนี้ให้ถูกต้อง และได้ประโยชน์สูงสุด ส่วนบทบาทของผู้เรียนคือ เข้าใจและฝึกฝนสิ่งที่อยู่ในแบบฝึกทักษะการคิดตามลำดับขั้นตอนตามที่ครูผู้สอนชี้แจงที่ ซึ่งข้อดีของการใช้แบบฝึกทักษะการคิด คือ การแก้ไขปัญหานั้นๆได้อย่างรวดเร็ว เพราะนักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ และทราบถึงพัฒนาการของตนเองได้จากการที่ได้ทำแบบฝึก ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเล็งเห็นว่าในการแก้ปัญหานั้นๆของผู้เรียนอย่างตรงจุดและทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ได้ดียิ่งขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งวิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ไปอย่างพร้อมๆกัน รวมทั้งเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการของผู้เรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิดเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะกระบวนการคิดเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง โดยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการคิดคำนวณสำหรับวิชาฟิสิกส์ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยผู้วิจัยมีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลอง
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 1 ห้องเรียน 24 คน ซึ่งได้รับจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เป็นเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รายวิชา ฟิสิกส์ 1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- สมการการเคลื่อนที่แนวตรง

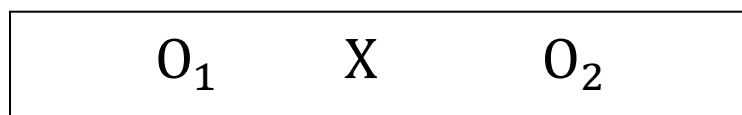
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง

4. แบบแผนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว, วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group, Pretest-Posttest Design)

แบบแผนการทดลอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O_1	แทน	การสอบก่อนใช้แบบฝึกทักษะการคิด (pre-test)
X	แทน	การใช้แบบฝึกทักษะการคิด
O_2	แทน	การสอบหลังใช้แบบฝึกทักษะการคิด (post-test)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง
2. แบบทดสอบเรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง

6. ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

6.1 แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มัธยมศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ศึกษาสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษา
- ศึกษารายละเอียดและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง
- ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะต่างๆสำหรับวิชาฟิสิกส์
- ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบฝึกทักษะโดยอาจารย์สุภาพร สมานเกียรติ

แบบทดสอบเรื่อง ปรากฏการณ์ดอปเพลอร์

แบบทดสอบเรื่องปรากฏการณ์ดอปเพลอร์ที่ได้ออกข้อสอบโดยผู้วิจัย ตำแหน่งครู โรงเรียนบางบาล โดยตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (IOC) ซึ่งแบบทดสอบจะมีคุณภาพเมื่อค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

แบบทดสอบจะประกอบไปด้วย 1 เรื่อง คือ สมการการเคลื่อนที่แนวตรง โดยจะเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยจำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยจะใช้แบบทดสอบเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด
- กำหนดเนื้อหาที่สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด
- สร้างแบบทดสอบให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้โดยสร้างแบบทดสอบแบ่งตามจำนวน

เนื้อหาที่ตั้งไว้

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

- เมื่อสอนเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรงเสร็จ จะทำสอบเก็บคะแนน ซึ่งเป็นคะแนนก่อนใช้แบบฝึกทักษะการคิด
- แจกแบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ให้แก่นักเรียนทุกคน พร้อมชี้แจงวิธีทำแบบฝึกหัด พร้อมกับให้เวลานักเรียนในการทำแบบฝึกหัดด้วยตัวเอง และทำภรณ์หมายนักเรียนเพื่อมาสอบอีก 1 ครั้ง
- ทำการสอบเก็บคะแนนหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง
- ทำการตรวจข้อสอบ และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผล ข้อสอบเป็นแบบอัตนัย 10 ข้อ 100 คะแนน

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หรือสถิติพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย

- การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล. 2555 : 64) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียน

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล. 2555: 90) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
	x^2	แทน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียน
	$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนน

ค่าร้อยละ (Percentage) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล. 2555: 90) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \cdot 100}{n}$$

X	แทน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนนักเรียน

คะแนนแบบอิงพัฒนาการของศิริชัย (สุริพร อนุศาสนนันท์, 2554 : 53) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{คะแนนพัฒนาการ} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}$$

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการพัฒนาทักษะทางด้านการคิดในเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการคิดเรื่องสมการการเคลื่อนที่แนวตรง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล สามารถสรุปผลการวิจัยตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการคิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง สมการการเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้แบบฝึกทักษะการคิดในครั้งนี้ถึงแม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนจะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่การจัดเรียงการสอนไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ เพราะมีกิจกรรมเข้ามามากมาย ทำให้วันนี้ต้องทำการเลื่อนออกไป แล้ววันนักเรียนมาตอนหลังเลิกเรียน ทำให้เกิดปัญหาต่อนักเรียนหลายคน เพราะบางคนอาจจะมีคำถามที่ต้องการจะถามครูผู้สอน แต่ต้องรีบกลับบ้านก่อน เลยไม่ได้ถามครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้ในโจทย์บางข้อนั้นทำไม่ได้ การทำแบบฝึกทักษะการคิดในครั้งต่อไป ผู้วิจัยคิดว่าต้องทำลำดับการทำโจทย์ในแต่ละข้อให้เข้าใจง่ายกว่านี้ เพื่อที่เด็กจะสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ด้วยตนเอง 100%

2. จากการทำแบบฝึกทักษะการคิดนั้นทำให้เห็นปัญหาหนึ่งของวิชาฟิสิกส์ ซึ่งก็คือปัญหาการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เพราะเด็กนักเรียนนั้นมีลำดับขั้นตอนในการคิดอย่างเป็นแบบแผนแล้ว ติดแต่ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถ้าจะมีคนทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรแทรกทักษะทางคณิตศาสตร์ลงไปให้มากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ชูเชิด. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยากภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้แบบฝึก. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตินา แคมมณี. (2548). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2546). กระบวนการเรียนหนังสือในชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ เจริญพงศ์ธนกุล. (2556). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์วิชา วิทยาศาสตร์พื้นฐาน โดยใช้ชุดฝึกพัฒนาทักษะ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาดุสิตพัฒนชกการ.
- เนาวรัตน์ ชื่นมณี. (2540). การพัฒนาแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประภาพร ถิ่นอ่อนง. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา (วิจัยและพัฒนการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คัมมือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรนภา ไพโรจน์ภักดี. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางคณิตศาสตร์กับผลสำเร็จในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกคณิตศาสตร์) สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พรพรหม อุตตวัฒน์กุล. (2547). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์ของสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2. สารนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ไพบูลย์ มุลดี. (2546). การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา
ตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานะ สกุลภักดี. (2521). แบบฝึกในลดเวลาการสอน. นวัตกรรมที่น่าสนใจ. ลพบุรี: โรงพิมพ์ตฤณกิจโกมล.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2546). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการ
สอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542). แนวทางประเมินตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศ
และพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
พัฒนาศึกษา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ เสือจันทร์. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องวิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัด
หมู่กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นครสวรรค์.

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ในรายวิชาภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางบาล

ชื่อผู้วิจัย นางสาวจิตติวรดา แพงบุคดี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ที่มีต่อผลการเรียนรายวิชาภาษาจีน เรื่องสัณฐาน มีประสิทธิภาพของผลผลิตเป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 80 หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง ใช้ระยะเวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติจำนวน 1 แผนแบบทดสอบความรู้วิชาภาษาจีนหลังการทดลอง แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาจีน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบกลุ่มเดียว (t-test for One Sample) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ทำให้ผลทางการเรียนมีประสิทธิภาพของผลผลิตเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาจีนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติในด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียนและด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.61 , 4.82 และ 4.65 ตามลำดับ

คำสำคัญ : การแสดงบทบาทสมมติ , ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

ในยุคปัจจุบันภาษาที่สำคัญรองลงมาจากภาษาอังกฤษ คือ ภาษาจีนกลาง ซึ่งทั่วโลกได้ยอมรับและเรียนรู้ สถานศึกษาในประเทศไทยหลายแห่งได้จัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางลงไว้ในหลักสูตรการศึกษา ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะความเป็นจริง ภาษาจีนกลางมีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจการค้าในทั่วโลก และประชากรจีนได้มีจำนวนมากขึ้นเป็นอันดับต้นๆของโลก ภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่มีความสำคัญอย่างมาก ใช้สำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรม และการติดต่อซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นับว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนสอนภาษาจีนกลาง สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน (ฮั่นป๋น) กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่พร้อมให้ความช่วยเหลือในเรื่องการจัดทำหลักสูตร อีกทั้งสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนที่ดีและเหมาะสม

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจด้วยตนเอง โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role-play method) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนแสดงบทบาทตามที่สมมุติขึ้นเทียบเคียงกับสภาพที่เป็นจริงตามลักษณะที่ผู้แสดงบทบาทเข้าใจ เพื่อให้ผู้ดูเกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์, 2530 : 74) อีกทั้งเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ 130 ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 (ฉบับพิเศษ) ความคิด ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

การใช้บทบาทสมมตินอกจากเป็นการฝึกทักษะการพูด การสื่อสารสื่อความ สรุปความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกล้าแสดงออก จากการสังเกตขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียนวิชาภาษาจีน พบปัญหาว่า นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาจีน เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะในการสื่อสาร จำประโยคไม่ได้พูดโต้ตอบไม่ได้ผู้วิจัยจึงได้หาวิธีในการแก้ปัญหา และจากที่เคยมีผู้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนางสาวสุกัญญา ศิลประสาธ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ยังช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ

จากเหตุผลที่น่าเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับนักเรียน เป็นการกระตุ้นเสริมแรงให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน ปรับปรุงการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนก่อนและหลังการใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แนวทางการวัดและการประเมินให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
2. ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อจะได้ทราบความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างแบบวัดระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

5. ปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างทดลองทำและประเมินเพื่อปรับปรุงให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสม
7. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
8. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพหรือไม่การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรายวิชาภาษาจีน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.85/86.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาจีนก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บางบาล จังหวัด พระนครศรีอยุธยา
2. ทักษะการพูดภาษาจีนหลังการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้วย t-test ปรากฏค่า $t\text{-test} = 12.98$
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เมื่อพิจารณาพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจสูงสุด คือ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และด้านเนื้อหา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับผู้เรียนหลายกลุ่ม เช่น นักเรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนกับนักเรียนที่ไม่มี พื้นฐานภาษาจีน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัยมากขึ้น
2. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้กับผู้เรียนที่มีปัญหาการพูด ภาษาจีนในระดับชั้นปีอื่น เพื่อให้ทักษะการพูดภาษาจีนของผู้เรียนดีขึ้น
3. ควรทำการศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนโครงสร้างทางภาษาหรือรูปประโยคต่างๆ เป็นต้น
4. ควรทำการศึกษาการใช้เทคโนโลยี หรือเทคนิควิธีการสอนอื่นๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล หรือยุค New Normal

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด. ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาวิจัย. ปีที่ 5 ฉบับที่

1 มกราคม – มิถุนายน 2556), 5(1), 7-20.

ทิตินา แคมมณี., (2519). การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ปิยจิตร สังข์พานิช. (2560). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติสำหรับ นักศึกษาวិชา

เอกการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ. วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยใน พระราชูปถัมภ์. 40(134), 41-54.

อัญชลีการ์ ชันติ. (2562). ศีษาศาสตร์สาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ฮวาน ฮวาน หม่า , ชมพูนุท เมฆเมืองทอง, นิรุต์ ถึงนาค. (2019). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักศึกษาสาขา

วิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยใช้กิจกรรม บทบาท สมมุติ. Chophayom Journal, 30(2), 143-153.

Werth, M. (2018). Role-play in the Chinese Classroom.

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม ในการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนภัทร สีนอมนายผล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบางบาล จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1) แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนจากการใช้การสอนแบบปกติมีค่า $\bar{X} = 10.27$, S.D = 1.262 คะแนนจากการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม(Quizizz) มีค่า $\bar{X} = 13.64$, S.D = 1.670 คะแนนจากการทดสอบพบว่าการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม ในการสอนมีคะแนนสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม มีความคิดรวบยอดอยู่ในระดับดี โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.8

คำสำคัญ : เรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด , Quizizz , เกม

บทนำ

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ผู้วิจัยพบว่าการเรียนการสอนจะเน้นให้ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ คืออธิบายการใช้ชุดคำสั่งทีละคำสั่งและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามทำให้บรรยากาศการเรียนเฉื่อยชาผู้เรียนบางส่วนเบื่อหน่ายไม่มีแรงจูงใจในการเรียน จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำคะแนนทดสอบให้อยู่ในผลสัมฤทธิ์ที่น่าพอใจได้

การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Think-Pair-Share เป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์จากการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยน อธิบายความคิดหรือความรู้ที่เชื่อมโยงมาใช้ในการแก้ปัญหาให้เพื่อนฟัง มีความสามารถในการให้เหตุผลการสื่อความหมายและการแก้ไขปัญหา เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี รวมทั้งเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น นักเรียนมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม มีความสุขในการเรียนและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (สุบรรณ ตั้งเสรี, 2556) นับว่าเป็นเทคนิค

การสอนแบบร่วมมือโดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นคู่ๆ สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้กับผู้เรียนทุกระดับ ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จัดว่าเป็นเทคนิคการสอนที่ได้รับการยอมรับมากอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะทำให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และร่วมมือกันทำกิจกรรมตามกระบวนการเรียนจนค้นพบข้อสรุป ข้อความรู้หรือคำตอบร่วมกัน ซึ่งจะมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การคิด(Think) เป็นขั้นตอนแรก ที่ครูจะกระตุ้นด้วยปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนหาคำตอบ และการจับคู่ (Pair) เป็นขั้นตอนที่สองที่จะให้ผู้เรียนจับคู่ เพื่ออภิปรายปัญหาและวิธีการหาคำตอบของปัญหา ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือ การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนและนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นหาคำตอบ (Byerley, 2002 อ้างถึงใน ชลธิชา ทับทวี, 2554)เทคนิคการสอนนี้ใช้เพื่อต้องการให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล ฝึกทักษะการสื่อสาร การแสดงออกและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเทคนิคการเรียน แบบร่วมมือจัดกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกันเกม เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเพื่อน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ร่วมกันเกม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกันเกม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แนวทางการวัดและการประเมินให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
2. ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างเกมเพื่อเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อจะได้ทราบความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เกม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียน
4. นำเกมและแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
5. ปรับแก้เกมและแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำเกมและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทดลองทำและประเมินเพื่อปรับปรุงให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสม
7. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
8. นำเกมและแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมพบว่า มีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากเกมการศึกษานั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมที่ตนเองได้เล่น อีกทั้งเกมการศึกษาที่จัดทำขึ้นมีจุดประสงค์และเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานและได้ซึมซับเนื้อหาไปโดยธรรมชาติ ผ่านกระบวนการของเกมที่ถูกกำหนดโดยกฎและกติกา รวมทั้งสามารถเพิ่มการคิดวิเคราะห์โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน ในระหว่างทำกิจกรรมเกม ผู้เรียนจึงได้ฝึกฝนทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดีโดยรวมแล้ว การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้สูงขึ้นได้ด้วยเหตุผลหลักสองประการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการที่ตัวเกมมีการออกแบบมาให้มีกระบวนการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างการเล่นเกมในห้องเรียน โดยสะท้อนจากผลการทดสอบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนที่ค่าเฉลี่ยของการผลทดสอบสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มากที่สุดคือด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน ได้มีการขยับร่างกายและทำงานร่วมกับผู้อื่น ลดความน่าเบื่อหน่ายของวิชาเรียน ทำให้เกิดความแปลกใหม่และน่าสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับครูสอนและเพื่อนร่วมห้องเรียน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อพิจารณาจากคะแนนนักเรียนของกลุ่มที่เรียนแบบวิธีร่วมมือกิจกรรมเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีความแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนแบบวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบวิธีปกติ ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 แสดงว่า วิธีการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการใช้เกมจัดการเรียนการสอน นักเรียนซึ่งเป็นผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ดังนั้นควรต้องส่งเสริมความรู้ให้กับนักเรียนด้วยการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นแก่นักเรียนด้วย

2. วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมและเกมที่พัฒนา สามารถนำไปปรับปรุงต่อยอดให้มีความหลากหลาย และควรมีการส่งเสริมให้นำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีความต้องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

Vicuna Laura. (2017). **Educational Games Design: Creating an Effective and Engaging Learning Experience**. (Bachelor of Engineering Information Technology). Helsinki Metropolia University of Applied Sciences, Helsinki.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

โครงการการสอนออนไลน์สำหรับประเทศไทย. 2565. **การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (GAME-BASED LEARNING)** (ออนไลน์).
<https://activelearning.thailandpod.org/learning-activities/game-based-learning>. 23 มีนาคม 2567

ปานวาด สุวรรณคาม. 2564. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สารภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น(7Es) ร่วมกับการใช้เกม**.วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(103), 45-53.

รุจิรา สุขใส. 2565. **บทบาทครูในยุคศตวรรษที่ 21** (ออนไลน์).
<https://www.gotoknow.org/posts/690721>. 10 มีนาคม 2566

ชื่อเรื่อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุชาดา แก้วเกิด

บทคัดย่อ

นาฏศิลป์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีบทบาทและมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนานิสัย ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ โดยอาศัยนาฏศิลป์เป็นเครื่องช่วยส่งเสริมความถนัดความสนใจ ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดและจินตนาการออกมาทางด้านการแสดง นาฏศิลป์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงนิสัยใจคอที่แท้จริงของคนไทย การวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2566 ทำให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำในร่วางมาตรฐาน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน แบบประเมินทักษะท่ารำวางมาตรฐานก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

คำสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

บทนำ

ศิลปะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดตามสังคมมนุษย์ของแต่ละชาติ โดยได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษถึงปัจจุบัน นาฏศิลป์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีบทบาทและมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนานิสัยทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์โดยอาศัยนาฏศิลป์เป็นเครื่องช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจเฉพาะบุคคลให้แสดงออกมาตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดและจินตนาการออกมาทางด้านการแสดง เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็นของนักเรียน นาฏศิลป์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงนิสัยใจคอที่แท้จริงของคนไทย และนาฏศิลป์เป็นวิชาชีพแขนงหนึ่ง ที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็น ภูมิปัญญา และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนับเป็นมรดกของชาติที่น่าภูมิใจสมควรที่จะอนุรักษ์และปลูกฝังให้เยาวชนได้สืบทอดต่อไป

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ สารนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกรับรู้ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล การจัดกิจกรรมการสอนนักเรียนในวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย พบว่านักเรียนยังขาดทักษะพื้นฐานทางการรำ ขาดความร่วมมือในการฝึกทักษะการรำ ไม่สนใจกิจกรรมนาฏศิลป์ และนักเรียนบางส่วนไม่กล้าแสดงออก รำไม่ถูกจังหวะ จำท่ารำไม่ได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ ซึ่งครูผู้สอนคิดว่าอาจเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์ ความรู้เดิม ความถนัด ความสนใจและความสามารถทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ไม่เท่ากัน นักเรียนไม่ภูมิใจในความเป็นไทย จากสภาพปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างกันในเรื่อง ประสบการณ์ ความรู้เดิม ความถนัด ความสนใจ สภาพแวดล้อม และความสามารถทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถสูงขึ้นและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็น ผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน

วิธีการสอนที่ดีที่สุดมีหลายวิธีด้วยกันในการที่จะนำมาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน แต่พบว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความสามารถการเรียนรู้ไม่เท่ากัน การให้เด็กเก่งใช้ความสามารถเฉพาะตนให้เป็นประโยชน์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้สอนเด็กเรียนอ่อนหรือเด็กเรียนช้า จึงเป็นประโยชน์และช่วยแก้ปัญหาเด็กเรียนช้าได้อีกวิธีหนึ่ง วิธีการนี้เปิดโอกาสให้เด็กทำหน้าที่ช่วยสอน ได้แสดงถึงความสามารถของตนในการช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยให้เขาสนใจ และเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นเกิดพัฒนาด้านความรับผิดชอบ ซึ่งการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดแนวคิดของ “John Dewey” ที่ว่า “Learning by doing” โดยเน้นให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อการทำงาน หรือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และยังมุ่งให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้รับประโยชน์จากเพื่อนช่วยเพื่อน จากนักเรียนที่เก่งกว่าหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง จุดเด่นของการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนสามารถดูแลกันได้ทั่วถึง นักเรียนอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนมกัน ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเข้าใจได้ดี สะดวก กล้าซักถามกันเอง จึงทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ไม่เครียดมีความสุข เป็นกันเอง พร้อมทั้งเป็นการฝึกทักษะทางสังคม ถ้อยทีถ้อยอาศัยส่งผลให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนรับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้งสองฝ่าย วิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองนี้ ได้มีการพัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายและวิธีการของครู เมื่อนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาจัดการเรียนรู้ในสารนาฏศิลป์ จึงมีส่วนช่วยตอบสนองความต้องการ ความสามารถของผู้เรียน ให้มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ผู้เรียนที่เก่งกว่าได้ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถอ่อนกว่า ทำให้ผู้เรียนทั้งสองฝ่ายเกิดความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ดีขึ้น

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ศึกษาความสำคัญ หลักการ และเหตุผลของการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนแล้วว่า น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข กล้าซักถาม เข้าใจภาษาในการสื่อสารได้ง่าย ส่งผลให้กล้าปฏิบัติทำรำได้อ่อนช้อย สวยงาม ร่าตรงจังหวะ มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน และมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ได้ดียิ่งขึ้น จึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล และนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ให้เป็นไปอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ที่สูงขึ้น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. เพื่อพัฒนาผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดประชากร/กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 21 คน
2. ให้ความรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ในเรื่องรำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงาย โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน มีเนื้อดังต่อไปนี้
 - 1.1 ประวัติความเป็นมา
 - 1.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
 - 1.3 เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง
 - 1.4 การร้องเพลงและเคาะจังหวะประกอบเพลง
 - 1.5 การปฏิบัติทำรำประกอบเพลง
3. ให้นักเรียนทดสอบรำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงายที่เรียนมา และคัดเลือกนักเรียนที่มีความรู้และทักษะความชำนาญในการรำประกอบเพลงรำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงายเพื่อเป็นผู้ช่วยฝึกฝนและแนะนำการรำแก่นักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ
4. นักเรียนที่มีความรู้และทักษะความชำนาญในการรำประกอบเพลงรำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงายช่วย ฝึกฝนและแนะนำการรำแก่นักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ
5. ให้นักเรียนที่มีเพื่อนช่วยในการฝึกฝนและแนะนำการเรียน มาทดสอบหลังการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม แยกกลุ่ม ตัวแทนนักเรียนที่มีทักษะในการปฏิบัติทำรำวงมาตรฐาน เพลงคั่นเดือนหงายได้ดี เป็นผู้ช่วยครูในการฝึก จำนวน 5 คน และ

กลุ่มตัวอย่างทดลอง จำนวน 16 คน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในวิชานาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพแต่ละบุคคลแตกต่างกัน การเรียนรู้จึงต้องเป็นไปตามความสามารถและมุ่งพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ควรให้นักเรียนมีการแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมปฏิบัติที่ดี
3. ควรให้นักเรียนมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). สำนักงานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- วิไลวรรณ พิมพ์สิงห์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเรื่องนาฏศิลป์ไทย สาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษา มหบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). การสอนนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์และรุจีศรีสมบัติ. (2558). รำวงมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชื่อเรื่อง	ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอกที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อผู้วิจัย	นายณธวัช ศิริศักดิ์ากุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ของโรงเรียนบางบาล การเรียนรู้ เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการสอนมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบมีการพัฒนาหรือออกแบบอย่างเป็นระบบ และมีผลต่อการพัฒนาของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ และภายในรูปแบบการสอนจะต้องมีการช่วยเหลือให้นักเรียนให้นักเรียนสามารถค้นพบความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองมีการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีกระบวนการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ มีกระบวนการประเมินและการตัดสิน มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ หนังสือและการรับรู้ไปทั่วโลก มีทักษะความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน และมีความคิดสร้างสรรค์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากก่อนและหลังเรียนรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 30 ข้อ เป็นปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก การออกข้อสอบจะใช้ตัวชี้วัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือทางการแพทย์ หรือในด้านธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้จากวิทยาศาสตร์ทั้งนั้นจะเห็นได้ว่าวิทยาศาสตร์ยุคอดีตจนถึงวิทยาศาสตร์ยุคปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเรียนวิทยาศาสตร์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัยเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เท่าทันยุคสมัยและสามารถนำความรู้เชื่อมโยงให้เข้ากับการดำรงชีวิตของตนเองจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ชัดเจนว่าวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาที่สำคัญมากโดยเน้นความสามารถทางการแก้ปัญหา การดำรงชีวิต การวิเคราะห์ และกระบวนการคิดเพื่อค้นหาความรู้ต่าง ๆ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

การเรียนวิทยาศาสตร์เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นพื้นฐานเพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตหรือการศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้วิทยาศาสตร์ได้โดยการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างความคิดเป็นเหตุเป็นผลความคิดสร้างสรรค์ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์มีทักษะที่สำคัญทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สามารถแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2560 กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1) ได้เห็นในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีการวิเคราะห์และ มีการเน้นทักษะต่างๆ รวมไปถึงวิธีการแก้ปัญหา ที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการค้นพบด้วยตนเองทุกขั้นตอน และทุกกิจกรรมเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเองและที่สำคัญของการจัดการเรียน การสอนจะต้องเหมาะสมกับช่วงอายุและระดับชั้นเพื่อให้จัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

ปัญหาของโรงเรียนบางบาล ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ต่ำ ผู้วิจัยจึงนำปัญหาเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาหาแนวทางการแก้ปัญหาผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลในหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 พบว่าเรื่องแรงและแรงลัพธ์ มีคะแนนต่ำและยังสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับประเทศขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ

การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้จึงนับเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, หน้า 343)

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (สุวัฒน์นิมิต, 2531, หน้า 502) ทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมานั้นจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ได้ใช้ สูงขึ้น

รวมทั้งเป็นการพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนรวมทั้งเป็นทางเลือกให้ครูผู้สอนท่านอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)นี้ นำไปใช้หรือเป็นแนวทางการผลิตรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)ในรายวิชาวิทยาศาสตร์หรือวิชาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อน – หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

วิธีดำเนินการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้ชุดการเรียนรู้ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมและมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากร

แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องนักเรียน 19 คน

แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการวิจัยตามแบบ One – Group Pretest – posttest Design ซึ่งมีดังตาราง

ตารางแบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	O1	X	O2
------------	----	---	----

ตารางประกอบ 1 แบบแผนการทดลอง

O1 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและแรงลัพธ์ ก่อนเรียน

O2 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและแรงลัพธ์ หลังเรียน

X หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
(5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

สร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ดังต่อไปนี้

1. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1

1.1 ศึกษารายละเอียดทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

1.2 ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์ชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จากหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 รูปแบบ
โดยใช้เวลาการสอนทั้งหมด 3 ชั่วโมงซึ่งมีขั้นตอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

จากหนังสือกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหา จากหนังสือและเทคนิคการสอนที่เกี่ยวข้องเนื้อหาเพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอน

2.3 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) นั้นจะประกอบไปด้วย

เนื้อหา และ แผนการสอน ซึ่งแผนการสอนจะเป็นไปตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนด

2.4 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เสนอต่อคณะผู้บริหาร

โรงเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ในด้านเป้าหมาย จุดประสงค์กิจกรรม ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการแนะนำของคณะผู้บริหารโรงเรียน มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

2.5 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหาความเหมาะสมของกิจกรรมการสอนและอุปกรณ์ในการสอนต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและจุดประสงค์ของกิจกรรม พร้อมทั้งข้อคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เห็นว่าย่อดคล้อย ใหัคะแนน +1

ม่แนใจ ใหัคะแนน 0

เห็นว่าย่อดคล้อย ใหัคะแนน -1

หลังจากนั้นค่าที่ได้ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยค่าความเหมาะสมของเนื้อหา 0.5 ตามแนวคิดของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 117) สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-objective congruence: IOC) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแผนการจัดการเรียนการสอน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลในการวิเคราะห์พบว่าคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหา มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

2.6 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่

5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1 ชุด ที่ผ่านการตรวจจากคณะผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างในที่นี้ใช้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ไม่เคยเรียนเรื่องการสืบพันธุ์ของพืชดอก นี้มาก่อน

2.7 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่

5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ที่ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามตัวชี้วัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ในเรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

3.2 วิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์ของเนื้อหาในคำอธิบายของหลักสูตรเพื่อเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ วิธีการหาความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละเนื้อหา กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละเนื้อหา

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา คือ

เห็นว่าสอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	+1
เห็นว่า ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่า ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม	ให้คะแนน	-1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณค่าตามสูตรต่อไปนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแผนการจัดการเรียนการสอน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5. นำข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณเพื่อหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ แล้วเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล และนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบโดยให้คะแนน 1 คะแนน

สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ แล้วทำการวิเคราะห์ คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย และหาค่าอำนาจจำแนก

7. คัดเลือกข้อสอบเฉพาะที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 - 0.80 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้

8. นำผลคะแนนจากแบบทดสอบ ที่คัดเลือกไว้ มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability coefficient) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha method)

แบบวัดความพึงพอใจ

แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. กำหนดกรอบเนื้อหาความพึงพอใจ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกประเด็นที่จะวัดความพึงพอใจและกำหนดวิธีการวัด โดยประเด็นที่จะวัดเลือกมาจากกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ จำนวน 10 ข้อ กำหนดคุณภาพความพึงพอใจเป็นทางบวก 5 ระดับ ตามแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. จัดทำแบบวัดความพึงพอใจฉบับร่าง
4. นำแบบวัดความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความตรง ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – congruence หรือ IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดความพึงพอใจนั้นวัดความพึงพอใจที่ระบุไว้จริง
คะแนน 0	หมายถึง ไม่แน่ว่าแบบวัดความพึงพอใจนั้นวัดความพึงพอใจที่ระบุไว้
คะแนน -1	หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดความพึงพอใจนั้นวัดความพึงพอใจที่ระบุไว้

5. นำแบบวัดความพึงพอใจทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 นำผลที่ได้จากแบบวัดความพึงพอใจมาคำนวณหาความเที่ยง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มทดลอง

2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

3. ทำการทดสอบหลังเรียน กับกลุ่มทดลองหลังจากที่เรียนจบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

4. ตรวจสอบผลจากแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ก่อนและหลังการทดสอบของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ผลของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติเชิงอนุมานหาค่า dependent simple t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าทดสอบ T

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือทั้งหมด

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแผนการจัดการเรียนการสอน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ค่าความเชื่อมั่น ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และ TAP

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อน – หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีสมมุติฐานว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก อยู่ในระดับ พอใจมากที่สุด

กลุ่มประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล อ.บางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก แบบสอบถามความพึงพอใจ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบ dependent sample t-test

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก

2. ความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอน เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชดอก อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ที่สนใจนำไปศึกษาเพิ่มเติมโดยการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ซึ่งสามารถใช้ได้กับหลายๆเรื่องและในหลายๆระดับชั้น

2. ควรมีระยะเวลาที่พอเหมาะและสมควร เพื่อให้ได้ค่าที่แน่นอน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญที่ชัดเจนและแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กุศยา แสงเดช. (2545). แบบฝึกคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- กฤษณ์เพ็ชร ทวีพรเดช และคณะ. (2551). สรุยอดวิธีสอน วิทยาศาสตร์ นา ไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา และแนวทางการประเมิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(1).
- ทิตินา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2547). องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อับดุลเลาะ อุมาร์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสมดุลเคมี ที่มีต่อแบบจำลองทางความคิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเดชะปัตตานียานุกุลจังหวัดปัตตานี. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ณัฐวุฒิ ศรีระชา. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อเรื่อง ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนันทนา แหวนนาค

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อการแก้ปัญหาการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2. เพื่อสร้างความถาวรในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสะกดคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ข้อเสนอแนะ

1. คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ใบความรู้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นนี้สามารถใช้เป็นแบบอย่าง แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษได้ในทุกระดับชั้น
2. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ใบความรู้คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ที่พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ แก้ปัญหาการเรียนรู้แบบเดิม และเมื่อเรียนด้วยคำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น เกิดความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เบื่อหน่าย เพราะคำพ้อง พาเพลิน เกินร้อยจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ยังตอบสนองการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อีกด้วย
3. ในการท่องคำศัพท์ สามารถสะกดคำ ไปพร้อมกันได้เลย เช่น ไกล far (ฟาร์) – F-A-R

4. คำศัพท์ที่นำมาให้นักเรียนท่อง ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์ที่มี 1-2 พยางค์ เมื่อนักเรียนเริ่มท่องคำศัพท์ได้คล่องแล้ว ก็สามารถนำคำศัพท์ที่มีหลายพยางค์ให้นักเรียนได้เลือกท่องตามความสนใจ

คำสำคัญ

การวิจัยเรื่องศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางบาล โดยใช้ใบความรู้ นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยซึ่งได้รับการช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการจัดทำงานวิจัยเล่มนี้จากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางบาล หัวหน้าวิชาการโรงเรียนบางบาล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้คำแนะนำในการจัดทำวิจัยและนักเรียนโรงเรียนบางบาลที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

บทนำ

คำศัพท์เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน หากผู้เรียนมีความรู้ในด้านคำศัพท์น้อย การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านต่างๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อุปสรรคสำคัญที่ทำให้นักเรียนไทยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร คือ นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ จดจำหรือระลึกถึงความหมายคำศัพท์ได้น้อย ไม่สามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ และขาดการฝึกทักษะการนำคำศัพท์ไปใช้ ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้คำศัพท์ นักเรียนรู้สึกว่า การเรียนไม่สนุก ไม่เข้าใจและครูส่วนมากขาดเทคนิค วิธีการสอนมักจะสอนคำศัพท์ เน้นการบันทึกท่องจำ การสอนจะเน้นตัวครูเป็นสำคัญ นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งครู จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ(กรมวิชาการ.2545:2) นอกจากนี้ ผู้เรียนภาษาที่มีความรู้ด้านคำศัพท์น้อย ทำให้การพัฒนาทักษะด้านภาษาเป็นไปอย่างล่าช้า จึงกล่าวได้ว่าคำศัพท์จึงเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ภาษา ความเข้าใจภาษา การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการพัฒนาทักษะ การฟัง พูด อ่านและเขียนอีกด้วย(มยุรสิรินทร์ ศิริวรรณ.2550:17)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการและรายละเอียดเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ชั้นวิเคราะห์

1.1 วิเคราะห์ผู้เรียน การวิเคราะห์ผู้เรียนได้กำหนดไว้ดังนี้

ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนบางบาล จำนวนทั้งสิ้น 52 คน

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนดำเนินการมีดังนี้

รวบรวมคำศัพท์ 1-2 พยางค์ ที่เหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ชั้นออกแบบ

ชั้นออกแบบแบบทดสอบ และใบงานมีขั้นตอนดังนี้

แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อโดยเป็นข้อสอบเขียนทั้งหมด

ใบความรู้คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย

แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน

3. ขั้นตอนการ

มีการดำเนินการดังนี้

- 3.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน และทำการบันทึกผลคะแนน
- 3.2 บันทึกสาเหตุและปัญหาของการเรียนรู้ข้อ ศัพท์คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย
- 3.3 ฝึกท่องศัพท์คำพ้องด้วยตนเอง
- 3.4 ฝึกท่องศัพท์คำพ้องให้เพื่อนฟัง
- 3.5 ซ้อมเสริมส่วนที่นักเรียนมักจะผิดพลาด
- 3.6 คัดเลือกนักเรียนที่ยังจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ไม่ได้มาฝึกฝนเพิ่มเติม
- 3.7 ส่งเสริมนักเรียนที่มีความก้าวหน้าแล้วให้ช่วยฝึกฝนให้เพื่อน
- 3.8 ใช้คำชมสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพยายามในการเรียนรู้
- 3.9 ทดสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 3.10 สรุปผลและประเมินงานวิจัย

4. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- วิเคราะห์ผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์จากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	แบบทดสอบก่อนเรียน (10 คะแนน)	แบบทดสอบหลังเรียน (10 คะแนน)
1.	3	8
2.	4	8
3.	4	9
4.	5	8
5.	3	9
6.	5	10
7.	4	8
8.	5	8
9.	5	9
10.	3	8
11.	3	8
12.	4	9
13.	5	10
14.	6	10
15.	4	9
16.	5	10
17.	5	9
18.	6	10

เลขที่	แบบทดสอบก่อนเรียน (10 คะแนน)	แบบทดสอบหลังเรียน (10 คะแนน)
19.	3	8
20.	2	8
21.	5	9
22.	4	9
23.	4	9
24.	5	9
25.	5	10
26.	6	10
27.	5	10
28.	5	10
29.	4	9
30.	4	9
31.	5	9
32.	3	8
33.	3	9
34.	1	6
35.	5	8
36.	3	8
37.	4	7

เลขที่	แบบทดสอบก่อนเรียน (10 คะแนน)	แบบทดสอบหลังเรียน (10 คะแนน)
38.	5	9
39.	6	9
40.	3	8
41.	4	9
42.	4	10
43.	3	8
44.	3	8
45.	5	9
46.	5	10
47.	6	10
48.	3	9
49.	3	8
50.	6	7
51.	3	8
52.	2	7

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนบางคนยังจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้น้อย แต่หลังจากนักเรียนได้เรียน และฝึกเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนมีความรู้ และสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนบางคนที่มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบไม่ค่อยดีเท่าที่ควรนั้น ก็อาจเป็นเพราะนักเรียนยังขาดความต่อเนื่องในการทำความเข้าใจ นักเรียนส่วนใหญ่สามารถท่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ครบถ้วน แต่เมื่อ ทำแบบทดสอบหลังเรียน จะมีการเขียนสะกดผิดบ้าง จึงจำเป็นต้องฝึกสะกดคำให้ถูกต้องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ใบความรู้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นนี้สามารถใช้เป็นแบบอย่าง แนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษได้ในทุกระดับชั้น
2. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ใบความรู้คำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ที่พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ แก้ปัญหาการเรียนรู้แบบเดิม และเมื่อเรียนด้วยคำพ้อง พาเพลิน เกินร้อย ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น เกิดความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เบื่อหน่าย เพราะคำพ้อง พาเพลิน เกินร้อยจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ยังตอบสนองการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อีกด้วย
3. ในการท่องคำศัพท์ สามารถสะกดคำ ไปพร้อมกันได้เลย เช่น ไกล far (ฟาร์) – F-A-R
4. คำศัพท์ที่นำมาให้นักเรียนท่อง ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์ที่มี 1-2 พยางค์ เมื่อนักเรียนเริ่มท่องคำศัพท์ได้คล่องแล้ว ก็สามารถนำคำศัพท์ที่มีหลายพยางค์ให้นักเรียนได้เลือกท่องตามความสนใจ

ไกล	far (ฟาร์)
มา	come (คัม)
ทิ่มตำ	sting (สติง)
wing (วิง)	ปีก
ฉีก	tear (แทร์)
แม่	mommy (มอมมี่)
ดี	good (กูด)
wood (วู้ด)	ไม้
ข้างซ้าย	left (เล็ฟท)
web (เว็บ)	ใย
ใคร	who (ฮู)
do (ดูว)	ทำ
คำ	word (เหวิด)
เกิด	born (บอร์น)
lawn (ลอว่น)	สนามหญ้า
ป้า	aunt (อ้านท)
chance (ช้านส)	โอกาส
ปราสาท	castle (คาส-เซิล)
kitchen (คิท-เชิน)	ห้องครัว
ดอกบัว	lotus (โล้ว-ถัส)
plus (พลัส)	บวก
หมวก	hat (แฮ็ท)
fat (แฟ็ท)	ไขมัน
แบ่งปัน	share (แชร์)
pair (แพร์)	เป็นคู่
ต่อสู้	fight (ไฟท์)
night (ไนท์)	กลางคืน
ฟืน	firewood (ไฟย-เออะ-วูด)
put (พุท)	ใส่
ไข่	egg (เอ็ก)

leg (เล็ก)	ขา
หา	find (ฟายนด์)
mine (มายน์)	ของฉัน
ขบขัน	amuse (อะ-มู๊วซ)
refuse (รี-ฟิวซ)	ปฏิเสธ
aid (เอ็ด)	ช่วยเหลือ
ทิศเหนือ	north (นอร์ท)
loss (ลอส)	เสียหาย
มาสาย	late (เลท)
ขอบเขต	area (แอ-เรีย)
clear (เคลียร์)	แจ่มใส
ไถ	plow (เพลอ)
town (ทาวน์)	เมือง
ชำเลื่อง	glance (แกล๊นซ์)
plant (แพล้นท์)	พืช
มืด	dark (ดาร์ค)
bark (บาร์ค)	เห่า
เข่า	knee (นี)
see (ซี)	เห็น
เข็น	push (พูช)
bush (บุช)	พุ่มไม้
ร้องไห้	cry (คราย)
dry (ดราย)	แห้ง
แป้ง	powder (เพ้า-เตอร์)
paper (เพ้-เพอร์)	กระดาษ
ตลาด	market (มาร์-เก็ต)
basket (แบ๊ส-เก็ต)	กระจาด
บาด	cut (คัท)
hut (ฮัท)	กระท่อม
ส้อม	fork (ฟอร์ค)

lock (ล๊อค)	ปิดไม่ให้เข้า
ขี้เถ้า	ash (แอาช)
cash (แคช)	เงินสด
กด	press (เพรส)
dress (เดรส)	ชุดกระโปรง
ภารโรง	janitor (แจ็น-นิ-เพอร์)
error (เอ็-เรอร์)	ผิดพลาด
ทายาท (ผู้สืบทอด)	heir (แฮร์)
fair (แฟร์)	ยุติธรรม
ความจำ	memory (เม้ม-มะ-หรี)
worry (เว็-หรี)	กังวล
ซุกซน	naughty (น้อ-ถิ)
จิกจี้	tickle (ทิก-เคิ้ล)
bicycle (ไบ้-ชี-เคิ้ล)	รถจักรยาน (สองล้อ)
ลำธาร	stream (สตรีม)
dream (ดรีม)	ความฝัน
สวรรค์	heaven (แฮฟ-เว็น)
children (ชีล-เดรินท)	เด็กหลายคน
ยากจน	poor (พั่ว)
ทำให้กลัว	scare (สแกร)
stair (สแตร์)	บันได
แสงไฟ	light (ไล้ท)
bite (ไบ้ท)	กัด
ขัดถู	rub (รับ)
นับ	count (เค้านท)
bounce (เบ้านซ)	กระดอน
ง่วงนอน	sleepy (สลีฟ-ผิ)
lazy (เล้-ลี)	ขี้เกียจ
เบียดเสียด	crowd (คราวด)
sour (ซาวร์)	รสเปรี้ยว

ท่องเที่ยว	travel (แทรฟ-เวิ้ล)
cruel (ครูว์-เอิล)	ใจร้าย
ต้นไม้	tree (ทรี)
ทัพพี	ladle (เล้-เดิ้ล)
nation (เน้-ชั่น)	ประเทศชาติ
คราด	rake (เรค)
wake (เวค)	ตื่น
ผื่นคัน	rash (แรช)
dash (แดช)	เครื่องหมายขีดยาว
round (ราวन्द)	ล้อมวง
ธง	flag (แฟล็ก)
drag (แดร็ก)	ลาก
ยาก	difficult (ดีฟ-ฟี-เคิลท)
marble (ม้าร-เบิล)	หินอ่อน
ก่อน	before (บี-ฟอร)
more (มอร์)	มาก
ราก	root (รูท)
shoot (ชูท)	ยิง
thing (ธิง)	สิ่งของ
สยดสยอง	horrible (ฮอร์-หระ-เบิล)
attention(อัท-เท็น-ชั่นท)	ความสนใจใส่
ดีไซ์ (ดีครีม)	whisk (วิสค)
risk (ริสค)	เสี่ยงอันตราย
เพศชาย	male (เมล)
spell (สเปล)	สะกด
บด	crush (ครัช)
toothbrush (ทูธ-บรัช)	แปรงสีฟัน
none (นัน)	ไม่มีเลย
เขย	old-fashioned(โอลด-แฟช-ชั่นด)
onion (อั้น-เย็น)	หอมหัวใหญ่

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อผู้วิจัย นางอัญชลี ชันทสุนทรไกร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา 2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมในการแก้ปัญหาการอ่านออกเสียงคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

กลุ่มนักเรียนกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนบางคนในกลุ่มที่ 2 ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเช่นกัน โดยพิจารณาจากการสังเกตจากรางคะแนนการออกเสียง ความถูกต้อง และความมั่นใจในการออกเสียง

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมที่ใช้ฝึกสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ ควรใช้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คิดและนำเสนอรูปแบบของกิจกรรมเพิ่มเติมจากตัวอย่างที่ใช้ฝึกอบรม
2. การจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม อาจเพิ่มสื่อภาษาอังกฤษที่ช่วยในการฝึกพูด นอกเหนือจากบทสนทนา เช่น เพลงภาษาอังกฤษ การ์ตูนภาษาอังกฤษ หรือภาพยนตร์ ภาษาอังกฤษ
3. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมให้มีมาตรฐานตามแนวทางการสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้ชุดคำศัพท์ นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยซึ่งได้รับการช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการจัดทำงานวิจัยเล่มนี้ จากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางบาล หัวหน้าวิชาการโรงเรียนบางบาล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้คำแนะนำในการจัดทำวิจัยและนักเรียนโรงเรียนบางบาลที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นอีกหนึ่งภาษาที่ทุกคนทั่วโลกจะต้องเรียนรู้และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสารซึ่งทำให้มนุษย์ต่างเชื้อชาติและภาษาสามารถติดต่อเข้าใจกัน และยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่ชนชาติอื่นได้อีกด้วย ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งจะต้องฝึกและทบทวนบ่อยๆ จึงจะสามารถพัฒนาทักษะในแต่ละด้านได้อย่างคล่องแคล่ว ทักษะการอ่านและการพูดนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญมาก สภาพปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ นักเรียนขาดประสิทธิภาพในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ นักเรียนเรียนไม่ได้ ไม่เข้าใจ ส่วนทางอ้อม คือ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่อยากเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ยาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในทั่วโลก การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลายๆ ระดับมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ปรากฏว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่เป็นที่พอใจตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญในการสื่อสารเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วโลกว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดในการแพร่หลายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศ การบริโภคสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต การตีพิมพ์ในวารสารหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ จำเป็นต้องใช้ทักษะวิชาภาษาอังกฤษ ผู้ที่มีความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษดีย่อมเป็นผู้ที่สามารถรับรู้ข้อมูลได้รวดเร็วและแม่นยำด้วยเหตุดังกล่าวสถาบันการศึกษาจึงเห็นประโยชน์และความจำเป็นในการเรียนและการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ดังจะเห็นได้จากการที่สถานศึกษาเกือบทุกแห่งระบุให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาศึกษาทั่วไป หรือวิชาหลักวิชาหนึ่ง

ในกลุ่มวิชาทักษะการเรียนรู้

จากการศึกษาปัญหาการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน ของโรงเรียนบางบาล ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 พบว่านักเรียนจำนวน 25 คนนั้นสามารถจำแนกความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนอ่านได้ถูกต้อง	จำนวน 10	คน
2. กลุ่มนักเรียนอ่านได้ปานกลาง	จำนวน 10	คน
3. กลุ่มนักเรียนอ่านไม่ได้	จำนวน 5	คน

กลุ่มนักเรียนกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนบางคนในกลุ่มที่ 2 ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเช่นกัน โดยพิจารณาจากการสังเกตจากตารางคะแนนการออกเสียง ความถูกต้อง และความมั่นใจในการออกเสียง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา
2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมในการแก้ปัญหาการอ่านออกเสียงคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 5 คน
2. วิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา
 - 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - การสอนการอ่าน (Teaching Reading) จากหนังสือหลักการและวิธีการสอนภาษาอังกฤษ
 - 2) สร้างชุดฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. สารสนเทศ/ข้อมูลที่จะเก็บ

1) ข้อมูลความสนใจเรียนภาษาอังกฤษ และปัญหาในการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2) คะแนนจากการทดสอบการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คำ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1) แบบสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

2) แบบทดสอบการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 20 คำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

2. ทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของจำนวนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านได้

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านคำศัพท์ที่กำหนดให้จำนวน 20 คำ โดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ

27.50

2. จากการทดสอบการอ่านคำศัพท์ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล

ผลการวิเคราะห์จากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
1.	5	12
2.	4	11
3.	3	14
4.	2	12
5.	5	13
6.	4	10
7.	3	12
8.	4	13
9.	4	10
10.	3	10
11.	3	9
12.	8	8
13.	8	10
14.	8	9
15.	4	9
16.	4	10
17.	6	12
18.	3	12

19.	4	12
20.	3	8
21.	3	10
22.	4	12
23.	3	11
24.	2	10
25.	2	10

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนบางคนยังอ่านคำศัพท์ได้น้อย หรือที่จำได้บ้างก็ยังขาดทักษะการจดจำ แต่หลังจากนักเรียนได้เรียน และฝึกเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนมีความรู้ และสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนบางคนที่มีค่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบไม่ค่อยดีเท่าที่ควรนั้น ก็อาจเป็นเพราะว่านักเรียนยังขาดความต่อเนื่องในการทำ ความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมที่ใช้ฝึกสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ ควรใช้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คิดและนำเสนอรูปแบบของกิจกรรมเพิ่มเติมจากตัวอย่างที่ใช้ฝึกอบรม
2. การจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม อาจเพิ่มสื่อภาษาอังกฤษที่ช่วยในการฝึกพูด นอกเหนือจากบทสนทนา เช่น เพลงภาษาอังกฤษ การ์ตูนภาษาอังกฤษ หรือภาพยนตร์ ภาษาอังกฤษ
3. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมให้มีมาตรฐานตามแนวทางการสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนันทวรรณ กองเพิ่มพูล

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวเองที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางบาล ปี การศึกษา 2566 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่องโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยใช้รูปแบบการสอน Active learning เทคนิค Team Game Tournament (TGT) ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยมาเป็น 5 ขั้นตอน เวลา 100 นาที (2 คาบ) 2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ 3. แบบบันทึกการสังเกตผู้เรียน 4. แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน 5.แบบประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิเคราะห์การกระจายของคะแนนการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เทคนิค TGT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม พบว่า ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์ เฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 2.89 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 8.40 โดยคะแนนเต็ม 10 คะแนน และมีค่า t เท่ากับ 30.82 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 จากร้อยละโดยรวมผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ด้านในระดับดี มากที่สุด และจากร้อยละโดยรวมของการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง 10 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด (87.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ มีความพึงพอใจมากที่สุด (90.67)

คำสำคัญ : สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT คล้ายคลึงกับการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ที่แบ่งผู้เรียนคละคสามสามารถออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่ม

ละประมาณ 4-6 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มแข่งขันกันในเกมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดเตรียมให้แล้วทำการทดสอบความรู้และนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันตอบคำถามตัวต่อตัวของสมาชิกแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนรวมของทีม ครูผู้สอนจะเสริมแรงโดยการให้รางวัล คะแนน หรือคำชมเชย ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องร่วมมือกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายของทีมเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

วัชร เล่าเรียนดี (2545) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT ดังนี้

1. ขั้นสอน ครูใช้เวลาสอนบทเรียนหรือเนื้อหา โดยการเสนอเนื้อหาครูผู้สอนต้องเตรียมวัสดุการสอน เช่น ใบงาน บัตรงาน บัตรกิจกรรม แบบฝึกหัดให้นักเรียนแต่ละคน
2. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมกันศึกษาเนื้อหาจากบทเรียน
3. ขั้นการแข่งขัน เป็นการตอบปัญหาระหว่างกลุ่มใหม่ที่จัดขึ้น โดยใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง โดยแบ่งทีมละ 4-5 คน แบบคะแนนความสามารถโดยให้มีคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คนตามจำนวนนักเรียนในห้อง
4. ขั้นให้รางวัลกลุ่ม โดยนำคะแนนกลุ่มจากการคำนวณที่ได้จากคะแนนของสมาชิกแต่ละคนมารวมกันและหาค่าเฉลี่ย

บทนำ

ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีเทคนิคการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียน ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการสอนแบบบรรยาย มาเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนพบว่า ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากเนื้อหาหนัก มีศัพท์เทคนิคและยากต่อการเข้าใจ

จากการสังเกตผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความสามารถในการคิด สื่อสาร และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเนื้อหาอื่น และยังไม่เข้าใจในเนื้อหาความรู้เท่าที่ควร

ผู้สอนจึงสนใจนำเทคนิค TGT มาใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาสมรรถนะสำคัญและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเทคนิค TGT มีการดำเนินการสอนตามลำดับขั้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนจะบรรลุเป้าหมายก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มบรรลุเป้าหมายนั้นร่วมกัน โดยการนำคะแนนของแต่ละคนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องรู้หน้าที่ของตนเองและยอมรับความสำเร็จของกันและกัน ครูผู้สอนเสริมแรงโดยการให้รางวัล คำชมเชยกับทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนเพื่อความสำเร็จของทีม เป็นการเพิ่มบทบาทให้ผู้เรียนทุกคนได้มีหน้าที่ ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพิ่มสมรรถนะสำคัญในการเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) รายวิชาวิทยาศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TGT

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนแนวการดำเนินการ
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาวิทยาศาสตร์ ว 23101 จำนวน 45 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ทำวิจัยครั้งนี้อยู่ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ว23101 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 หน่วยการเรียนรู้พันธุศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม จำนวน 100 นาที (2 คาบ)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เป็นระยะเวลา 100 นาที (2 คาบ)

4. ขั้นตอนแนวการดำเนินงาน

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบางบาล และตัวชี้วัดของเนื้อหา

2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาการเรียน โดยการวิเคราะห์จุดประสงค์ สมรรถนะสำคัญ คำอธิบายรายวิชา แล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครโมโซม โดยใช้รูปแบบการสอน Active learning เทคนิค Team Game Tournament (TGT) ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยมาเป็น 5 ขั้นตอน ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ รวมถึงจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้พร้อมต่อการเรียนรู้

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยประเมินผ่านแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน และคลิปวิดีโอการจัดการเรียนรู้

5. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TGT เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม

6. สรุปผลการดำเนินการ จากการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามประเด็นท้าทาย

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยใช้รูปแบบการสอน Active learning เทคนิค Team Game Tournament (TGT) ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยมาเป็น 5 ขั้นตอน เวลา 100 นาที (2 คาบ)

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ

3. แบบบันทึกการสังเกตผู้เรียน

4. แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน (Google form) จำนวน 25 ข้อ

5.แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบTGTเรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม จำนวน 10 ข้อ มีเกณฑ์ 5 ระดับการเรียนรู้ดังนี้

ระดับคะแนน

แปลผล

5

มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4

มีความพึงพอใจระดับมาก

3

มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

2

มีความพึงพอใจระดับน้อย

1

มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรมและบทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน

2. ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาศาสตร์

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงและแก้ไขแล้วกับกลุ่มเป้าหมาย ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 100 นาที (2 คาบ) ทั้งหมด 5 ขั้นตอนการสอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง พร้อมทั้งสังเกตผู้เรียนในขณะสอน

4. เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการสอนตามกำหนดผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาพรวมอีกครั้งโดยการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน ผ่าน Google form และแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TGT

5. เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนลงในโปรแกรม Google sheet และ Microsoft Excel 2013 เพื่อนำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจสอบมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ส่วนข้อมูลการสังเกตจะนำไปใช้อธิบายปัญหาต่าง ๆ ที่ควรปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเทคนิค TGT ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ (ลัวิน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) อธิบายข้อมูลเชิงบรรยาย และใช้ค่าสถิติทดสอบที (Paired sample t-test)

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิเคราะห์การกระจายของคะแนนการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ

2.2 ค่าความยากง่ายของการประเมิน (ค่า p)

2.3 ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของข้อสอบ (ค่า r)

2.4 ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบใช้สูตร KR – 20

2.5 ค่าสถิติทดสอบที (Paired sample t-test) ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนโดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 และ .01 (ใช้ทดสอบสมมติฐาน)

สรุปผลการวิจัย

จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เทคนิค TGT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน ได้ผลดังตารางที่ 1

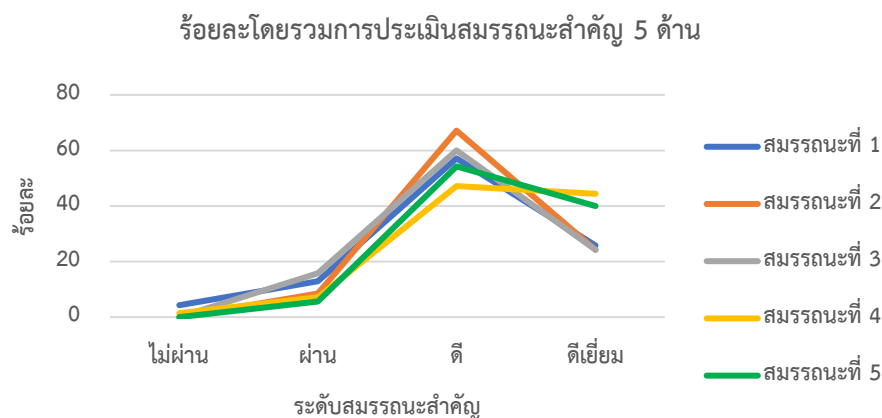
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงโมโซม โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเทคนิค TGT ก่อนเรียนกับหลังเรียน

คะแนนสอบ	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	45	2.89	1.05		
หลังเรียน	45	8.00	0.67		
t-test	45			30.82*	.000

* $p < .01$

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกเทคนิค TGT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า จากร้อยละโดยรวมผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ด้านในระดับดีมากที่สุด โดยผู้เรียนมีสมรรถนะที่ 2 ด้านความสามารถในการคิดระดับดี มากที่สุดร้อยละ 67.14 รองลงมาคือสมรรถนะที่ 1 ด้านความสามารถในการสื่อสารระดับดี ร้อยละ 57.14 และสมรรถนะที่ 5 ด้านการใช้เทคโนโลยีระดับดี ร้อยละ 54.26 ตามลำดับ ดังภาพที่ 1

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการเรียนการสอนเทคนิค TGT ครูต้องอธิบายให้ชัดเจนและเข้าใจและเน้นย้ำขั้นตอนต่าง ๆ กับนักเรียนมากขึ้น จะทำให้ไม่เสียเวลาและกำหนดระยะเวลาแต่ละขั้นตอนได้ตรงกับเวลาทั้งหมด
2. ควรมีการศึกษาถึงการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ 5 เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์
3. ในการประเมินการเรียนรู้ควรเพิ่มเวลาให้มากขึ้น และจำนวนชุดคำถามที่มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่และให้โอกาสคนที่ตอบคำถามไม่ทันเวลา

เอกสารอ้างอิง

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.

วัชรรา เล่าเรียนดี. 2545. *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2553. *Backward Design*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545. *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์

Ignite Thailand. 2020. บทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สืบค้นได้จาก

<https://www.ignitethailand.org/content/4756/ignite>. *Ignite Thailand เล่ม 1*.

Robert E. Slavin. 1995. *Instruction Based on Cooperative Learning*. the Institute of Education Sciences.

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของ
 พืชพันธุ์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1

ผู้วิจัย ธัญญาภรณ์ ออบอุ่น

ครู ตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดศรีวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาชัยนาท

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ขั้นตอนการวิจัยมี 4 ระยะ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบ 3) การนำไปทดลองใช้ และ 4) การประเมินผล โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดศรีวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง เป็นการทดลองในปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการทดลอง 22 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) สื่อประสมชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 40 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ 20 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การคำนวณหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) **สรุปผลการวิจัย พบว่า** 1. รูปแบบการเรียนรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบดังนี้ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. กระบวนการสอน และ 4. การประเมินผล โดยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. เสริมพลังความคิด (Empower thoughts) 2. ค้นหาหาความรู้ (Search for knowledge) 3. อธิบายความรู้ (Explain knowledge) 4. ประยุกต์ใช้ (Application) และ 5. ประเมินผลลัพธ์ (Evaluate results) และผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 80.76/83.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองรูปแบบการเรียนรู้แบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

คำสำคัญ : รูปแบบ สื่อประสม วิทยาศาสตร์

Abstract

Key word:

บทนำ

ในปัจจุบันเป้าหมายการศึกษาได้เปลี่ยนไปเพื่อเตรียมคนให้มีสมรรถนะเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ต้องพยายามเตรียมคนให้เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง เข้าใจการเรียนรู้ และขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนเองให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ (Bybee, 2013) ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องการคนที่มีสมรรถนะ (Competency) ที่จะขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวต่อไปในสังคมโลกาภิวัตน์ รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะโดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี (Science, Mathematics and Technology, SMT) การจัดการเรียนรู้มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ มาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างหรือพัฒนาสิ่งที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน รวมทั้งนำไปสู่การแข่งขันในระดับโลก การจัดการเรียนรู้นี้ตั้งถ่วงเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกระบวนการทางเทคโนโลยีมาช่วยสร้างสรรค์งาน (The Institute of the Promotion of Teaching Science and Technology[IPST, 2018) แต่อย่างไรก็ตาม เหนือสิ่งอื่นใด การนาแนวคิด

ดังกล่าวมาไว้จะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีคิดและเรียนรู้ที่จะคิด (Ways of knowing) การรู้จักวิธีการหาความรู้ กระหายใคร่รู้และพยายามพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้สำคัญกว่าความรู้ นักเรียนต้องรู้จักใช้ความรู้มาใช้แก้ปัญหาและทำให้เกิดประโยชน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดความสามารถในการคิดเป็นหนึ่งในจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้น พื้นฐานคือมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้กรอบความคิดในเรื่องการพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมคนในสังคมแห่งความรู้ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ผู้เรียนควรสามารถนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และมีจิตวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 5) โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มี 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ และสาระที่ 4 เทคโนโลยี ครูผู้สอนจำเป็นต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนการสอน และกระบวนการสอนให้ทันสมัย เหมาะสมกับยุคโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครู จากผู้บรรยายมาเป็นคณะ ครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะผ่าน Technology ให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน

จากผลรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน เพื่อทดสอบ ความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดศรีวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ผลการทดสอบของนักเรียนปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.15 ปี 2563 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.90 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564, น. 8) แสดงให้เห็นว่า ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐาน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเนื้อหา สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ แม้ว่าในช่วงปี 2562 และ 2563 เป็นช่วงโควิด นักเรียนจะเรียน Online ส่งผลให้ผลการทดสอบของนักเรียนคะแนนลดลงอย่างมาก โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความคิด ความเข้าใจในวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยครูรู้จักค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตน ให้เขาวางแผนและปรับการสอนตลอดเวลา การสอนควรเป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อเน้นให้เกิดองค์ความรู้ ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ร่วมกันสร้างองค์ความรู้ของตนเองและพัฒนาความเชื่อโดยผ่าน

การสร้างคำถาม วางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์และการสอนของตนเอง จะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติการสอนของครู และกิจกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นในเชิงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดและการปฏิบัติการสอนของตนร่วมกับผู้อื่นผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลาย อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7E การจัดการเรียนรู้แบบสตีม (STEAM) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) เพื่อนำมาสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยเอง และผู้วิจัยต้องมีการพัฒนาสื่อที่น่าสนใจทันสมัยที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญ วิชาวันชัย พินสุวรรณ และ คณะ (2555) กล่าวว่า การใช้สื่อประสมในการศึกษาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนการสอนได้อย่างมาก โดยใช้ในลักษณะของการสอนใช้คอมพิวเตอร์ (CAI) รูปแบบต่าง ๆ เช่น สถานการณ์จำลอง เกม การทบทวน เนื่องจากในยุคปัจจุบันข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารได้ทำให้ผู้คนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สามารถรับรู้เรื่องราวใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และพัฒนาศักยภาพทางการคิด ซึ่งได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดให้หลากหลาย ดังนั้นสื่อที่ดีควรเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2545)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่อง รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยได้กำหนดกรอบการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและออกแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการที่จะทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนดีขึ้นอีกทั้งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร หมายถึง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดศรีวิชัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

ในการจัดทำรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 1 : วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มาตรฐานการเรียนรู้ ว 1.2 รหัสวิชา ว21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาจัดทำสื่อประสมจำนวน 7 เรื่อง ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

1. การสังเคราะห์ด้วยแสง
2. ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ด้วยแสง
3. ความสำคัญของการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืชที่มีต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
4. การลำเลียงน้ำและอาหารของพืช
5. ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืช
6. การสืบพันธุ์ของพืช
7. ความสำคัญของเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

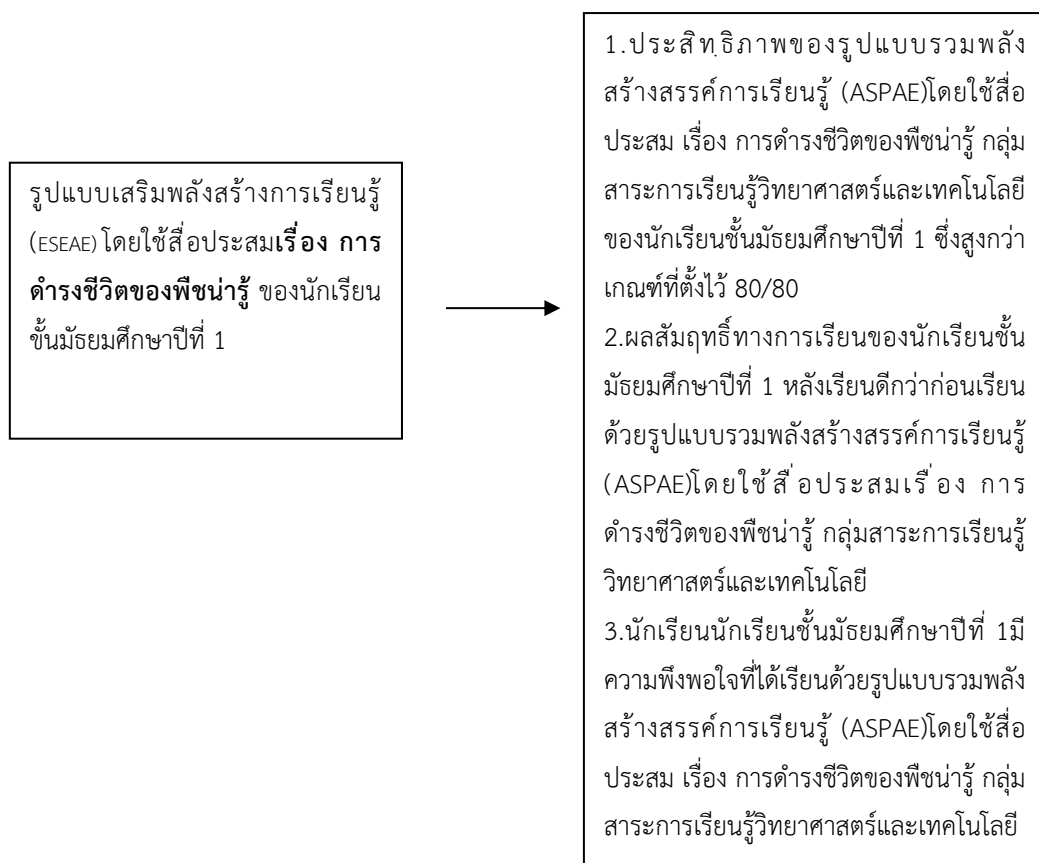
3.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลาย อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7-E Learning Cycle Model) การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEME) และการจัดการเรียนรู้แบบสตีม (STEAM) สรุปเป็นรูปดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE)

โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Analysis) ดำเนินการดังนี้

- 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551 (ปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอน กระบวนการสอน ได้แก่ แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น แบบ STEM และ แบบ STEAM
- 4) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อประสม

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Design and Development) ดำเนินการดังนี้

- 1) ร่างรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยมีกระบวนการสอน 5 ขั้น ได้แก่ 1.เสริมพลังความคิด (Empower thoughts) 2.ค้นคว้าหาความรู้ (Search for knowledge) 3.อธิบายความรู้ (Explain knowledge) 4.ประยุกต์ใช้ (Application) และ 5.ประเมินผลลัพธ์ (Evaluate results)
- 2) สร้างแบบสอบถามประเมินร่างรูปแบบ
- 3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีคะแนนค่านวนหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) เกณฑ์การค่านวนหาค่า IOC ซึ่งมีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 0.85
- 4) ทดลองใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Implementation) ทดลองใช้โดยดำเนินการดังนี้

- 1) นำรูปแบบกระบวนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร
 - 1.1) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน 40 ข้อ
 - 1.2) ใช้รูปแบบกระบวนการสอน

1.3) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

2. สรุปผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Evaluation: E) ดำเนินการดังนี้

1) นักเรียนประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2) สรุปรายงานผลการทดลอง นำเสนอรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรค่าความสอดคล้อง IOC หาประสิทธิภาพ (E1/E2) การหาความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร KR-20

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

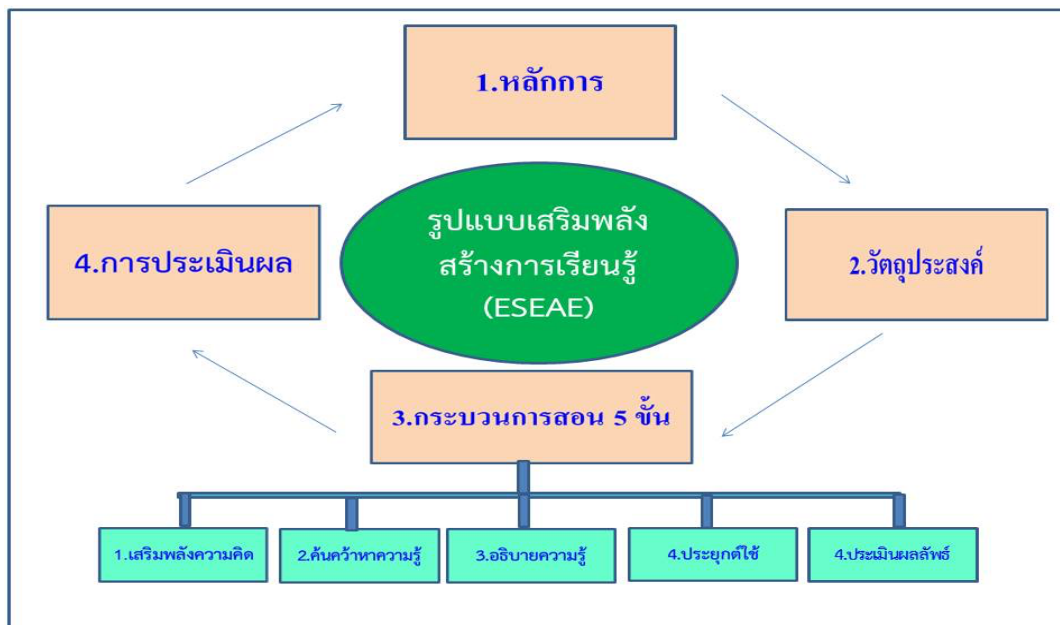
1. รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบดังนี้ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการเรียนรู้ และ (4) การประเมินผล โดยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.เสริมพลังความคิด (Empower thoughts) 2.ค้นคว้าหาความรู้ (Search for knowledge) 3.อธิบายความรู้ (Explain knowledge) 4.ประยุกต์ใช้ (Application) และ 5.ประเมินผลลัพธ์ (Evaluate results) และผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด สิ่งมีชีวิตรอบตัวกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 17 คน

คะแนน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละของ คะแนนเต็ม
แบบทดสอบระหว่างเรียน	1190	961	56.53	80.76
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	680	566	33.29	83.23

n=17

จากตารางที่ 1พบว่า นักเรียนทำคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้คะแนนรวม 961 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1190 คะแนน เฉลี่ยแล้วคนหนึ่งได้คะแนน 56.53 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.76 และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนรวม 566 คะแนน จากคะแนนเต็ม 680 คะแนน เฉลี่ยแล้วคนหนึ่งทำคะแนนได้ 33.29 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.23 แสดงว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่า 80.76/83.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามที่ตั้งไว้

ภาพ 1 รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จากตารางที่ 2 ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยนำค่าที่ (t-test) มาทดสอบ Paired Samples t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสถิติที่ ระดับ .05

ช่วงเวลา	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	$\bar{X}$	S.D.	t-value	t-prob
ก่อนทดลอง	680	342	20.12	2.497	37.013	.000*
หลังทดลอง	680	566	33.29	1.490		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม ชุด การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 566 คะแนน ส่วนคะแนนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 342 คะแนน และคำนวณค่า t-value ได้เท่ากับ 37.013 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 17 คน นั้นวัดผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้ สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้ สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.24	0.32	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.32	0.37	มาก
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและบรรยากาศในการเรียนรู้	4.16	0.39	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.35	0.43	มาก
รวม	4.27	0.28	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ กลุ่มสาระการ

เรียนรู้อิทธิพลของเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ย 4.27

อภิปรายผลการวิจัย

1.รูปแบบการเรียนรู้แบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบดังนี้ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. กระบวนการสอน และ 4. การประเมินผล โดยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.เสริมพลังความคิด (Empower thoughts) 2.ค้นคว้าหาความรู้ (Search for knowledge) 3.อธิบายความรู้ (Explain knowledge) 4.ประยุกต์ใช้ (Application) และ 5.ประเมินผลลัพธ์ (Evaluate results) และผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 80.76/83.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีระบบ และลำดับขั้นตอน ที่สามารถนำไปใช้แล้วตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกร่างและพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) มีการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2551 (ปรับปรุง 2560) รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนจะกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาหาย่อย และ จุดประสงค์การเรียนรู้ จึงทำให้เนื้อหาของชุดกิจกรรมที่กำหนดขึ้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกัน เรียงลำดับความยากง่าย ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบสอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนา ตามแนวคิด ADDIE Model ของครุส (Kruse, 2012) การพัฒนารูปแบบการสอนของของ Joyce & Weil (1996, pp. 2-4), ทิศนา ขัมมณี (2558, หน้า 222) ได้กล่าวว่า เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิตการวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (หมายถึง สื่อ/ สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ) แล้วมีการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ ทั้งนี้วัตรกรรมที่นำมาทดลอง คือ ปฏิบัติการ (Treatment) หรือตัวแปรต้น โดยมีดัชนีชี้คุณภาพ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน 1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การออกแบบและพัฒนารูป 3. การนำไปใช้ และ 4. การประเมินผล ในการพัฒนารูปแบบการสอนที่จะพัฒนาขึ้นโดยศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบจากนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ Joyce & Weil (1996, pp. 2-4) Anderson (1997, p. 521) ทิศนา ขัมมณี (2558, หน้า 222) สรุปได้ว่าองค์รูปแบบการสอน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. กระบวนการสอน และ 4. การประเมินผล ซึ่งการจัดรูปแบบการเรียนการสอนให้มีองค์ประกอบให้เหมาะสมกับผู้เรียน หลักสูตร และสังคม โดยอาจเน้นในด้านเนื้อหาวิชา

ความสามารถเฉพาะ คุณลักษณะของผู้เรียน สังคม และความต้องการของผู้เรียนหรือเน้นเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนเองจึงจำเป็นในการออกแบบกระบวนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ นักเรียนได้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีมากมายหลายวิธี ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผู้สอนและวัตถุประสงค์ของการสอน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้นการเลือกใช้เทคนิควิธีหรือรูปแบบการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องสำคัญซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ จอยซ์และเวลล์ (Joyce & Weil, 1996) ที่กล่าวถึง หลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เมื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงมณี อยู่พุก (2562, บทคัดย่อ) ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริม การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น ผ่านการ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เรียกว่า “SAENG-M Model” มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และงานวิจัยของพัฒน์ นุ่นชูตัน(2565, บทคัดย่อ)การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการคิดเชิงระบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาระบบการคิดเชิงระบบสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีประสิทธิภาพ 81.06/86.85

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE)โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test Dependent โดยหลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อธิบายได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการสอน 5 ขั้นตอน ได้กำหนดหลักการ ซึ่งใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญตลอดกระบวนการ และการปฏิบัติตามของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอย่างครบถ้วน โดยผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิงกานต์ บุญโชติ (2566, บทคัดย่อ) ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง พลังงานความร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง พลังงานความร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นักเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.27 อยู่ในระดับพอใจมาก เนื่องจากรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านเนื้อหาความรู้ที่ได้สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้ สถานการณ์ปัญหาที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และสัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและบรรยากาศในการเรียนรู้จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มและภายในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมเกิดทักษะการทำความเข้าใจปัญหาและการแก้ปัญหา และด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนทราบพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้หรือภาระงาน เหมาะสมกับการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ นุ่นชูคั่น(2565, บทคัดย่อ)การพัฒนากระบวนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการคิดเชิงระบบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการคิดเชิงระบบ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนผู้ที่จะนำรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีการยืดหยุ่นเวลาและบูรณาการในเรื่องเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้การจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดนี้กับวิธีการสอนอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน

2.2 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนด้วย รูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.3 ควรมีการพัฒนารูปแบบเสริมพลังสร้างการเรียนรู้ (ESEAE) โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การดำรงชีวิตของพืชน้ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

2.4 ควรมีการพัฒนาสื่อประสม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ภาพการ์ตูน ประกอบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2551). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กึ่งกานต์ บุญโชติ. (2566). **การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง พลังงานความร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)
- จริยา เหนียนเฉลย. (2548). **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ทศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). **ศาสตร์การสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒน์ นุ่นชูคัน. (2565). **การพัฒนาแบบการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 10 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2565. Journal of Modern Learning Development.
- วนิดา ศรีสุข. (2560). **การพัฒนาแบบการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสัปปายะวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แสงมณี อยู่พุก. (2562). **การพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริม การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน กันยายน – ธันวาคม 2562. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิลาวัลย์ พินสุวรรณ และ คณะ. (2555). **ผลการใช้หนังสือภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- Anderson, T. P. (1997). **Using models of Instruction**. In C. R. Dills and A.J. Romiszowski (eds.), *Instructional development paradigms*. Englewood Cliffs, NJ : Education Technology Publications.
- Bybee, R. W. (2013). *The Case for STEM Education: Challenges and Opportunities*. NSTA Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST). (2018). *PISA2015 Assessment of Reading Science and Mathematics Excellence and Educational Equality*. Bangkok: Success Public Company Limited.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Model of Teaching (3rd ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kruse, K. (2013). **Instructional design**. Retrieved March 14, 2012, from <http://www.cognitivedesignsolutions.com/Instruction/LearningTheory.htm>.

**การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR
“ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
โรงเรียนคลองแดนวิทยา**

Developing learning management processes during the COVID-19 crisis
with the concept of CLPR "Easy, Less, Fast" affecting the academic achievement
of secondary school students Khlongdan Wittaya School

นายยุทธภพ เรืองฤทธิ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังจากใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาและการขยายผล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สุภาจิตพระร่วง รายวิชา ภาษาไทย สถิติที่ใช้การคำนวณ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที (t – test Dependent) ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยดังนี้ ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ (Check) ขั้นการเรียนรู้ (Learning) ขั้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Participate) และขั้นการสะท้อนคิดและประเมินผล (Reflect & Evaluation) จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าควรคำนึงถึง 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ง่าย 2) น้อย และ 3) เร็ว ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 - 4.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้, กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aims to develop a learning management model during the COVID-19 crisis with the concept of CLPR “Easy, Less, Fast” and to develop student achievement after using the learning management process. which this research The researcher uses research methods in the form of research and development and expansion. The sample consisted of 48 students in Mathayomsuksa 1, 2nd semester of the academic year 2021, obtained by simple random sampling of 48 students. learning management plan and the test before and after studying Unit 1, Phra Ruang Proverbs Thai language course Statistics using percentage, mean, t-test Dependent, difficulty and power of discriminant. and Reliability.

The results showed that learning management process It consists of the following Steps of preparation before learning (Check), step of learning (Learning), step of student participation. (Participate) and the process of reflection and evaluation(Reflect & Evaluation). From the data analysis, the researcher suggested that 3 issues should be taken into account as follows: 1) easy, 2) low, and 3) fast, the efficiency of the learning management model. the with an average of 4.33 - 4.67 academic achievement By using the learning management plan according to the learning management model and the test, it was found that the students had higher learning achievement after school than before. statistically significant at the .05 level

Keywords: learning management model development, learning management process during the COVID-19 crisis with CLPR concept “simple, low, fast”, learning achievement.

ความสำคัญและที่มา

การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาในปัจจุบันโดยไม่อาจประมาณค่าได้ UNESCO รายงานว่ารัฐบาล 191 ประเทศทั่วโลก ประกาศปิดสถานศึกษาทั้งประเทศ มีนักเรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน (มากกว่าร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด) วรรณกร สารกุล (2564) ได้กล่าวว่า Covid Slide: บาดแผลใหญ่ทางการศึกษา ที่บ่งบอกผลกระทบต่อการเรียนรู้ใน 4 ประเทศยุโรปที่จัดอยู่ในกลุ่มรายได้สูง ยืนยันว่า “เกิดการสูญเสียการเรียนรู้ขึ้นจริงระหว่างช่วงปิดโรงเรียนแม้ว่าจะมีการเรียนออนไลน์ก็ตาม และยิ่งไปกว่านั้น ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังเพิ่มขึ้นอีกด้วย” สอดคล้องกับข้อมูลของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2564) ได้สำรวจสถานการณ์นักเรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษาหลังเปิดเทอมใหม่ในประเทศไทย

วิกฤตโควิดทำให้เกิดปรากฏการณ์ความยากจนที่ซ้ำซ้อน ทั้งยากจนเฉียบพลัน และจนถาวร สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบเศรษฐกิจ ในปีการศึกษา 2564 จากการสำรวจพบว่าจะมีนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาประมาณ 5,654 คน และคาดการณ์ว่าสิ้นปีการศึกษา 2564 จะมีนักเรียนหลุดจากระบบ 65,000 คน อัตราการหลุดจากระบบนักเรียนระดับประถมศึกษาราว 4% มัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ที่ 19-20% และมีมัธยมปลายอยู่ที่ 48%

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามระบบปกติ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทสถานที่ของแต่ละสถานศึกษาได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ของโรงเรียน ไว้ 5 รูปแบบ คือ 1) ออนไซต์ (On-site) เรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) 2) ออนแอร์ (On-air) เรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) ออนดีมานด์ (On-demand) เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ 4) ออนไลน์ (Online) เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) ออนแฮนด์ (On-hand) เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือแบบฝึกหัด ใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิद्यู เป็นต้น โดยให้แต่ละโรงเรียนได้เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละบริบทพื้นที่ของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ประเด็นการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลานั้น สะท้อนภาพให้เห็นอย่างชัดเจนว่านักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความกังวลเกี่ยวกับการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ถึง 88.40% ยิ่งไปกว่านั้น 87.40% นักเรียนเห็นว่าการเรียนออนไลน์ทำให้มีภาระงานมากขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอนด้วยเช่นกันที่มองว่าการเรียนการสอนออนไลน์นั้นทำให้มีภาระงานเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 73.50 ดังภาพ

ภาพที่ 1 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา
ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล (2564)

จากการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนคลองแดนวิทยา ได้จัดการศึกษารูปแบบออนไลน์ในช่วงระยะเวลาช่วงหนึ่ง ผลปรากฏว่านักเรียนและครูผู้สอนไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนรูปแบบที่ไม่คุ้นชินได้ เช่น ปัญหาทางด้านสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การปรับตัวและการเห็นความสำคัญของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เทคนิควิธีการสอนที่ไม่น่าสนใจในการเรียนออนไลน์ และปริมาณความเหมาะสมของภาระงาน เป็นต้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ภาพสะท้อนปัญหาข้างต้น ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เห็นว่าการเรียนรูปแบบออนไลน์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการรับรู้ของนักเรียน และความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ลดปัญหาเด็กนักเรียนหลุดจากระบบการศึกษา รวมไปถึงเพื่อรองรับภาวะวิกฤตโควิด-19 ที่ไม่อาจรู้ได้เลยว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด และเพื่อเป็นการยืนยันกับสังคมให้รับรู้ว่าคุณครูผู้สอนในยุคศตวรรษที่ 21 พร้อมรับมือ และสามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

ผู้จัดทำได้เห็นความสำคัญของปัญหาข้างต้นที่จะต้องนำมาแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อทำให้การเรียนรู้ของนักเรียน สามารถเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องแม้ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ จึงได้ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” เพื่อเป็นแนวทางและรองรับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างยืดหยุ่นบนความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังจากใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ซึ่งพัฒนาจาก 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) และขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ (Check) 2) ขั้นตอนการเรียนรู้ (Learning) 3) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของนักเรียน

(Participate) และ 4) ขั้นตอนการสะท้อนคิดและประเมินผล (Reflect & Evaluation) โดยการจัดการเรียนรู้คำนึงถึง 3 ประเด็นหลักในการจัดการเรียนรู้ คือ 1)ง่าย 2)น้อย และ 3)เร็ว

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคลองแดนวิทยา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองแดนวิทยา อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 หลังจากการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 สุภาจิตพระร่วง

สมมติฐานการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”
2. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังจากใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

วิธีการดำเนินวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนคลองแดนวิทยา อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 183 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนคลองแดนวิทยา อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย จำนวน 48 คน

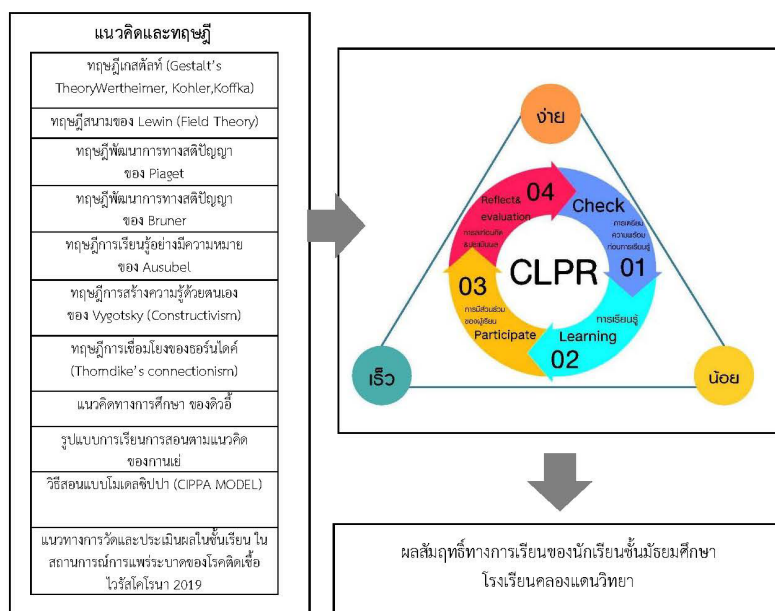
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

3. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สุภาจิตพระร่วง รายวิชาภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล ข้อมูลผลการเรียนและพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนที่ผ่านมา และข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนโยบายการจัดการศึกษา เพื่อออกแบบแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D)

นำข้อมูลที่ได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” และเครื่องมือประกอบการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบ

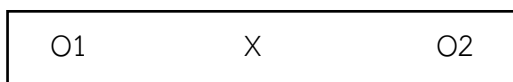
จัดทำเอกสาร นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและนวัตกรรม และด้านภาษาไทย หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบ ให้มีคุณภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ปรับปรุงแก้ไขและเครื่องมือวิจัยเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation)

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง(experimental research) แบบการจำลองการทดลอง (pre-experimental design) ซึ่งดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest –posttest design) (ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 2550) ดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนเรียน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ทำที่สุมนำแบบทดสอบหลังเรียน ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผล (Development (D2): Evaluation)

รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” โดยศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฯ แล้วนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณหา

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง และการทดสอบค่า t-test

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment)

นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ใช้นักเรียนกลุ่มอื่นที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเผยแพร่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ให้กับครู และขยายผลให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์กับบุคคลที่สนใจ

สรุปผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 - 4.67 ซึ่งส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ (Check) 2) ขั้นการเรียนรู้ (Learning) ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) ขั้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Participate) ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 4) ขั้นการสะท้อนคิดและประเมินผล (Reflect & Evaluation) การคิดไตร่ตรองทบทวนหลังจากที่ได้ผ่านการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ทบทวนและสะท้อนผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี นโยบายทางการศึกษา และประสบการณ์จัดการเรียนรู้ออนไลน์ การใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR ผู้วิจัยมีข้อเสนอว่าควรคำนึงถึง 3 ประเด็นหลักด้วยกัน ดังนี้ 1) ง่าย คือการวางกลยุทธ์การสอน ทำให้เนื้อหาการเรียนมีความเข้าใจได้อย่างง่ายที่สุด ผ่านสื่อและนวัตกรรมการสอน 2) น้อย คือ คำนึงถึงภาระงานที่มอบให้กับผู้เรียนต้องไม่มากเกินไป บูรณาการการบ้านทั้งในรายวิชาเดียวกันและต่างรายวิชาให้เป็นชิ้นงานหรือการบ้านเดียวกัน เพื่อลดภาระงานและสามารถวัดผลและประเมินผลได้หลายวิชาพร้อมกัน 3) เร็ว คือ การเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นด้านเวลา ใช้ทรัพยากรเวลาที่มิให้คุ้มค่าที่สุด ให้ผู้เรียนนั้นบรรลุตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ผู้เรียนใช้โอกาสนี้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ชีวิต การทำงาน และการปฏิบัติจริง ครูผู้สอนควรใช้โอกาสนี้ร่วมกับผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ และตั้งข้อสังเกตเพื่อต่อยอดการเรียนรู้ต่อไป

ผลการศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

การศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคลองแดนวิทยา โดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สุภาจิตพระร่วง รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 17.10 , S.D. = 1.26) ด้วยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 10.83 , S.D. = 2.24) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงประสิทธิภาพการสอนออนไลน์โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ไปขยายผลการใช้รูปแบบการสอน โดยนำไปใช้กับนักเรียนที่รับผิดชอบสอนต่างชั้นเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 16.50 , S.D. = 1.38) ด้วยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 10.33 , S.D. = 1.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงประสิทธิภาพการสอนออนไลน์โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคลองแดนวิทยา มีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประสพการณ์การสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และข้อมูลหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคลองแดนวิทยา พุทธศักราช 2561 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ประกอบด้วย ทฤษฎีเกสตัลท์ ทฤษฎีสนามของ Lewin ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของ Vygotsky ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย่ วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) และนโยบายแนวทางการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ (Check) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนและนักเรียนเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการทั้ง 3 มิติ คือ ความรู้ เทคโนโลยี และศาสตร์ศิลปะการสอน ซึ่งตัวผู้เรียนเองนั้นก็ก็ต้องเตรียมความพร้อมปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เช่น ผู้วิจัยใช้โปรแกรม www.menti.com เพื่อร่วมสำรวจความคิดเห็นในประเด็นที่ทำทนาย น่าสนใจ ปัญหา ในหัวข้อ “ถ้าวันนี้ไม่มีการบ้าน หนูจะ....” ซึ่งการตั้งประเด็นนั้น ควรเป็นประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียนโดยตรงจะทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงความคิดเห็น อยากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น หรือจะเป็นวิธีการได้ทดสอบถามเรื่องกิจวัตรประจำวัน การแสดงความห่วงใยในสถานการณ์โควิด-๑๙ หรืออาจจะเป็นการเล่นเกมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ก็ได้เช่นเดียวกัน

2. ขั้นการเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การระดมพลังความคิด การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยขั้นต้นครูผู้สอนอาจบรรยายเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจโดยง่าย กระชับ โดยอาจใช้รูปแบบแผนผังความคิด หรือเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก หลังจากนั้นอาจมอบภารกิจหรือสร้างความท้าทายในการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ร่วมในชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ผู้วิจัยได้บรรยายความรู้ในเนื้อหาการสร้างคำในภาษาไทยโดยใช้อินโฟกราฟิก หลังจากนั้นกำหนดเวลาให้ผู้เรียนหาของใช้ภายในบ้านที่มีชื่อเกิดจากการสร้างคำรูปแบบต่าง ๆ มาให้ได้มากที่สุด เป็นการบูรณาการความรู้สู่การนำไปใช้ได้จริง ผู้เรียนตื่นตัว เข้าใจในความรู้ขอเนื้อหาหลักมากยิ่งขึ้น

3. ขั้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Participate) การให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด สร้างช่องทางในการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบที่เน้นการเข้าถึงได้ง่าย และไม่ตัดสินคุณค่าด้านความรู้ เช่น การแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยได้ฝึกปฏิบัติ อภิปราย เสนอแนะ ประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่มีประสบการณ์ร่วม การร่วมวางแผนการทำกิจกรรมกลุ่ม การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรายงานผลนำเสนอประเด็นการเรียนรู้ กระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตื่นตัว เช่น ผู้วิจัยมักเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่หลากหลายร่วมกันในชั้นเรียน การนำเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ได้ไปศึกษา การเล่นเกม การตอบคำถาม เป็นต้น

4. ขั้นการสะท้อนคิดและประเมินผล (Reflect & Evaluation) เป็นกระบวนการคิดไตร่ตรอง ทบทวน อย่างรอบคอบโดยใช้สติและสมาธิหลังจากที่ได้ผ่านการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้ ทบทวนและสะท้อนผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการสะท้อนคิดสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียนบันทึกการเรียนรู้ การเขียนแผนผังความคิด การร่วมอภิปรายกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เดิมเดิมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น ผู้วิจัยให้นักเรียน ร่วมพิมพ์ข้อความ (กต 1 เข้าใจการเรียนรู้ กต 2 ไม่เข้าใจ ขอทวนอีกครั้ง) ก็เป็นการสะท้อนผลระหว่าง เรียนว่านักเรียนเข้าใจบทเรียนระดับไหน การใช้กิจกรรมกลุ่มในการร่วมอภิปรายและนำเสนอบทเรียน การลงมือปฏิบัติจริง การตั้งคำถามจากสถานการณ์จำลองเพื่อให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์ ตัวอย่างคำถาม เช่น จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในอนาคตอย่างไร แนวทางป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำในภายหลัง เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี นโยบายทางการศึกษา และประสบการณ์ จัดการเรียนรู้ออนไลน์ การใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR ผู้วิจัย มีข้อเสนอว่าควรคำนึงถึง 3 ประเด็นหลักด้วยกัน คือ 1.ง่าย 2.น้อย และ 3.เร็ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ง่าย การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์นั้นมัลผลทำให้การรับรู้ทางวิชาการของผู้เรียนนั้นลดน้อยลง กว่าเรียนในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด การสอนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอน จะต้องวางกลยุทธ์การสอน ทำให้เนื้อหาการเรียนนั้นมีความเข้าใจได้อย่างง่ายดาย โดยที่ไม่ทิ้งหลัก สารสำคัญของวิชาไป ผู้วิจัยได้ออกแบบสื่อการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น การออกแบบอินโฟกราฟิก การใช้กลอนเพื่อเป็นเทคนิคการจดจำ การใช้สื่อ วัติตทัศน์สรุปการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนนั้นสามารถค้นหาสื่อต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายในปัจจุบันที่มี การเผยแพร่ในวงการการศึกษา

2. น้อย การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จะต้องคำนึงถึงภาระงานที่มอบให้กับผู้เรียนด้วยว่า จะต้องไม่มากนักจนเกินไป เพราะบริบทการเรียนออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียนนั้นมีความ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความพร้อมของสถาบันครอบครัวของผู้เรียนด้วย นโยบายล่าสุดของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางการลดภาระด้านการเรียน ได้กำหนดมาตรฐานกลาง “เรื่องที่ต้องรู้ และเรื่องที่ควรรู้” ในแต่ละสาขาวิชาให้เหลือเท่าที่จำเป็น ให้ยืดหยุ่นแต่ยังคงเป็นไปตาม มาตรฐานการจัดเวลาเรียน ปรับลดปริมาณการบ้าน ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องบูรณาการการบ้านทั้งใน รายวิชาเดียวกันและต่างรายวิชาให้เป็นชิ้นงานหรือการบ้านเดียวกัน เพื่อลดภาระงานและสามารถวัดผล และประเมินผลได้หลายวิชาพร้อมกัน โดยผู้วิจัยได้มีวิธีการมอบภาระงานที่ผู้เรียนสามารถทำให้เสร็จ ภายในเวลาเรียน มีจำนวนไม่มากนักจนเกินไป และเน้นให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการกับการใช้ชีวิตประจำวัน ได้

3. เร็ว ในบริบทการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ผู้เรียนต้องเปลี่ยนห้องเรียนใหม่จากโรงเรียนเป็นบ้านของตนเอง ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่หลากหลายประการ เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต สภาพแวดล้อม การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจ ด้วยสาเหตุข้างต้นนี้ทำให้ผู้เรียนหลายคนจำเป็นต้องแบ่งเวลาบางส่วนทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว การจัดการเรียนการสอนออนไลน์จึงจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความยืดหยุ่นด้านเวลา ใช้ทรัพยากรที่มีให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด โดยต้องใช้ศิลปะการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้โดยเร็วที่สุดภายใต้เวลาที่มี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนั้นบรรลุตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ และเพื่อมีเวลาในการใช้โอกาสนี้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ชีวิต การทำงาน และการปฏิบัติจริง

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอน ซึ่งจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 - 4.67 ซึ่งส่วนใหญ่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของทศนา ขมมนี (2557) ที่สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้นสิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับการทำผลงานวิจัยของสกุลการ สังข์ทอง (2562) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2. ข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 - 4.67 ซึ่งส่วนใหญ่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” เหมาะสมสำหรับเป็นเครื่องมือนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ส่งผลให้ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่พัฒนาขึ้น พบว่าคะแนนแบบทดสอบหน่วยที่ 1 สุภาจิตพระร่วง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการขยายผลที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

ไปขยายผลการใช้รูปแบบการสอน โดยนำไปใช้กับนักเรียนที่รับผิดชอบสอนต่างชั้นเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองแดนวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้เวลาในการขยายผลทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 6 คาบ ซึ่งจากการขยายผล พบว่าผลสัมฤทธิ์ท้ายหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนทุกห้องสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นที่พึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ที่มีลีลาการเรียนรู้แตกต่างกัน ของสิริกัญญา มณีนิลและศศิฉาย ณะมัย (2563) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิด ผลพบว่าผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 35.82 โดยผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 41.47 คะแนน ซึ่งผู้เรียนกลุ่มผู้วิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 42.13 คะแนน และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.45 และสุวัฒน์ บันลือ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลพบว่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และกลุ่มที่เรียนในชั้นเรียนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าการเรียนการสอนออนไลน์ สามารถก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้เท่ากับการเรียนในชั้นเรียนแบบปกติ อีกหนึ่งงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของนิยม กิমানุวัฒน์ (2559) ได้พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มี 4 องค์ประกอบ คือ 1.ขั้นตอนการจัดกิจกรรมนำเสนอเป็น 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเสนอสถานการณ์ ขั้นที่ 2 พัฒนาแนวทางการคิด ขั้นที่ 3 พิจารณาปัญหา ขั้นที่ 4 สนทนาแลกเปลี่ยน ขั้นที่ 5 เรียนรู้ผลงานกลุ่ม ขั้นที่ 6 สรุปร่วมกัน 2. ระบบทางสังคม 3. หลักการตอบสนอง และ 4.ระบบที่นำมาสนับสนุน หลังจากที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ทำให้กระบวนการคิดเชิงระบบของนักเรียนหลังใช้รูปแบบการสอนมีคะแนนสูงกว่า ก่อนใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ข้อค้นพบที่ได้จากการขยายผล และการนำผลการวิจัยไปใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว”

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ไปขยายผลการใช้รูปแบบการสอน โดยนำไปใช้กับนักเรียนที่รับผิดชอบสอนต่างชั้นเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และมีสถิติการเข้าเรียนที่น่าพึงพอใจ ผู้เรียนสะท้อนผลความพึงพอใจในการสอนว่ามีความสุข สนุกในการเรียนรู้ และการ

เรียนการสอนมีภาระงานที่เหมาะสมไม่เยอะจนเกินไป และเป็นภาระงานที่สามารถประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้มีโอกาสนในการเผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ให้กับครูที่สนใจได้ร่วมรับฟังแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ในการเป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการ “ครูในอนาคตแห่งศตวรรษที่ ๒๑” เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โครงการนวัตกรรมเพื่อชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล วิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตแก่นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยากรอบรมพัฒนาวิชาชีพครู การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต และการสร้างแบบทดสอบออนไลน์ด้วย Google Forms และการสร้างเกียรติบัตร วุฒิบัตร Online โรงเรียนคลองแดนวิทยา วิทยากรกิจกรรม ศรัทธาอุดมการณ์ จิตวิญญาณความเป็นครู เผยแพร่และร่วมอภิปรายกระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” แก่นักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และวิทยากรบรรยายการจัดการเรียนรู้และพร้อมรับมือสำหรับครูในยุค New Normal คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้ารับการอบรมให้ความสนใจกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างมาก กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายการสอนของโรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการ รวมไปถึงสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในการสอนออนไลน์ไปได้ และจะนำไปใช้เป็นแนวทางเลือกหนึ่งในปีการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคลองแดนวิทยา ผู้วิจัยได้นำกระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการสอนออนไลน์ ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทนักเรียน และสถานการณ์ที่แตกต่างได้
2. ควรมีการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่นำไปใช้ในการเรียนในรูปแบบอื่น ๆ โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนปกติ
3. ควรมีการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤตโควิด-๑๙ ด้วยแนวคิด CLPR “ง่าย น้อย เร็ว” ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2564). *กสศ.สำรวจสถานการณ์เด็กหลุดออกนอกระบบหลังเปิดเทอมใหม่*. [online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2564 จากเว็บไซต์: <https://www.eef.or.th>.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2550). “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การประเมินอภิมาน.” *ปรัชญาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ทศนา แชมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยม กิมาววัฒน์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณกร สารกุล. (2564). *Covid Slide: บาดแผลใหญ่ทางการศึกษา*. [online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2564 จากเว็บไซต์: <https://www.eef.or.th>
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [online]. เข้าถึงเมื่อ 29 ธันวาคม 2564. จากเว็บไซต์: <https://www.obec.go.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. (2564). *การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา*. [online]. เข้าถึงเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2564. จากเว็บไซต์: <https://www.spmsongkhlhasatun.go.th>.
- สิริกัญญา มณีนิล และศศิฉาย ธนะมัย. (2563). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ที่มีลีลาการเรียนรู้แตกต่างกัน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (ม.ค. – มิ.ย.)*: หน้า 15-29.
- สุวัฒน์ บันลือ. (2564). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุชาดา พิพัฒน์สวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (1) ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบางบาล จำนวนนักเรียนทั้งหมด 57 คน (2) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ปี การศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบางบาล โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนนักเรียนทั้งหมด 27 คน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในห้องนี้ คือมีลักษณะ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า แบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ในการประสิทธิภาพ เท่ากับ (80.12/80.64) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญ มีบทบาทต่อการพัฒนาบุคคลเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำวิชาคณิตศาสตร์มาบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นพื้นฐานการคิด คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ในการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหาการณ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็น

เครื่องมือในการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง(ชูชาติ ศรีรัตนโยธิน, 2554, หน้า 57) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์ อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ โดยกำหนด สาระหลักที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคนดังนี้ คือ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การ วิเคราะห์ข้อมูล และความน่าจะเป็น ตลอดจนทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังนั้นในการสอนวิชา คณิตศาสตร์ จึงมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณ นำไปใช้เป็นเครื่องมือการ เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ จึงต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจคณิตศาสตร์พื้นฐาน และ มีทักษะในการคิดคำนวณ รู้จักคิด อย่างมีเหตุผล รู้คุณค่าของคณิตศาสตร์ และเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ สามารถ นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552 : 58-59)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์จัดได้ว่ามีความสำคัญ แต่ผลการประเมิน คุณภาพของนักเรียนพบว่า ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในระดับต่ำ และมีนักเรียนที่ ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นจำนวนมาก โดยมีความคิดว่า คณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรม และใช้ สัญลักษณ์มากมายเข้าใจยาก และการทำแบบฝึกหัดมากมายดังกฎแห่งการฝึกหัดของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1814 –1949 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550, หน้า 51) ซึ่งกล่าวได้ว่าการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะ ทำให้การเรียนรู้นั้น คงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้นั้นจะไม่คงทนถาวร ดังนั้นทักษะทาง คณิตศาสตร์จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าหากไม่มีแบบฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้ ทบทวน ได้ฝึกฝนในสิ่งที่เรียนรู้อีก และฝึกฝน การแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความเคยชินต่อการแก้ปัญหา ตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรวางไว้ จากสภาพปัญหาและ แนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ ร้อยละ 80 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่ส่วนใหญ่ครูยังใช้รูปแบบการเรียนการสอน ที่ยึดครูเป็นสำคัญส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายหน้าชั้นเรียนอธิบายนำเสนอตัวอย่าง และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด นักเรียนจึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการ เรียนส่งผลให้นักเรียนเบื่อการเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนขาดทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์ซึ่ง สอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานครู มาตรฐานที่ 12 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุว่ายัง ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพสมศ. ครูควรปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนจากการบรรยายหน้าชั้นเรียนโดยใช้เวลานานมาก เป็นการกระตุ้น ส่งเสริมผู้เรียนให้ค้นคว้าศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบด้วยตนเองโดยเน้นกระบวนการกลุ่มเป็น สำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552, หน้า 1-2) นอกจากนี้ยังมีความจำเป็น

อย่างยิ่งสำหรับการนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในการดำรงชีวิต และเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ “การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ” ความสำคัญของแบบฝึกทักษะเป็นวิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายๆ เพราะแบบฝึกจะช่วยให้ นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วฝึกทำให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางขึ้นแบบฝึกมีประโยชน์และเป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์การสอนที่ ลดภาระของครูได้มาก แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความดูแลเอาใจใส่ จากครูผู้สอนด้วยช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถแตกต่างกันการ ให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น (อนงค์สิริ วิชาลัย, 2535, หน้า 27) และการสอนนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะนักเรียนจะได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง สร้างความคิดได้ด้วยตนเอง หากคำตอบด้วยตนเอง เพื่อค้นคว้าหลักทั่วไปอันเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอด ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เนื้อหาที่เป็นพื้นฐานเพื่อเตรียมตัวนักเรียนให้พร้อมที่จะเรียนในระดับสูงต่อไป จากเหตุผลดังกล่าว

ครูผู้สอนจึงแก้ปัญหาโดยการสร้างแบบฝึกทักษะเรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแบบฝึกทักษะนั้นก็เปรียบเสมือนสื่อในการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยโจทย์ ตัวอย่าง เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และมีรูปแบบของโจทย์ปัญหาที่หลากหลาย และที่พิเศษคือมีส่วนนำเสนอการแก้ไขปัญหาของวิชาคณิตศาสตร์สำหรับโจทย์ข้อนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่างๆของผู้เรียน และพัฒนาข้อบกพร่องของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเริ่มต้นจากศึกษาของบกพร่องของผู้เรียน จัดทำแบบฝึกทักษะ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ และนำมาแจกให้นักเรียน บทบาทของครูจะต้องชี้แจงถึงวิธีการทำแบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ให้ถูกต้อง และได้ประโยชน์สูงสุด ส่วนบทบาทของผู้เรียนคือ เข้าใจและฝึกฝนสิ่งที่อยู่ในแบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ตามลำดับขั้นตอนตามที่ครูผู้สอนชี้แจงที่ ซึ่งข้อดีของการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ คือ การแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะนักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ และทราบถึงพัฒนาการของตนเองได้จากการที่ได้ทำแบบฝึกทักษะ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเล็งเห็นว่าในการแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างตรงจุดและทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการแก้โจทย์ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการวิจัยการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาศักยภาพวิชาคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบางบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบางบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และ ร้อยละ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการคิดคำนวณสำหรับวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยผู้วิจัยมีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลอง
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 57 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 1 ห้องเรียน 27 คน ซึ่งได้รับจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เป็นเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

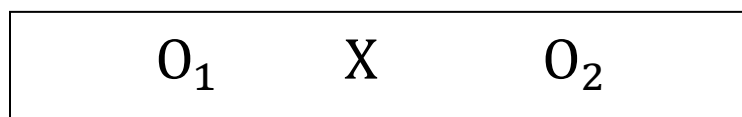
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง

4. แบบแผนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว, วัดผลก่อนและหลังการทดลอง
(One Group, Pretest-Posttest Design)

แบบแผนการทดลอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O_1	แทน	การสอบก่อนใช้แบบฝึกทักษะ (pre-test)
X	แทน	การใช้แบบฝึกทักษะ
O_2	แทน	การสอบหลังใช้แบบฝึกทักษะ (post-test)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ
2. แบบทดสอบเรื่อง เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

6. ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

6.1 แบบฝึกทักษะ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ศึกษาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษา
- ศึกษารายละเอียดและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ
- ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะต่างๆ
- ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

- เมื่อสอนเรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละจะทำการสอบเก็บคะแนน ซึ่งเป็นคะแนนก่อนใช้แบบฝึกทักษะ
- แจกแบบฝึกทักษะ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ให้แก่นักเรียนทุกคน พร้อมชี้แจงวิธีทำแบบฝึกหัด พร้อมกับให้เวลานักเรียนในการทำแบบฝึกหัดด้วยตัวเอง และทำการนัดหมายนักเรียนเพื่อมาสอบอีก 1 ครั้ง
- ทำการสอบเก็บคะแนนหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ
- ทำการตรวจข้อสอบ และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผล ข้อสอบเป็นแบบอัตนัย 10 ข้อ 100 คะแนน

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หรือสถิติพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย

- การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล. 2555 : 64) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน จำนวนนักเรียน

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล. 2555: 90) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
	x ²	แทน คะแนนของกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
	n	แทน จำนวนนักเรียน
	Σ	แทน ผลรวมของคะแนน

ค่าร้อยละ (Percentage) (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. 2555: 90) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \cdot 100}{n}$$

X	แทน คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนนักเรียน

คะแนนแบบอิงพัฒนาการของศิริชัย (สุรีพร อนุศาสนนันท์, 2554 : 53) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{คะแนนพัฒนาการ} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}$$

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ (80.12/80.64) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะไปเปรียบเทียบกับวิธีการสอนอื่นๆ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าวิธีใดจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากัน
2. ควรใช้แบบฝึกทักษะในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

นงคราญ การเกษตร, ปทุมวรรณ สุทธิ และสมใจ พรหมรักษา. (2550).การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา ด้วยเทคนิคจินตภาพ เรื่อง การบวก ลบ คูณ และหารเศษส่วน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.การศึกษาค้นคว้าอิสระ,การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นฤชล ศรีมหาพรหม. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหา สมการสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543).การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประภาพร ถิ่นอ่อง. (2553).การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการแยกตัวประกอบของ พหุนามดีกรีสอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (กศม.), มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาลโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

ชื่อผู้วิจัย นางจินตนา รอดประยูร

ตำแหน่งและวิทยฐานะ ครูโรงเรียนบางบาล วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 25 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความเที่ยงตรง และการทดสอบ t-test (dependent Samples) ผลวิจัยพบว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คนไทยจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา หนังสือนักเรียนให้มีทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ.2552 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มที่มุ่งส่งเสริมทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้ง ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสม สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (กรมวิชาการ. 2552 : 2-3)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตาม จุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น คือ ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะพื้นฐานให้สัมพันธ์กันทั้ง 5 ด้าน คือ การอ่าน, การ เขียน, การฟัง การดู และการพูด, หลักภาษา, วรรณคดีและวรรณกรรม ทักษะการเขียนมีความสำคัญต่อการ เรียนการสอนภาษาไทยมากเพราะทักษะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด เป็นการพัฒนาทางความคิด สติปัญญาและทัศนคติ การเขียนที่ดีสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญต่อ การศึกษาหาความรู้ของผู้เรียนซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสร้างเสริมประสบการณ์ได้ตั้งแต่เริ่มเข้ามาอยู่ใน ระบบการศึกษาในโรงเรียนโดยครูผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้องทำให้ผู้เรียน มีทักษะทั้ง 4 ด้านคือการฟังพูด อ่าน และเขียนสัมพันธ์กัน (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2538 : 1) และเนื่องจากลักษณะ ของภาษาไทยที่มีพยัญชนะ 44 ตัว แต่มีเสียงเพียง 21 เสียงทำให้คำภาษาไทยมีเสียงพ้องกัน แต่มีความหมาย ต่างกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าจำหลักเกณฑ์ในการเขียนไม่ได้ ก็มักจะเขียนสะกดคำผิด ใช้คำไม่ถูกต้องทำให้ ความหมายผิดไป สื่อสารกันไม่เข้าใจ โดยสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำผิดอาจเนื่องมาจากมี ประสบการณ์ผิด การไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของคำที่เขียน การออกเสียงผิดการเดา (สุนันทา โสรัจจ์. 2538 : 87) และครูมักละเลยเมื่อพบว่านักเรียนเขียนสะกดคำผิดไม่พยายามชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ในการสะกดคำให้ถูกต้อง (ประเทิน มหาจันทร์. 2539 : 104)

ดังนั้นการเขียนจึงเป็นรากฐานในการเรียนวิชาต่างๆ จะต้องเขียนให้ถูกต้องตามอักษรวิธี ถ้า หากเขียนคำผิดพลาด คลาดเคลื่อนหรือบกพร่องก็จะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป และจากการประเมิน ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาในด้านการ

เขียนสะกดคำ ซึ่งสังเกตได้จากการตรวจงานในสมุดงานนักเรียน การเขียนตามคำบอก การเขียนสะกดคำของนักเรียนยังไม่ถูกต้อง

ปัญหาการเขียนสะกดคำในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่านักเรียนมักเขียนสะกดคำผิดมาก โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่างเช่น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบางบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยาซึ่งได้ผ่านการเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ มามากพอสมควร ก็ยังมีข้อผิดพลาดในการเขียน และไม่สามารถเขียนคำศัพท์เหล่านั้นได้ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การรับเอาตัวอย่างที่ผิด ๆ จากสิ่งแวดล้อมภายนอกมาเป็นแบบอย่างในการเขียนสะกดคำ โดยเฉพาะสื่อสารมวลชนและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ จะเห็นได้ว่าการเขียนสะกดคำภาษาไทยผิดอยู่เสมอ และมักถูกปล่อยปละละเลย ไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องการใช้อักษรพยัญชนะ การใช้อักษร สระ การใช้บุพบท และ รร (ร หัน) คำพ้องเสียง และคำประวิสรรชนีย์ เป็นต้น หากไม่รีบแก้ไขจะทำให้เกิดผลเสียต่อบุคลากรของชาติได้ในอนาคต

การเขียนสะกดคำผิดนั้นนอกจากสาเหตุดังกล่าวแล้ว ยังมีสาเหตุสำคัญอีกคือ ครูและวิธีสอนของครู เช่น ครูไม่มีวิธีการที่จะทำให้ นักเรียนเห็นความจำเป็นของการเรียนภาษาของตนเอง ครูละเลยในเรื่องความเอาใจใส่ หรือครูขาดความพยายามที่จะค้นคว้าวิธีการสอนใหม่ๆ ที่ได้ผล เช่น การผลิตอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน ไม่มีแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนสะกดคำ ถ้าครูสอนเพียงให้นักเรียนเขียนตามคำบอกลงในสมุดแล้วให้นักเรียนเขียนแก้คำผิดซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง จะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

ดังนั้นวิธีสอนของครูจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ครูควรพยายามหาวิธีสอนและหากิจกรรมในการสอนเขียนสะกดคำที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดทั้งความรู้และความสนุกสนานในการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการจูงใจให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย และรักที่จะเรียนวิชาภาษาไทยสืบไป การฝึกทักษะทางภาษานั้นจะอาศัยเฉพาะแบบเรียนและแบบฝึกในบทเรียนเพียงอย่างเดียวยังไม่พอ การสร้างแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะหลังจากที่เรียนเนื้อหาในบทเรียนไปแล้วเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะแบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และยังเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนอีกด้วยการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำเป็นการจัดกิจกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนต้องลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองตามความสามารถ ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการทำงานอย่างมีระบบระเบียบและทำงานเป็นขั้นเป็นตอน การเรียนการสอนสะกดคำนั้นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างถูกวิธีฝึกบ่อยๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้เกิดความแม่นยำความชำนาญ และความคล่องแคล่วสามารถนำความรู้และทักษะจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การใช้แบบฝึกยังเป็นการทบทวนความเข้าใจให้แก่เด็ก และเป็นอุปกรณ์ที่ครูจะใช้พัฒนาการเขียนหรือแก้ไขข้อบกพร่องเรื่องการเขียนสะกดคำของเด็กได้อย่างหนึ่ง

จากสภาพปัญหาที่พบดังกล่าว ผู้รายงานจึงเห็นว่าการเขียนสะกดคำ เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข โดยการศึกษาในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำ ซึ่งมีแนวทางในการจัดทำแบบฝึกการเขียนสะกดคำจากหนังสือเรียนภาษาไทยของกรมวิชาการ โดยใช้คำในกลุ่มที่เป็นปัญหาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำในภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นและการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องย่อมนำไปสู่การเรียนภาษาไทยและการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ปัญหา
2. เขียนเค้าโครงงานวิจัยในชั้นเรียน
3. ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
5. นักเรียนทำกิจกรรมแบบฝึกเป็นเวลา 10 คาบ
6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
7. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่านักเรียนเขียนคำไม่ถูกต้องขาดทักษะการเขียนสะกดคำเมื่อได้รับการฝึกด้านการเขียนสะกดคำบ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถจดจำคำที่เขียนได้เป็นอย่างดีการที่ครูฝึกให้นักเรียนเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะการเขียนสามารถเขียนคำได้ถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการที่นักเรียนได้รับการฝึกฝนด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เกิดความชำนาญและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การฝึกทักษะการเขียนสะกดคำเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอโดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการเขียนสะกดคำอย่างกว้างขวาง
2. นักเรียนเมื่อได้รับการฝึกฝนด้านทักษะการเขียนบ่อย ๆ จะทำให้สามารถเขียนคำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองการรับสงวนและพัสดุภัณฑ์. ประเทิน มหาจันทร์. (2539). **การสอนอ่านเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พนมวัน วรตลย์. (2542). **การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ยุพิน อินทะยะ. (2525). **การศึกษาความสามารถทางการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่**.วิทยานิพนธ์ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. (2535). **วิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2551). **การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การสร้างแบบฝึก**. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุนันทา ไสร์จจ. (2538). **การสำรวจความสามารถทางการเขียนสะกดการันต์ การศึกษามูลเหตุแห่งการเขียนผิดและแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการเขียนสะกดการันต์ผิดของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพ ดวงเพชร. (2533). **การเปรียบเทียบความสามารถและความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนในการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2538). **กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชื่อเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์)

ชื่อผู้วิจัย นายณัฐวุฒิ อุตตะสาระ

บทคัดย่อ

การพัฒนาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ก่อนและหลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว (ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) เจตคติของนักเรียนของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) จำนวน 23 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 แผนฯ ละ 1 ชั่วโมง รวม 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD), ค่าร้อยละ % ของค่า E_1/E_2 และค่าสถิติ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ระหว่างก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 11.08 /17.21
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) มีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับ

แบบฝึกทักษะ มีความพึงพอใจมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้ ช่วยทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการส่งงาน และร่วมกันทำงานได้สำเร็จ และความพึงพอใจมากที่สุดในบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน

- คำสำคัญ**
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยวัดจากการใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีของ สลาวิน (Slavin) โดยการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 5 คน ที่ภายในแต่ละกลุ่มผลการเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนสูงปานกลาง และต่ำ ในอัตราส่วน 1 : 2 : 2 ซึ่งสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มจะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือกันทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของกลุ่ม ก่อนทำการสอนครูอธิบายวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD ทำให้นักเรียนเข้าใจแล้วดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนของ สลาวิน (Slavin. 1995 : 71-73)

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่ปรากฏในหลักสูตร เนื่องจากเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของคณิตศาสตร์ จึงได้แบ่งเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ออกเป็น 3 สาระ ซึ่งในสาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิตได้ระบุให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับ ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่าง ๆ การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ รูปเรขาคณิตและสมบัติของรูปเรขาคณิต การนิยามภาพ แบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิตในเรื่องการเลื่อนขนาน การสะท้อน การหมุน และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดและเรขาคณิตไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการวัดและเรขาคณิตนั้นมีความสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของคณิตศาสตร์ที่สามารถนำไปพัฒนาศาสตร์อื่น ๆ ได้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนสาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่างรูป

เรขาคณิต และทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้ ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 5 เข้าใจและใช้ ทฤษฎีบทพีทาโกรัส และบทกลับในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

จากการสอบถามครูผู้สอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าปัญหาการเรียนการสอนในเรื่องปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้นนักเรียนยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องการหาปริมาตร เนื่องจากนักเรียนคิดว่ามีความซับซ้อน นักเรียนจึงไม่ให้ความสนใจที่จะเรียนใน เรื่องนี้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ที่ต่ำลง

การแก้ปัญหาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์วิธีหนึ่งคือ การฝึกทักษะ ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนเรียนรู้ ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน การให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึก เหมาะสมกับความสามารถของ แต่ละคน ใช้เวลาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคน จะทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้นอกจากนั้นยังเป็นการ ชอเสริมผู้เรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน (สุนทร สันรพานนท์, 2553) การฝึกทักษะยังช่วยให้ครูสามารถ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันทั่วทั้งที่ ทราบข้อบกพร่องของ ผู้เรียนแต่ละคนและเป็นการประหยัดเวลา นักเรียนไม่ต้องเสียเวลาลอกจอกิจกรรมแบบฝึกหัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ซึ่งการฝึกทักษะจะสอดคล้องกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่กล่าวไว้ข้างต้น ในเรื่อง ของการแก้ปัญหา การเชื่อมโยง และการให้เหตุผล จะเห็นว่าแบบฝึกทักษะเป็น นวัตกรรมที่มีบทบาทต่อการสอนที่ ดี ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ในทุกๆระดับชั้นเรียน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพการ เรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ได้อีกแนวทางหนึ่ง หรือกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะคือ สื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังเรียนจบเนื้อหา แบบฝึกทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ระหว่างก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัด พระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่ ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่มีต่อการเรียน วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกของ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ไม่ต่ำกว่าระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนเชิงทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง

2. ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้ เรื่อง การหาปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ชนิด คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ วิชาคณิตศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก จำนวน 4 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 1 ฉบับ และแบบทดสอบหลังเรียน 1 ฉบับ

3. แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ วิชาคณิตศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก จำนวน 4 แผน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา และขอบข่ายของเนื้อหาคณิตศาสตร์ จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

2. ศึกษารายละเอียดและเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ที่จะนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากแนวการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

3. ศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือกับวิธีสอนเทคนิค STAD และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจและนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 คาบ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

4.1) สารสำคัญ

4.2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4.3) สารการเรียนรู้

4.4) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD ซึ่งมี

5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอทบทวน

1. ชำนาญ

1.1 ครูสร้างความสนใจโดยใช้การสนทนา หรือใช้เกม

1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และระบุทักษะทางคณิตศาสตร์ที่จะพัฒนา

1.3 ครูทบทวนสั้นๆ เกี่ยวกับทักษะหรือความรู้พื้นฐาน

1.4 ครูจัดกลุ่มผู้เรียน โดยได้กำหนดให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มมี 5 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 2 คน และดำเนินการจัดกลุ่มดังนี้ ในชั้นเรียนมีนักเรียนทั้งหมด 23 คน ต้องจัดกลุ่ม

กลุ่มละ 4 คน ได้ทั้งหมด 6 กลุ่ม ครูนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนภาคเรียนที่แล้วมาเรียงลำดับคะแนนสูงไปหาต่ำและเพื่อให้แต่ละกลุ่มมีความสมดุลกัน

1.5 ครูชี้แจงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD และการคิดคะแนนของกลุ่ม

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเสนอเนื้อหาและประโยชน์ของบทเรียน

2.2 ครูดำเนินกิจกรรมการสอนที่ใช้สื่อที่เห็นชัดเจนเรียงตามลำดับขั้นตอน

2.3 ครูชี้แนะนักเรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 ครูประเมินความเข้าใจของนักเรียนบ่อยๆ ด้วยการใช้คำถามและลดจำนวน

ขั้นที่ 2 การเรียนกลุ่มย่อย (ใช้แบบฝึกทักษะในขั้นนี้)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นหาความรู้ ทำกิจกรรม และทำใบงาน

2. นักเรียนต้องปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันคือฟังพาดำย ร่วมแรงร่วมใจ ใฝ่หาความรู้ เพื่อคะแนนของกลุ่ม

ขั้นที่ 3 การทดสอบย่อย

1. ครูประเมินความเข้าใจของนักเรียนแต่ละคนด้วยแบบทดสอบและใบงาน

ขั้นที่ 4 การคิดคะแนนในการพัฒนาตนเองและของกลุ่ม

1. ครูแจ้งคะแนนความก้าวหน้าจากการเรียน โดยแจ้งคะแนนผลงานของกลุ่ม และผลการสอบรายบุคคล

2. ครูกล่าวชมกลุ่มที่ทำคะแนนถึงเกณฑ์

3. ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายถึงปัญหาด้านการเรียนการสอนและแนวทางแก้ไข

ขั้นที่ 5 การยกย่องกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

1. ครูรวมคะแนนรายบุคคลและคะแนนของกลุ่ม

2. ครูให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดตามลำดับ และให้เพื่อนร่วมชมเชย

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและเขียนข้อสอบสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จากเอกสารที่

เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผล

2.2 ศึกษาผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งแบ่ง

พฤติกรรมเป็นด้านต่างๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้/ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.3 สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ทำถูกต้อง 1 คะแนน ทำผิดได้ 0 คะแนน

2.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ที่สร้างขึ้น มาให้อาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อตรวจสอบความตรง เชิงโครงสร้าง เนื้อหาและหลักวิชาตลอดจนภาษาที่ใช้

2.5 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบ

โดยให้พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหาและหลักวิชา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ซึ่งจะต้องได้ค่า 0.50 ขึ้นไป

2.6 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนมาแล้ว จำนวน 23 คน

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ใช้ในการกำหนดช่วงความรู้สึกของบุคคลไว้ 5 ช่วง คือ

มากที่สุด ได้ 5 คะแนน

มาก ได้ 4 คะแนน

ปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
น้อย	ได้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน

นำคะแนนของการประเมินทุกข้อรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้

1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกมาแล้ว จำนวน 23 คน

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้สอบถามกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2/1 จำนวน 23 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก 20 ข้อ
2. จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สาระวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 23 คน
3. ทำการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 23 คนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2/1 จำนวน 23 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ด้วยวิธีการทางสถิติ

โปรแกรม SPSS

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก

หลักเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามมีดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

2.เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ระหว่างก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD

3.ผลความพึงพอใจความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

โดยการหาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. $(\bar{X})$ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{\text{คะแนนรวมของนักเรียนทั้งกลุ่ม}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่ม}} = \frac{\sum X}{N}$$

2. หาความกระจายของข้อมูลที่ได้จัดทำ S.D

$$(S.D.) = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
(n-1)	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างลบด้วย 1

3. T-test dependent เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	D	แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทนจำนวนนักเรียน

4. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	$\sum R$	คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N		คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมของทรงกระบอก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชาชนุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ระหว่างก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดพระขาว(ประชาชนุเคราะห์) ที่

ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 11.08 /17.21

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องปริมาตรของปริซึม และทรงกระบอก ของโรงเรียนวัดพระขาว(ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีความพึงพอใจมากที่สุด ในการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการส่งงาน และร่วมกันทำงานได้สำเร็จ และความพึงพอใจน้อยที่สุดในบรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเตรียมการให้พร้อมทั้งสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ
2. ครูควรจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนโดยกระบวนการที่เน้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการศึกษา และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
3. ครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกพฤติกรรมในแบบประเมินทุกครั้ง เพื่อนำผลของการบันทึกนั้นมาปรับปรุง และพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในเนื้อหาอื่นๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และทำการวิจัยในระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น
3. ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เพื่อที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กระทรวงศึกษาธิการ, 2552.
- ทิตินา แคมมณี. **รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:ด้านสุภากรพิมพ์, 2548 ก.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.
- จรุงจิต วงศ์คำ. (2550). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะกับวิธีการสอนแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จันตรา ธรรมแพทย์(2550). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). **การวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา (E1/E2)**. วารสารการวัดผลการศึกษา. 7(4), 46-56.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540). **การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมหมาย อัครศรีชัยโรจน์ (2555). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สันติ ภูสงัด. (2541). **แบบฝึกเสริมทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบระคนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิริยา ปีทอง. (2552). **การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD กับที่เรียนรู้แบบ 4 MAT**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว.
- คณิงนิจ พุ่มพวง. (2546). **การใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

โรงเรียนศึกษาสงฆ์เคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิศนา แคมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ด้านสุทธาการพิมพ์.

พรรณี ลีกิจวัฒน์. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.

Balfakih, M.A.Nagib. (2003). “The Effectiveness of Student Team-Achievement Division
(STAD) For Teaching High School Chemistry in The United Arab Emirates”.
International Journal Of Science Education.

Slavin, R.E. (1989). Cooperative learning and achievement: Six theoretical perspectives. In
C. Ames and M.L. Maehr (Eds.), Advances in motivation and achievement.
Greenwich, CT: JAI Press.

Slavin, R.E. (1994). Using Student Team Learning (2nd Ed.). Baltimore, MD: Johns Hopkins
University, Center for Social Organization of Schools.

ชื่อเรื่อง ผลของการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

ชื่อผู้วิจัย นายธีระณัฐ ทองไทย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม ของนักเรียนโรงเรียนบางบาล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบางบาล จำนวน 30 คน โดยมีนักเรียนชาย จำนวน 8 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 22 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่ต้องการเปรียบเทียบผลระหว่างก่อนทดลองกับหลังทดลอง ด้วยแบบแผน One Group Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน และแบบทดสอบการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติการทดสอบ t – test for dependent ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 มีทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 และ หลังการทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 มีทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47

2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน มีความสามารถหลังการทดสอบสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ กีฬาฟุตบอล, ทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน, โปรแกรมการฝึก,

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็น

พลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบน พื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ [2]

สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริม สุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน สุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนา พฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา เป็นเครื่องมือในการ พัฒนา โดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา สาระนั้นนำมาใช้คือ สาระ ที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มี ทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณ ในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา [1]

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของวิชาพลศึกษาในปัจจุบันประสบกับปัญหาทางด้าน ทักษะซึ่งเกิดจากการไม่มีเวลาในการซ้อมหรือได้ฝึก จึงทำให้ทักษะต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนในสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอน ของกีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นกีฬานานาชาติที่ทางโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้กำหนดไว้ใน หลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะกีฬาประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกาย การ เคลื่อนไหว ความคล่องแคล่ว สภาพปัญหาที่พบที่สำคัญที่สุดคือ ขาดประสิทธิภาพในการเล่นกีฬาฟุตบอล โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการฝึกซ้อมและแบบฝึก ทักษะที่อาจยากหรือง่ายเกินไป ปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนทำให้เล่นกีฬาฟุตบอลได้อย่างไม่มี ประสิทธิภาพ แนวทางในการแก้ปัญหาของการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในในกีฬาฟุตบอลมีหลายแนวทาง เช่น การใช้แบบฝึกทักษะ การให้ฝึกซ้ำ ๆ บ่อย ๆ แต่แนวทางที่ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เหมาะสมกับปัญหา และเหมาะสมกับนักเรียนที่สุด คือการใช้แบบฝึกทักษะ เพราะในการใช้แบบฝึกทักษะจะเป็นการฝึกที่เสมือนกับการ เล่นอยู่ในสถานการณ์จริงเพียงแต่จะเน้นไปที่ทักษะนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย

จากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาทักษะการส่งลูกฟุตบอล ด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนและเพื่อประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกกีฬาฟุตบอล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง ผลของการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล โดยใช้แบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดดังหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบางบาล จำนวน 45 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน แบบทดสอบการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน

ในการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในที่มีต่อความสามารถในการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนบางบาลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะการส่งลูกด้วยข้างเท้าด้านใน

2.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน

2.2 ปรับปรุงแบบทดสอบการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในของ

2.3 สร้างแบบฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ตามความเห็นผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้ +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าโปรแกรมการฝึกสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้ 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าโปรแกรมการฝึกไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้ -1 หมายถึง แน่ใจว่าการฝึกไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญของโปรแกรมการฝึกพบว่า มีค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการทดสอบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในก่อนการฝึกกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบางบาล

3.1 ทำการฝึกตามโปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในให้ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ทุกวัน จันทร์ - พุธ - ศุกร์

3.2 ทำการทดสอบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในหลังการฝึกกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการทดสอบการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในก่อนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ t - test for dependent

การเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบโดยวิธีการทางสถิติ t - test for dependent ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนโรงเรียนบางบาล ระหว่างก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะ (n = 30)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนการทดสอบ	30	3.03	1.129	-8.877	.000
หลังการทดสอบ	30	4.70	.466		

จากตารางที่ 1 พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคะแนนทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะ คิดเป็น 3.03 และ 4.70 คะแนน ตามลำดับ

2. เมื่อเปรียบเทียบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในด้วยการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะ ของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนมีทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในหลังใช้โปรแกรมการฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมการฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. จากการทดสอบทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในมีค่าเท่ากับ $\bar{X} = 3.03$, S.D. = 1.13 และหลังจากการใช้โปรแกรมการฝึกมีค่าเท่ากับ $\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47 ตามลำดับ นักเรียนมีการพัฒนาขึ้นตามการปฏิบัติที่นักเรียนเคยชินและฝึกบ่อยครั้งจนร่างกายเกิดความชำนาญ ความสามารถ ความชำนาญของกล้ามเนื้อ ที่กระทำออกมาอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็ว ที่ต้องอาศัยการฝึกหัดอย่างเหมาะสม จึงจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน [5]

2. จากการศึกษาการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางบาล พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในมีความสามารถหลังการทดสอบสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีนั้น เกิดจากการสนใจในกีฬาและ แรงจูงใจในการเล่นกีฬา รวมไปถึงความถนัดของตัวผู้เรียน นักเรียนทุกคนจะมีการพัฒนาที่ดีที่สุดและมีความสุขในชีวิตมากที่สุด ก็ต่อเมื่อได้มีความสบายใจในประสบการณ์ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษา [4]

โปรแกรมการฝึกที่ได้จัดทำขึ้นมานั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านใน ได้เกิดความสนใจในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะให้มีทักษะที่ดีขึ้นและนำไปปฏิบัติได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้แบบฝึกทักษะการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในในครั้งนี้งถึงแม้ว่าผลสัมฤทธิ์จะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่การจัดเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ เพราะมีกิจกรรมเข้ามามากมาย ทำให้วันที่นัดต้องทำการเลื่อนออกไป ทำให้เกิดปัญหาต่อนักเรียนหลายคน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กระทรวงศึกษาธิการ; 2545.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2551.
- [3] คณาธิป จิระสัญญาณสกุล. คู่มือกีฬาฟุตบอล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์; 2548.
- [4] หงส์ทอง บัวทอง. ผลของการใช้โปรแกรมฝึกความคล่องแคล่วร่วมกับการเพิ่มความหนักของงานต่อความคล่องแคล่วและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อนักกีฬาบอลเลย์บอลชาย วิทยานิพนธ์. ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559 : 31
- [5] อภิชาติ อนุกุลเวช. เวชวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 9 (ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม); 2551.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์
ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บางบาลโดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H

ชื่อผู้จัดทำ นายพงษ์ดนัย สุชีลักษณ์ ครูโรงเรียนบางบาล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H ในวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รายวิชาประวัติศาสตร์จำนวน 59 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์ 2) แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ 3) แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR - 20 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ (IOC) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า (t-test) แบบ dependent

คำสำคัญ : กระบวนการคิดแบบ 5W1H , การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

บทนำ

จากการที่ได้ปฏิบัติการสอนระหว่างเรียน ได้ทำการสังเกตรายงานลักษณะการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหาค่อนข้างเยอะ อีกทั้งเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านไบนานมาก ทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจเนื้อหาและเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอด รวมถึงไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวได้ จึงส่งผลโดยตรงให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อีกทั้งสำหรับการเรียนรู้

สาระประวัติศาสตร์ เป็นลักษณะการเรียนรู้โดยครูผู้สอนบรรยายเนื้อหาจากแบบเรียนและหลักสูตรการศึกษา เป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนมากกว่าให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการเรียนประวัติศาสตร์และการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เน้นวิธีการสอนด้วยการบรรยายการเล่าเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังยึดเอกสารจึงมีผลทำให้ผู้สอนและนักเรียนขาดปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ข้างต้นกล่าวได้ว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่ควรพัฒนาในวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นเหตุเป็นผล รู้จักแยกแยะ คิดแก้ปัญหา สามารถพิจารณาและสรุปเพื่อหาคำตอบได้ การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการสืบค้นข้อเท็จจริงตอบคำถามบางสิ่งบางอย่าง โดยการตีความการจำแนกแยกแยะและทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของสิ่งนั้นรวมถึงองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องหาความเชื่อมโยงว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

กระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W 1H เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียดจากเหตุไปสู่ผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W 1H ซึ่งประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจนำกระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W 1H มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้อาจส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการ คิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H ในวิชา ประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิด แบบ 5W1H

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H โรงเรียนบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 59 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 59 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบบเจาะจง เลือกจากนักเรียนห้องที่มีความรู้ความสามารถในระดับปานกลาง ไม่อ่อนและไม่เก่ง เนื่องจากโรงเรียนมีการทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนและจัดนักเรียน เรียงลำดับห้องตามความสามารถจากเก่งปานกลางและอ่อน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีนักเรียนที่มีความสามารถในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างจึงสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้

เนื้อหาที่นำมาใช้ศึกษา

เนื้อหาในการวิจัยคือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์

ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้เวลาจำนวน 5 คาบเรียน คาบละ 50 นาที จำนวนแผนการเรียนรู้ 5 แผนการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง วิธีการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการจำแนก แยกแยะ การเปรียบเทียบ การเห็นความสัมพันธ์และความสามารถในการใช้เหตุผลได้อย่างถูกต้องวัดได้จากคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยที่รายงานสร้างขึ้น

2.การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 5W1H ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์โดยมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์คือเป็นการกำหนดวัตถุสิ่งของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้น เรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ

เรื่องราวเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากสื่อต่างๆ เป็นต้น ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็น ข้อสงสัยจะปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจกำหนดเป็นคำถามหรือวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนก สิ่งที่มีความเหมือนกันหรือต่างกัน ขั้นที่ 4 การพิจารณาแยกแยะ คือกระจายสิ่งที่กำหนดให้ ออกเป็นส่วนย่อยๆโดยใช้คำถาม 5W1H ซึ่งประกอบด้วยอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม ใครและอย่างไร ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบเป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญที่สุดเพื่อหาข้อมูลข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดไว้

3.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H กระบวนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ ทางด้านพุทธิพิสัยจิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยวัดจากการใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผลวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้รายงานได้สร้างขึ้น

4.ความพึงพอใจของนักเรียน ทศนคติความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นทางบวกของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่ง วัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจจำนวน 20 ข้อ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1.นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

2.นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H อยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1.นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น
- 2.นักเรียนสามารถนำกระบวนการคิดแบบ 5W1H ไปใช้เรียนรู้ในเนื้อหาวิชาอื่นได้
- 3.ผู้สอนสามารถนำกระบวนการคิดแบบ 5W1H ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 59 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567
- 2.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ รวม 5 คาบเรียน คาบละ 50 นาที
- 2.2 แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์
- 2.3 แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก รวม 40 ข้อ
- 2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H แบบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H

วิธีการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทดลอง โดยผู้ศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองใช้แผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 5 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1.ผู้วิจัยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H จำนวน 5 แผนการเรียนรู้
- 2.ผู้วิจัยประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ประเมินในการทำกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 ครั้ง
- 3.ทดสอบก่อนเรียน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความรู้เดิมของนักเรียนก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียน การสอน และบันทึกเป็นข้อมูล
- 4.ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดแบบ 5W1H วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยการทำกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั่วโมง
- 5.ทดสอบหลังเรียน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนทดลองทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้หลังเรียน
- 6.ให้นักเรียนทุกคนตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการสอนประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำแบบสอบถาม ความพึงพอใจมาวิเคราะห์ผลการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มุ่งพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการศึกษา ความพึงพอใจของผู้เรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวิสร จิตรบานาร (2559 : บทคัดย่อ) พัฒนาแผนการจัดการ เรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ วรณคดี วิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาลมี ประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.8/85.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ก่อนการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการ คิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบาล หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา มะลิซ้อน (2562 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 59 คนพบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 29.17 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 ($t = 13.97$, $sig = .000$)

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการคิดแบบ 5W1H อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ เพ็งมณี (2564 : บทคัดย่อ) การพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิดศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการอ่านคิดวิเคราะห์และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิด แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 5 แผน เวลา 5 ชั่วโมง มีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.5 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.ข้อเสนอแนะในการศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอตามลำดับดังนี้

1.การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ต้องมีการจัดเตรียมแผนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ต้องมีการศึกษาเนื้อหาตามหลักทฤษฎีใหม่อย่างถ่องแท้และสอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาที่จัดทำควรคำนึงถึงความเหมาะสมในดานของเวลา เนื้อหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

2.การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จะต้องผ่านกระบวนการสร้างที่เป็นระบบผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพ จากผู้ทรงคุณวุฒิผานการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องและนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ จึงจะยอมรับได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เป็นแผนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เช่น 80/80 เป็นต้น

3.ครูควรชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจนเพื่อส่งเสริมโอกาสในการประสบความสำเร็จในการเรียน

4.ครูควรจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ

5.ควรเน้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นสื่อประสมและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสอดคล้องกับการเรียนแบบไทยแลนด์ยุค 4.0

6.ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนอื่นๆเพื่อจะได้สรุปการวิจัยกว้างขวางให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรเปรียบเทียบวิธีการสอนโดยใช้เทคนิค 5W1H กับวิธีสอนที่หลากหลายเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

2.ควรเปรียบเทียบวิธีสอนโดยใช้เทคนิค 5W1H ในรายวิชาอื่นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและผลทางการเรียน

3.ควรมีการศึกษาตัวแปรและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H เช่น เจตคติความคตงทนในการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา. (2545). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

วนิดา เดชตานนท์.(2539). การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา . กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม.สินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2539). เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมธิ ราช.

สุนนทิพย์ บุญสมบัติ. (2533). ความหมายและความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชาการสอน สังคมศึกษา หน่วยที่1-7 (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บัณฑิตา ลิขสิทธิ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากการสอนสาระประวัติศาสตร์ไทยที่ใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับการใช้สื่อรับรู้ทางสายตา. ปรินญาณพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนา เขมมณี . รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2548. ดร.สุวิทย์ มูล คำ. กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.กรุงเทพ.พิมพ์ครั้งที่4, 2550.

เกริก ทวมกลางและจินตนา ทวมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : เอลโลการพิมพ์.

เชียน วันทนิยตระกูล. (2552). หลักการและวิธีการสอน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.

ชวนพิศ คชริน. (2555). การพัฒนาชุดการสอนแบบ 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารนวัตกรรมการ การ พัฒนาการศึกษา 2555 : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ชาตรี สำราญ. (2548). สอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร. วารสารสานปฏิรูป 8, 83 (มี.ค. 2548) : 40 – 41.

ทศนา แหมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์จำกัด. บุญ ชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน.

ภคพร เครือจันทร์. (2559). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน นายแก้วนากร วัดอุดมธานีจังหวัดนครนายก โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (5W1H) ในการจัดการเรียนรู. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สุรรัตน์ พะจุไทย. (2558). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E รวมกับ เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม. : มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สุวิทย์ มูลคำ. (2554). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ : อี เค บุคส.

สำลี รักสุทธี. (2553). การจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนประกอบสื่อ นวัตกรรม. นนทบุรี : เพ็ชรทรัพย์ การพิมพ์. เอนก พ.อนุกุลบุตร. (2547). “การสอนให้คิดเป็น”. วารสารวงการครู. (4 เมษายน 2547) : 62 – 63

วนรัตน์ราชอาจ, (2558) ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพจังหวัดเพชรบูรณ์ (บทความวิจัย). สกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วินัยพงศ์ ศรีเพียร. (2552). การสอนประวัติศาสตร์ไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 12 (3), 9– 16.

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อ
สังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน

ชื่อผู้วิจัย นายธนวันต์ วงษ์ปาน

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้มีความรู้ความสามารถ
ในการเรียนรู้เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน และเข้าใจความหมายของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์
ให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน และจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือใบงานที่มีประกอบอยู่ รวมทั้งการลงมือ
ทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาการเรียนรู้อารยธรรม
ศาสนาและวัฒนธรรมโดยผู้วิจัยได้จัดทำทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งทำการคิดวิเคราะห์ผล
คะแนน

จากการศึกษาปรากฏว่า จากการทดสอบจากทักษะความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการวิเคราะห์
โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ จากการศึกษา และโดยลงมือทำ ประกอบกับทำแบบฝึกหัดที่
กำหนดให้ นั้น ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้
จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้
อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะมาถึง(กรมวิชาการ.2544:1-2) เมื่อสังคมขยายตัวมากขึ้น การให้การศึกษา
ต้องเป็นไปอย่างมีระบบ ต้องมีการจัดการ มีเป้าหมาย มีรูปแบบกระบวนการดังที่เราเรียกว่า การจัดการศึกษา คือ
การทำทุกอย่างที่เป็นระบบที่ทุกส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ยิ่งสังคมมีขนาดใหญ่โตกว้างขวาง มีวิถีชีวิต
แตกต่างกัน มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายเนื้อหาของการศึกษายังต้องมีความหลากหลาย แต่ในขณะเดียวกัน
การจัดการการศึกษาก็ต้องมุ่งธำรงรักษาเอกภาพร่วมกันของสังคมไว้ด้วย สาระของการศึกษา จึงต้อง คลอบคลุมทั้งเรื่อง
วิถีการดำรงชีวิต การประพฤติปฏิบัติตน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ประสบการณ์และความเป็นไป ของสังคมในอดีต
ปัจจุบันและที่จะไปสู่นอนาคต รวมทั้งเรื่องความรู้ ความเข้าใจและเทคนิควิธีการประกอบอาชีพ (ปรัชญา เวสารัชช.
2545:2)

การจัดการการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีคุณภาพ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง

ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุขได้อย่างมีความสุข (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : คำนำ) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า “ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23(3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย และมาตรา 24 กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหา สารและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งที่ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความ ร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงาน ปฏิรูปการศึกษา.2545:12-14) นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มุ่งเน้นความสำคัญทั้งความรู้ ความคิด สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น ฝึกทักษะ กระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำ เป็น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเน้นการให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ปรับวิธีคิด มีทักษะการคิด การสร้าง ปัญญา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.2549:4)ฉะนั้นครูผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยน บทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ช่วยเหลือ ชี้แนะและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเองรวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียน ของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระหนึ่งใน 8 สาระของหลักสูตร เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปี การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจาก หลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมเข้า ด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นสาระการ เรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาความเป็น พลเมืองดี ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวนี้จำเป็นต้อง มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ 1)ความรู้ 2)ทักษะกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม

การคิดและการนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ 3)คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังนั้นสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของไทย ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยและกำหนดมาตรา หลายมาตราที่ชี้ให้เห็นว่าการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ มาตรา 24 (5) ระบุให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถใช้การวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าหาคำตอบหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การวิจัยจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยฝึก กระบวนการคิด วิเคราะห์ หาเหตุผลในการตอบปัญหา และแก้ไขปัญหา มาตรา 30 ระบุให้ครูผู้สอนทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนนอกจากจัดกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังใช้การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการรู้คำตอบ พัฒนาควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและทำการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกัน

การเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดผู้เรียนเป็นห้องแต่ละห้องมีผู้เรียนจำนวนมาก โดยให้ผู้เรียนเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ดังนั้นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเป็นมนุษย์ ความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละรักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในศาสนา จึงพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ได้ยาก เพราะขัดกับหลักจิตวิทยาและธรรมชาติของการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถและประสบการณ์จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เรียนแตกต่างกัน ถ้าครูสอนเร็วผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทันครูสอนช้าอธิบายมาก ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายและถ้าเป็นผู้เรียนที่ยังเล็กๆ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นไปได้ยากครูผู้สอนต้องหาวิธีการสอนหลายๆอย่างเพื่อให้ผู้เรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้นี้วิธีหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและยังปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรม ให้ดีขึ้นได้แก่การนำเอาวิธีการสอนมาให้ใช้เหมาะสมกับลักษณะวิชา กล่าวคือครูจะต้องหาวิธีการสอน ที่ได้ผลมาใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันการเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ คือ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดี เก่ง มีสุข ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยจะต้องคำนึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนรู้และบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกัน นั่น คือ ผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอน และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทำการวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนบางส่วนของผู้เรียน กระบวนการวิจัยจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเครื่องมือการเรียนรู้ติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย จะฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลอง หรือศึกษาหาความรู้อย่างมีแผนงานที่เป็นระบบน่าเชื่อถือได้

เนื่องจากการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้าน โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งต้องทำความเข้าใจในพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอารยธรรมโบราณ อย่างถูกต้อง เพราะถือว่า อารยธรรมโบราณ มีผลด้านวัฒนธรรมต่างๆ ต่อมาจนถึงปัจจุบัน เพราะหากนักเรียนไม่มีความรู้ก็จะเป็นปัญหาที่สำคัญมากแก่ผู้เรียน และครูผู้สอนเพราะจะทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชานี้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร จากการที่ได้สอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้พบว่านักเรียนยังขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงเห็นควรนำนักเรียนที่ยังขาดทักษะนี้ทั้งระดับชั้นมาทำการวิจัยในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน ในสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน ในสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบาล โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียนมีนักเรียนทั้งสิ้น 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน ทั้งสิ้น 50 คน โดยผู้รายงานใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

สรุปผลการวิจัย

เก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน จัดทำตารางเปรียบเทียบ ผลต่าง ระหว่างก่อนฝึกและหลังฝึก หาผลต่างจากการปฏิบัติดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน - หลังเรียนเรื่อง โลกกับพัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ก่อนเรียน	50	20	10.14	50.7
หลังเรียน		20	17.14	85.7

จากตารางพบว่า คะแนนความสามารถระหว่างก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โลก กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค การสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน จำนวน 50 คน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม เท่ากับ 10.14 คิดเป็นร้อย ละ 50.7 และคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม เท่ากับ 17.14 คิดเป็นร้อยละ 85.7 ดังนั้นนักเรียนมีค่าคะแนน เฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 7.00

จึงกล่าวได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบาล จำนวน 50 คน ให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง โลกกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อิทธิพลของอารยธรรมที่มีต่อสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้รายงานจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การพัฒนาเทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน ควรเป็นการร่วมมือของครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล เพื่อที่จะได้สร้างเทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้เป็นฐาน ควรให้มีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ยั่งยืน

3. ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำและชี้แจงแนวทางปฏิบัติ แก่นักเรียนให้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด โดยครูควรเน้นเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน และความมีระเบียบวินัย

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). **คู่มือการเขียนหนังสือสำหรับค้นคว้าตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อนการเขียนแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2539). **การสร้างแบบสอบถาม**. กรุงเทพฯ : ปรีชาการพิมพ์.
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โดยใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแบ่งปันข้อมูล

ชื่อผู้วิจัย นายอรรถพล สายวงษ์นาค

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแบ่งปันข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล

กลุ่มเป้าหมายใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบางบาล จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือ แบบฝึกทักษะการคิด เรื่อง การแบ่งปันข้อมูลใช้เวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษาและวิเคราะห์การประเมินความคิดเห็นในการทำแบบทดสอบส่งเสริมทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 แสดงให้เห็นว่า โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนการวิจัย ($\bar{X}$) ได้ 5.15 คะแนน และหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะมาช่วยในการสอนทำให้ระดับคะแนนเฉลี่ยหลังการวิจัย ($\bar{X}$) ได้ 8.60 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 3.45 คะแนน คิดเป็นคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.99%

คำสำคัญ - แบบฝึกทักษะ หมายถึง อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ทำให้ นักเรียน ได้ใช้เพื่อฝึกทักษะ หรือเสริมทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการทบทวนเนื้อหาให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนและเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียนในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีพัฒนาการและความสามารถนำความรู้ที่ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

บทนำ

การเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือ มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนได้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนการปลูกฝังให้นักเรียนรักการแสวงหาความรู้จึงมีความจำเป็นที่ หนังสือ แบบฝึกทักษะต่างๆหรือห้องสมุดจึงเป็นครู คนที่สองของนักเรียน ครูจึงจำเป็นต้องจัดหาแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้นักเรียนแทนการเป็นผู้บอก เป็นผู้พูดหรือจัดทำกิจกรรมต่างๆ เอง การส่งเสริมการเรียนให้แก่ นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติม ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม จึงมีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาวิทยาการคำนวณ พบว่านักเรียน ขาดทักษะในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การฝึกฝนทบทวน การทำการบ้าน การอ่าน ตลอดจนการทำแบบฝึกหัด และค้นคว้าบางเนื้อหาไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน นักเรียนบางส่วนยังมีสมรรถภาพในการเรียนรู้ที่ไม่ดีพอ นักเรียน

บางส่วนยังไม่มีนิสัยรักการเรียนรู้ เมื่อรู้สภาพปัญหาแล้ว ก็นำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางเสริมการเรียนรู้ พอจะสรุปได้ว่าหนังสือหรือแบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง หนังสือที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เป็นไปในทางส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนทักษะในด้านต่างๆ และทำให้รักในการเรียนรู้มากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ โดยการใช้กิจกรรมการทำแบบฝึกทักษะ และทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองในวิชาที่ครูสอน สำหรับให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ และมีการช่วยเหลือกันบ้างเล็กน้อย และเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยเสริมสร้างทักษะและนิสัยของการเรียนที่ดีให้แก่นักเรียน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1 เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้วิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
- 2 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนให้สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้
- ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะการใช้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. จัดเตรียมเอกสารต่างๆ ในการทำวิจัย
2. ใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแบ่งปันข้อมูล
3. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนจากแบบทดสอบ
4. รวบรวมและสรุปผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้จัดทำได้หาแบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 19 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ก่อนที่ผู้จัดทำจะนำแบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้ไปใช้นั้น ได้ชี้แจงให้นักเรียนทราบขั้นตอนให้เข้าใจตรงกันเสียก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องมีรายละเอียดดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้แก่นักเรียนให้เข้าใจขั้นตอนก่อน
2. ขึ้นประกอบกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีบทบาทในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ที่วางไว้
3. ขึ้นสรุป เป็นการสรุปความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องนั้น
4. ขึ้นทำแบบฝึกหัดท้ายบท
5. ทำแบบทดสอบท้ายบท

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาสร้างตารางเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนของนักเรียนรายบุคคลมา เพื่อดูพัฒนาการของนักเรียนและจุดบกพร่องตลอดจนหาผลต่างและหาค่าร้อยละของความก้าวหน้า

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบางบาล จำนวน 19 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1 ห้องเรียน 19 คน ซึ่งได้รับจากการเลือกแบบเจาะจง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์การประเมินความคิดเห็นในการทำแบบทดสอบส่งเสริมทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 แสดงให้เห็นว่า โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนการวิจัย ($\bar{x}$) ได้ 5.15 คะแนน และหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะมาช่วยในการสอนทำให้ระดับคะแนนเฉลี่ยหลังการวิจัย ($\bar{x}$) ได้ 8.60 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 3.45 คะแนน คิดเป็นคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.99%

พบว่าแบบทดสอบพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแบ่งปันข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ผู้จัดทำได้ทำขึ้นนี้ สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้นักเรียนได้รับประโยชน์ สนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนจับหลักการในเนื้อหาการเรียนที่ครูสอนได้ และสามารถสรุปความรู้รวมถึงทำแบบฝึกหัดต่างๆ ได้อย่างมั่นใจ รวมทั้งยังนำความรู้ที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะไปประยุกต์ใช้กับตัวนักเรียน โดยดูได้จากผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนในการจัดหาแบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดหาแบบฝึกทักษะพัฒนาการเรียนรู้อาจจะใช้เนื้อหาหลายเรื่องที่มากกว่าเรื่องเดียวโดยอาจจะหาเรื่องอื่นๆ มาเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้ผลดีที่สุด
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจลดปริมาณของกลุ่มตัวอย่างลง อาจเจาะจงทำการวิจัยกลุ่มนักเรียนที่ขาดทักษะในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

การวิจัยเบื้องต้น. (2560). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, บจก.

หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ). (ฉบับปรับปรุง). (2560). กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

ปวิณสุตา มหาวงศ์

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนชุมชนศึกษา(บ้านแม่สะแลบ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1) การศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า เด็กถูกเลี้ยงดูจากบิดามารดา และเติบโตในบริบทที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาแม่ และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง รวมถึงเด็กสื่อสารด้วยภาษาไทยกับครูไม่ได้ ขาดความมั่นใจ จึงไม่กล้าที่จะพูดและสนทนาและไม่อยากที่จะมาโรงเรียน ส่งผลทำให้การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้ยากเนื่องจากนักเรียนฟังภาษาไทยไม่ออกหรือฟังได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า 1) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา : โดยให้ความสำคัญสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ 2) กำหนดแนวคิด : เน้นกระจายอำนาจการตัดสินใจทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริมสิทธิเด็ก, สิทธิทางการศึกษา และสิทธิมนุษยชนการศึกษาเพื่อพัฒนา 3) หลักการปฏิบัติ สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่บริบท และศักยภาพของโรงเรียนรวมถึงเป็นการให้โอกาสทางการศึกษากับเด็กในพื้นที่เป็นไปอย่างเสมอภาค 4) กลไกการนำไปปฏิบัติ : หน่วยงานรัฐ : ให้การสนับสนุน, ผู้ปกครอง : ให้การดูแลเอาใจใส่, ชุมชน : ให้การช่วยเหลือกับทางสถานศึกษา 5) การวัดและประเมินผล ควรจะออกแบบการวัดและประเมินผลให้เป็นตามพื้นที่และสภาพบริบท

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการเรียนการสอน, ประสิทธิภาพ, เด็กปฐมวัยชาติพันธุ์

บทนำ

ราชอาณาจักรไทยเป็นดินแดนแห่งหนึ่งในประเทศโลกใบนี้ ที่มีหลากหลายทางชาติพันธุ์และมีการตั้งรกรากของหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่คนต่างเชื้อชาติศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม หลั่งไหลเข้ามาพำนักอาศัยในประเทศนี้อย่างต่อเนื่องทั้งแบบชั่วคราวและถาวร ส่งผลให้สังคมไทยมีลักษณะเป็น “สังคมพหุลักษณะหรือพหุสังคม” จึงเกิดความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นสมาชิกในสังคมลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเตรียมความพร้อมในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร แม้การพัฒนาคนให้สามารถใช้ “ภาษา” สื่อสารกับสังคมโลกอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญ แต่การดำรงรักษาซึ่งอัตลักษณ์ทางภาษาของตนเองก็หาละทิ้งได้ไม่

ราชอาณาจักรไทยมีการใช้ภาษาของคนพื้นถิ่นดั้งเดิมมากกว่า 70 ภาษา กระจายอยู่ทั่วประเทศ ทั้งภาษาตระกูลไท และภาษาตระกูลอื่น ๆ ปัจจุบันหลายภาษาอยู่ในภาวะวิกฤติ เหตุผลและความจำเป็นของ ภาวะวิกฤติรุนแรงใกล้สูญ ได้แก่ การต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐาน หรือภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ในการประกอบอาชีพ การเข้าถึงบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นหลัก รวมถึงการ แต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้การใช้เฉพาะภาษาไทยมาตรฐานเพียงภาษาเดียวเป็นสื่อในการเรียน การสอนและในสื่อสาธารณะยังเป็นการลดบทบาทของภาษาบ้านเกิดหรือภาษาแม่ อีกทั้งชุมชนยังขาดความ เข้มแข็งในการอนุรักษ์และสืบทอด แต่กลับมุ่งเน้นการใช้เฉพาะภาษาไทยมาตรฐาน จึงทำให้ภาษาบ้านเกิดหรือ ภาษาแม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคมไทยอยู่ในภาวะถดถอย บางกลุ่มอยู่ในภาวะวิกฤติและอาจเสี่ยงต่อ การสูญสิ้นไป อันกระทบโดยตรงต่อการล่มสลายทางความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนกลุ่มชาตินั้น ๆ

ปัจจุบัน ผลงานวิจัยมากมายยืนยันถึงประโยชน์และความสำคัญในการอนุรักษ์หรือส่งเสริมภาษาแม่ของ เด็กในบริบทหลากหลายภาษาและวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั่นคือ

1. ด้านบุคคล ได้แก่ การรู้จักตัวตนที่แท้จริงของตนเองและรู้สึกได้ถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันกับสมาชิก เจ้าของภาษาแต่ละภาษา การเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวางและหลากหลาย และการเปิดใจ กว้างต่อความแตกต่างด้านความคิด ความเชื่อ และความซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมอื่น ๆ

2. ด้านปัญญา ได้แก่ ความยืดหยุ่นทางสติปัญญา การใช้ภาษาทั้งสองภาษากลับไปกลับมาได้โดยไม่ สูญเสียความหมาย ซึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนและขัดเกลาความคิดเชิงมนทัศน์เชิงวิเคราะห์ และเชิงสร้างสรรค์ ให้พัฒนายิ่งขึ้น

3. ด้านวิชาการ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาสาระในการอ่านที่ลึกซึ้ง มีทักษะการฟังและ การจดจำที่ดี มีวงคำศัพท์ที่มากและกว้างขวาง อันเอื้อประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งมีเจตคติและ มุมมองทางบวกเกี่ยวกับมนทัศน์ทางการสื่อความหมายในภาษาต่าง ๆ

4. ด้านสังคม ได้แก่ การเชื่อมโยงทางภาษาและวัฒนธรรมของเด็กในบริบทหลากหลายภาษาและ วัฒนธรรมเปรียบเสมือน “ตัวประสานงาน” ในตลาดโลก ซึ่งนับได้ว่าเป็น “สมบัติอันมีคุณค่าของสังคม”

การพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารผ่านการใช้ภาษาจึงมีความสำคัญและต้องเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่ช่วง ปฐมวัย เนื่องจากพัฒนาการของภาษาของเด็กปฐมวัยเริ่มต้นตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาโดยเริ่มตั้งแต่การได้ยิน เสียง จำแนกเสียง เริ่มเรียนรู้ การเปล่งเสียง เริ่มพูดเป็นคำเริ่มพูดเป็นประโยค ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็น ภาษาพูดได้ และในที่สุดพัฒนาภาษาพูดของตนเองให้เป็นภาษาที่เป็นแบบแผน และซับซ้อนมากขึ้นได้นั้นใช้ เวลาอยู่ในช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิต

ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมพัฒนาการภาษาและการสื่อสารภาษาแม่แก่เด็กช่วงปฐมวัย พร้อมกับ จัดประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่ 2 และ หรือ ภาษาที่ 3 ควบคู่กันไปจึงเป็นอีกแนวคิดสำคัญที่ส่งผล ต่อศักยภาพในการเรียนรู้และการประกอบอาชีพของเด็กในอนาคต ทั้งนี้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กต้องอาศัยองค์ความรู้ที่ทันสมัย ความเป็นสากล และสอดคล้อง กับสภาพสังคมไทยอีกด้วย (สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2566 : 1-4)

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

- 1) การศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย
- 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งในราชอาณาจักรไทยที่มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งชาวไทยพื้นราบ ชาวไทยภูเขา และชาวจีนฮ่อที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่บนดอยสูง แต่ละชนชาติจะมีประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ เป็นเสน่ห์อีกอย่างที่ทำให้เชียงรายได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ประชากรในเขตจังหวัดเชียงราย แบ่งออกได้เป็นหลายกลุ่ม อาทิ

- 1) คนไทยพื้นราบ ประกอบด้วยชาวไทยวน ไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ ดังนี้
 - ไทยวน หรือคนเมือง เป็นประชากร กลุ่มใหญ่ที่สุด
 - ไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ เป็นกลุ่มชนที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงและทางตอนใต้ของจีน
- 2) ชาวไทยภูเขา ประกอบด้วย อาข่า มูเซอ เย้า กะเหรี่ยง ลีซอ ม้ง ลัวะ โดยส่วนมากอาศัยอยู่ตามภูเขาและพื้นราบ
- 3) ชาวไทยเชื้อสายจีน โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นอดีตทหาร พรหมก๊กมินตั๋ง ได้เข้ามาตั้งรกรากได้แก่ หมู่บ้านสันติคีรี นอกจากนี้ยังชาวจีนอื่น ๆ อีก เช่น จีนแต้จิ๋ว มีอยู่ในแทบทุกอำเภอโดยเฉพาะในอำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย, ชาวจีนแคะ ในอำเภอเมือง อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ, ชาวจีนมณฑลยูนนานหรือฮ่อ ในอำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น อำเภอแม่สรวย อำเภอแม่ฟ้าหลวง เป็นต้น
- 4) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า บุคคลหลายสัญชาติที่อพยพมาจากพม่าเข้าอยู่ในประเทศไทยก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 การออกนอกเขตจังหวัดที่อยู่อาศัยต้องขออนุญาตจากปลัดกระทรวงมหาดไทย
- 5) ชาวไทยภาคอีสานอพยพ เป็นประชากรที่อพยพมาจากภาคอีสานเพื่อมาตั้งถิ่นฐานในเชียงรายโดยส่วนมากอาศัยอยู่เขตขานเมืองในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงรายและอำเภออื่นๆ เช่น อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงชัย อำเภอเทิง (อยู่ตามแม่น้ำอิง) อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอพาน เป็นต้น
- 6) ชาวลาวอพยพ คนลาวที่อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องตามแนวชายแดนของประเทศไทย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของลาวในปี พ.ศ. 2517 ขณะนี้ทางการของไทยยังไม่อนุญาตให้เดินทางออกนอกเขตจังหวัดที่อยู่อาศัย
- 7) ชาวไทยภาคกลางอพยพ (สำนักวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย, 2564)

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในช่วงระดับชั้นปฐมวัยในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายนั้ ผู้เขียนได้รวบรวมจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการสอน มีดังนี้

1) เด็กถูกเลี้ยงดูจากบิดามารดา และเติบโตในบริบทที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาแม่ และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

2) เด็กสื่อสารด้วยภาษาไทยกับครูไม่ได้ ขาดความมั่นใจ จึงไม่กล้าที่จะพูดและสนทนาและไม่อยากที่จะมาโรงเรียน

3) การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้ยากเนื่องจากนักเรียนฟังภาษาไทยไม่ออกหรือฟังได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่ว่าคำนั้นจะเป็นคำง่าย ๆ ก็ตามเพราะคุ้นชินแต่ภาษาถิ่น

4) เด็กชนเผ่าแต่ละชนเผ่ามีปัญหาจากการเข้าโรงเรียนเด็กจะพูดแต่ภาษาของตัวเอง ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียนเพราะครูพูดได้แต่ภาษาไทย

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นในการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายนั้น ยังคงคล้ายคลึงตามนักประชากรศาสตร์ได้ฉายภาพองค์ประกอบของพลเมืองอเมริกันว่าในปี ค.ศ. 2050 สังคมอเมริกันจะประกอบด้วยพลเมืองหลากหลายชาติพันธุ์ คือ ร้อยละ 53 เป็นคนผิวขาว ร้อยละ 25 เป็น ลาติน ร้อยละ 14 เป็นคนผิวดำ ร้อยละ 8 เป็นคนเอเชียและหมู่เกาะแปซิฟิก และอีกร้อยละ 1 เป็นคนอินเดียพื้นเมือง (D' Angelo and Dixey, 2001) ซึ่งชาวอเมริกันหลายคนเชื่อว่าความแตกต่างทางชาติพันธุ์ คือ ปัญหาหลักของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากสังคมจะประกอบด้วยคนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรง (Whyy, 2000 cited in Wan, 2006) ซึ่งการใช้ความรุนแรงและการทำลายล้างกัน ส่วนใหญ่เกิดจากความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง และขาดความอดทนอดกลั้นของคนที่มีความแตกต่างกัน

ดังนั้นเพื่อการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างสอดคล้องตามที่ประกาศไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย

1) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาส พัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการและสุขภาพการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

3) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็ก แต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

ดังนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนกลุ่มอื่น ทั้งในเรื่องของความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีจึงถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในโลกใบนี้

(Wan, 2006) บทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของนักการศึกษา นอกจากการให้ความรู้ทางวิชาการและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแล้ว หน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การเตรียมเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะในการใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโลกที่ผู้คนมีความแตกต่างหลากหลายเชื้อชาติ วัฒนธรรม เช่นที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ให้พวกเขาสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสมัครสมานสามัคคี สามารถบรรลุถึงเป้าหมายและความเป็นอยู่ที่ดี

Kunzman (2003) เชื่อว่า การสร้างความเข้าใจหรือความตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความสงบสุขในสังคมได้ การที่จะสร้างความสงบสุขและสันติภาพได้อย่างยั่งยืน คือ การส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) ในความมีอยู่และความเป็นไปของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในกลุ่มนักเรียนนั้น ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการยอมรับสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการค้นหา ให้นักเรียนทุกกลุ่มมีโอกาสประสบความสำเร็จโดยเท่าเทียมกัน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ฝึกให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เน้นความร่วมมือระหว่างกลุ่มนักเรียนโดยครูจะสอดแทรกบูรณาการแนวคิด เพื่อให้เกิดยอมรับซึ่งกันและกันไปในการเรียนการสอน

แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียน นั้นควรมีการจัดการเรียนการสอนในการ 1) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยการให้ความสำคัญสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ 2) กำหนดหลักคิด เน้นกระจายอำนาจการตัดสินใจทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสิทธิเด็ก, สิทธิทางการศึกษา และสิทธิมนุษยชนการศึกษาเพื่อพัฒนา 3) หลักการปฏิบัติ สำหรับกาจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่บริบทและศักยภาพของโรงเรียนรวมถึงเป็นการให้โอกาสทางการศึกษากับเด็กในพื้นที่เป็นไปอย่างเสมอภาค 4) กลไกการนำไปปฏิบัติ : หน่วยงานรัฐ : ให้การสนับสนุน, ผู้ปกครอง : ให้การดูแลเอาใจใส่, ชุมชน : ให้การช่วยเหลือกับทางสถานศึกษา 5) การวัดและประเมินผล ควรจะออกแบบการวัดและประเมินผลให้เป็นตามพื้นที่และสภาพบริบทที่เป็นการวัดจากสภาพจริงจากความเป็นอยู่เป็นหลัก แทนการวัดเชิงวิชาการอย่างเดียว

ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้คล้ายคลึงกับการศึกษาของ สกชาติ วินิตกฤษฎา (2565) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่า ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา : เพื่อจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทั้งในและนอกประเทศในโรงเรียนตามแนวชายแดน
2. กำหนดหลักคิดและหลักการของทิศทาง : ที่ประกอบไปด้วย

หลักคิด	เน้นความหลากหลายทางชาติพันธุ์, เน้นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา, ให้โอกาสทางการศึกษา การได้รับบริการอย่างทั่วถึง, ความเสมอภาคทางการศึกษา
หลักการ	เน้นกระจายอำนาจการตัดสินใจทางการศึกษา นอกเหนืออำนาจทางการ บริหารและการปกครองในการสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมทางการศึกษา การจัดการศึกษาบนฐานวัฒนธรรม, คำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ส่งเสริมสิทธิเด็ก, สิทธิทางการศึกษา และสิทธิมนุษยชน การศึกษาเพื่อพัฒนา

3. หลักการปฏิบัติ : กำหนดในลักษณะที่ว่า จัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่บริบท และศักยภาพของโรงเรียนรวมถึงเป็นการให้โอกาสทางการศึกษากับเด็กในพื้นที่ตามแนวชายแดนอย่างเสมอภาค เป็นธรรมและมีคุณภาพตามศักยภาพของโรงเรียน

4. กลไกการนำไปปฏิบัติ :

- 1) หน่วยงานรัฐ : ให้การสนับสนุน
- 2) ผู้ปกครอง : ให้การดูแลเอาใจใส่
- 3) ชุมชน : ให้การช่วยเหลือ
- 4) เครือข่ายเอกชน : ให้การส่งเสริม

5. เป้าหมายเชิงนโยบาย : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน ผ่านการให้โอกาสทางการศึกษากับเด็กดังกล่าว ในลักษณะที่มีทักษะอาชีพ รู้ค่าและรักษาทรัพยากรที่อยู่ รวมถึงมีความกตัญญูกับแผ่นดินไทย หรือมีอุดมการณ์รักชาติ

6. คุณลักษณะของนโยบายที่มุ่งก่อให้เกิดในตัวเด็ก :

- 1) ประสิทธิภาพของกระบวนการนโยบาย (Efficiency of Policy Process) : กระบวนการของนโยบายในแต่ละขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ
- 2) คุณภาพ (Output) : ผลลัพธ์ของความสำเร็จที่ได้จากการทำนโยบาย
- 3) โอกาส (Outcome) : ต่อยอดจากนโยบายสร้างโอกาสที่ดีให้กับนักเรียน
- 4) เสมอภาค (Impact) : สามารถสร้างความเท่าเทียมในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

7. กลไกการทำงานเชิงปฏิบัติและมาตรการเชิงนโยบาย

1) ปรัชญา

การบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพ พื้นที่ และความเป็นอยู่ ให้กับเด็กที่มีอยู่พื้นที่ตามแนวชายแดน

2) หลักสูตร

หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่น สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและนักเรียนในพื้นที่ และเป็นไปตามศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่อยู่พื้นที่ตามแนวชายแดน

3) กิจกรรมการเรียนการสอน

การออกแบบและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทตามแนวชายแดนนั้น ต้องมีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นในสิ่งต่อไปนี้

3.1) ต้องเน้นการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสารทั้งในและนอกห้องเรียน ด้วยการใช้ภาษาในพื้นที่นั้นจะเป็นการใช้ภาษาถิ่นเป็นหลักในการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนเมื่อนักเรียนมาเรียนในห้องเรียน ทำให้เกิดข้อจำกัดของการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการพูด เนื้อหา ตำราหรือแม้แต่การเรียนการสอนจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ทำให้การสื่อสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนตามพื้นที่ชายแดน

3.2) เน้นทักษะมากกว่าทฤษฎี ด้วยสภาพบริบทตามแนวชายแดนเป็นพื้นที่ห่างไกล จึงควรเน้นการลงมือทำปฏิบัติในการเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการเรียนรู้และสร้างทักษะจากการได้ลงมือทำลองถูกลองผิด ทำให้นักเรียนได้รู้จักถึงความชอบ ความถนัด และค้นหาตัวเองได้ง่ายขึ้น

3.3) เน้นการอ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น มากกว่าตามนโยบายของส่วนกลาง ด้วยการใช้ชีวิตตามของนักเรียนที่เป็นความหลากหลายทางชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนนั้น การใช้ภาษาและการคิดเลข ถือว่าเป็นพื้นฐานและสิ่งสำคัญของการดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เพราะการอ่านออกเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการคิดเลขยังถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ชีวิตประจำวันเหมือนกัน

3.4) การวัดและประเมินผล

ควรจะออกแบบการวัดและประเมินผลให้เป็นตามพื้นที่และสภาพบริบทที่เป็นการวัดจากสภาพจริงจากความเป็นอยู่เป็นหลัก แทนการวัดเชิงวิชาการอย่างเดียว แต่ให้วัดจากการลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นความถนัดและสามารถเป็นทักษะสร้างอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

3.5) การบริหารจัดการ

ด้วยแต่ละโรงเรียนมีข้อจำกัดแต่ละพื้นที่และศักยภาพที่แตกต่างกันทำให้การบริหารและการจัดการได้ไม่เต็มที่ โดยงบประมาณมีข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานอื่นที่อยู่ภายนอกโรงเรียนมาเป็นส่วนที่ช่วยในการพัฒนาร่วมกัน

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้หลายความหมาย คือ

- 1) การศึกษา คือ ชีวิต ไม่ใช่เตรียมตัวเพื่อชีวิต
- 2) การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม
- 3) การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม
- 4) การศึกษา คือ การสร้างประสบการณ์แก่ชีวิต

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ 3 ความหมาย คือ

1) การศึกษา หมายถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถเจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่าและมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม

2) การศึกษา เป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ความสามารถจากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3) การศึกษา หมายถึงการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษา Banks (2001) กล่าวว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบไปด้วย นักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกัน เช่น

กลุ่มชาติพันธุ์เพศ ชั้นทางสังคม กลุ่มภูมิภาคกลุ่มความต้องการพิเศษ โดยปัญหาของกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการตีแผ่และเปรียบเทียบ ซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในโรงเรียนจะได้รับการปฏิรูป เพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงที่ว่า อคติการแบ่งแยกและความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติของกลุ่มคนที่มีมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

การศึกษาพหุวัฒนธรรม คือกระบวนการจัดการศึกษาที่ได้รับการออกแบบมา เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้และการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

Bennett (2007) อธิบายว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรมคือ กระบวนการของการสอน และการเรียนรู้ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อค่านิยมแบบประชาธิปไตยและปรัชญาพหุวัฒนธรรมนิยม (Cultural Pluralism) ภายใต้สังคมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เจริญสูงสุดตามศักยภาพของตน ทั้งด้านสติปัญญาอารมณ์และสังคม

1. จัดทำหลักสูตรทวิภาษาในระดับปฐมวัย

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์หรือต้องไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ผู้เรียนจะได้เรียนรู้แนวทางและหลักการในการสอน การพัฒนาและผลิตสื่อที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างเหมาะสม ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

รูปแบบทวิภาษา มีอยู่ 4 รูปแบบ

1. ทวิภาษาแบบเต็มรูป: ใช้ภาษาท้องถิ่นกับภาษาไทย โดยชั้นอนุบาลใช้แต่ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อในชั้นอนุบาลทั้งหมด ส่วนชั้น ป.1-ป.3 ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาแม่เป็นสื่อควบคู่กันไป เหมาะสำหรับโรงเรียนที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกัน มากกว่า 90% ขึ้นไป

2. ทวิภาษาแบบกึ่งรูปแบบ A : มีตัวเขียน เรียนอ่าน-เขียนภาษาถิ่น ใช้สื่อภาษาถิ่นในการเรียนอ่าน-เขียน ในชั้นอนุบาล ส่วนชั้น ป.1-ป.3 ขึ้น จะใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนการสอน

3. ทวิภาษาแบบกึ่งรูปแบบ B : ไม่มีตัวเขียน ใช้ภาษาแม่ของเด็กเป็นสื่อในการเรียนการสอน แต่ไม่มีตัวอ่าน เขียนภาษาไทยในภาษาแม่ ส่วนชั้น ป.1-ป.3 ขึ้นไปใช้แต่สื่อภาษาไทยในการเรียนการสอนเรียนภาษาไทยเท่านั้น

4. ทวิภาษาแบบใช้ภาษาไทยรูปแบบ TSL : เหมาะกับโรงเรียนที่มีเด็กกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่า 2 ชาติพันธุ์และหลายชนเผ่า ที่อยู่ในห้องเรียนเดียวกัน ใช้ภาษาไทยตั้งแต่ชั้นอนุบาล-ป.3 ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนการสอน อย่างเดียว แต่ใช้แนวทางทางของหลักสูตรทวิภาษาเต็มรูป ให้เรียนภาษาไทยในการฟัง-พูดก่อน แล้วค่อยไปอ่าน-เขียน

โดยมีแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิ - พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ได้ดังนี้

1. การออกแบบและการจัดกิจกรรมทางภาษา

ต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ภาษาแม่ของเด็กในการเรียนการสอน ตามบริบท ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็ก รวมทั้งความต่อเนื่องของการใช้ภาษาแม่ โดยมีแนวทางดังนี้

1) โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรทวิ - พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานที่ใช้ภาษาแม่ของเด็กเป็นสื่อในการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 จนถึงประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดเป้าหมายและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาไทย เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะการเรียนรู้ไม่รู้เรื่องและเครียดเพราะไม่เข้าใจภาษาไทย มีการกำหนดปริมาณการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการเรียนการสอน ให้แปรผกผันกับการใช้ภาษาไทยตามระดับชั้นที่สูงขึ้น และพัฒนาหลักสูตรที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับการสำรวจความถนัด ความสนใจ ความรู้ และประสบการณ์เดิมของเด็กที่ติดตัวมาจากครอบครัว และจากชุมชนในวิถีชีวิตประจำวัน เพื่อจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับภูมิหลังหรือประสบการณ์เดิมของเด็ก

2) โรงเรียนควรออกแบบการจัดการประสบการณ์แบบทวิ - พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน

ที่คำนึงถึงภาษา วัฒนธรรม และประสบการณ์ของเด็ก เพื่อต่อยอดและเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ใหม่ จัดประสบการณ์เรียนรู้ภาษาให้เด็กอย่างเป็นระบบและตามลำดับ คือ เริ่มจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาไทย ภาษาอื่น ๆ รวมทั้งทักษะทางภาษา ได้แก่ เริ่มต้นจากการฟัง - พูด - อ่าน - เขียน ตามลำดับ โดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ กรณีที่ภาษาแม่ของเด็กมีภาษาเขียน เด็กควรได้เรียนการอ่าน - เขียนในภาษาแม่ของตนก่อนเรียนรู้ภาษาไทย พร้อมกันนั้นควรจัดให้เด็กได้เรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของตนเองด้วย ผ่านสื่อการเรียนการสอน หรือบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ในระดับชั้นอนุบาล หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เมื่ออยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3) โรงเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมเบื้องต้น เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ คือ

(1) ระบุหรือกำหนดคุณค่าของ พหุภาษาอย่างเปิดเผยในวิสัยทัศน์/พันธกิจ เพื่อให้เกิดการรับรู้โดยทั่วถึง

(2) สร้างความเข้าใจกับครูเรื่องการใช้ภาษาแม่ของเด็กเป็นฐานในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียน

(3) จัดให้ผู้สอนเรียนรู้และฝึกฝนให้สามารถใช้ภาษาแม่ของเด็กในห้องเรียนได้

(4) ส่งเสริมการใช้ภาษาแม่ในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นเป็นตอน

(5) ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ทุกด้าน เป็นการจัดให้เด็กได้พัฒนาความรู้สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผ่านการใช้ภาษา

(6) ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่มีความหมาย โดยเปิดโอกาสให้แบ่งปันและเรียนรู้วัฒนธรรมเกี่ยวกับตัวเด็ก

(7) ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ภาษาไทยและภาษาแม่ของเด็กผ่านการร้องเพลงท่องบทกลอน คำคล้องจอง เล่นหุ่นนิ้วมือ

(8) เตรียมบทเรียนโดยสอนคำศัพท์ภาษาไทยที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กโดยนำเสนอเป็นภาษาแม่ก่อนที่จะจัดกิจกรรมเป็นภาษาไทย

(9) กำหนดสาระการเรียนรู้โดยแปลเป็นภาษาแม่ของเด็ก

(10) สนับสนุน เสริมสร้าง และขยายการเรียนรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาแม่ของเด็กโดยอนุญาตให้เด็กใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาแม่แทนกันได้

(11) วางแผนให้ความช่วยเหลือเด็กเมื่อต้องเรียนเป็นกลุ่มใหญ่

(12) วางแผนกิจกรรมที่ใช้ความสัมพันธ์หรือความคล้ายคลึงของเสียงทั้งในภาษาไทยและภาษาแม่เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ภาษา

2. การใช้สื่อและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเด็กที่เริ่มเรียนพหุภาษาให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างเข้าใจ เพื่อให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของภาษาแม่ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และสิ่งต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของตนเอง และเป็นการวางรากฐานที่ดีของการ “รู้และรักอัตลักษณ์ของตน” สำหรับการเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

3. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กหรือการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก

4. การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง

แนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังนี้

(1) ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เพื่อออกแบบโครงการหรือกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและบ้าน รวมทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างการปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนกับครอบครัวของเด็ก และชุมชน ทั้งนี้ มีผู้ปกครองช่วยสนับสนุน โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลของเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในโรงเรียน

(2) ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาควรสื่อสารสองทางกับครอบครัวเด็กและทำงานร่วมกันเพื่อรักษาภาษาแม่ของเด็กให้คงไว้ทั้งในห้องเรียนและในสภาพแวดล้อมที่บ้าน

(3) สนับสนุนพ่อแม่ให้ใช้ภาษาแม่กับเด็กควบคู่กับการส่งเสริมการใช้ภาษาแม่ของเด็กที่โรงเรียน เป็นการช่วยลดความสูญเสียทางภาษาและวัฒนธรรมและส่งเสริมการใช้ภาษาไทยได้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

(4) ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ดูแลหลักสูตรอนุญาตให้เด็กใช้ภาษาแม่ โดยร่วมมือกับครอบครัวเด็กสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านให้ยังคงใช้ภาษาแม่สื่อสารกันและทำกิจกรรมผ่านการเล่น การร้องเพลง การอ่านหนังสือ การเรียนรู้ตัวอักษร และการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาแม่ของเด็กที่บ้าน

(5) สร้างครอบครัวให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของแต่ละครอบครัวสนับสนุนการใช้ภาษาแม่ระหว่างการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน

(6) จัดประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลและงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดพหุภาษาเพื่อให้ผู้ปกครองทราบข้อมูลใหม่ ๆ

(7) จัดโอกาสและช่องทางการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ กับผู้ปกครองตลอดทั้งปีอย่างต่อเนื่อง สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการพัฒนาผู้เรียน

(1) ให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของเด็กแก่ครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน

(2) ใช้ภาษาแม่สื่อสารกับเด็กที่บ้าน และจัดให้บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมในครอบครัว

(3) ร่วมมือกับครูในการเชื่อมโยงการใช้ภาษาแม่ที่บ้านควบคู่ไปกับการใช้ภาษาแม่ของเด็กเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ในห้องเรียน

(4) ร่วมกันทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้านผ่านการเล่น การร้องเพลง การอ่านหนังสือ การเรียนรู้ตัวอักษร และการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาแม่ของเด็ก

(5) เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนเพื่อติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทวิ – พหุภาษา และพูดคุยซักถามประเด็นต่าง ๆ ของเด็กอย่างต่อเนื่อง

(สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. 2566 : 14 – 40)

รูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

อีกทั้งจากการศึกษาของ James Banks (2001, 2008) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ผู้ซึ่งบุกเบิกวิจัยพัฒนาแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ได้กล่าวถึง รูปแบบหรือแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมว่า มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. บูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมของนักเรียน เข้าไปในวิชาต่าง ๆ (Content Integration) คือ การที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชาต่าง ๆ เหมือนที่เคยสอนมาขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ มาสอดแทรกบูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอนอยู่ โดยครูอาจนำเรื่องราวเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต งานศิลปะ หรือสถาปัตยกรรมของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียน หรือในชุมชน มายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน ซึ่งวิธีการนี้นอกจากจะเหมาะสมกับการสอนวิชาทางด้านภาษาและสังคมศึกษาแล้ว ยังสามารถสอดแทรกในวิชาทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้อีก

ด้วย เช่น การสอดแทรกประวัติของคณิสสิว ที่ริเริ่ม ประดิษฐ์ คิดค้น หรือพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่สอนหัวข้อประวัติวิทยาศาสตร์สำคัญของโลก เป็นต้น

2. การสร้างความรู้ใหม่ (The Knowledge Construction Process)

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนจดจำเนื้อหาความรู้ที่มีอยู่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบและการตัดสินใจ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง เกิดอคติ ความลำเอียงของคนในชุมชนหนึ่งที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรม หรือครูอาจให้นักเรียนค้นคว้าทำรายงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ต่างในชุมชน ในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเก็บข้อมูลผ่านการอ่านบันทึกประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์บุคคล เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้ จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เข้าใจถึงทรรศนะการเมืองโลกของพวกเขา และเกิดความเห็นอกเห็นใจ ในผู้คนที่มีความเชื่อชาติวัฒนธรรมต่างจากตน

3. การลดอคติ (Prejudice Reduction)

การศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ มีความเชื่อว่า เด็กส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนมาพร้อมกับเจตคติต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงเจตคติของพ่อแม่ผู้ปกครองของพวกเขาเช่นกัน ดังนั้นแนวคิดสำคัญคือ ทำอย่างไรที่สถานศึกษาและครูจะปลูกฝังเจตคติทางเชื้อชาติในทิศทางบวกและปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดในตัวนักเรียนการจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เด็กมีเจตคติต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางบวกและมีค่านิยมแบบประชาธิปไตย โดยครูควรจัดสภาพแวดล้อม ดังนี้ 1) ให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ให้นักเรียนได้รับรู้ เข้าใจถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสังคม 3) ปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรให้เอื้อต่อการส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม และ 4) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้ติดต่อสัมพันธ์กัน

4. การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม (Equity Pedagogy)

การศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้มุ่งเน้นให้ครูปรับวิธีการสอนที่จะเอื้ออำนวยสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่มเชื้อชาติ วัฒนธรรมในชั้นเรียน มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนโดยเท่าเทียมกัน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนจากกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียน และในโรงเรียนอย่างทั่วถึง เช่น เปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการที่ครูจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด ตามศักยภาพของแต่ละคน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ภาษา ค่านิยม และแบบแผนการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นของตนเป็นอย่างดี

5. การปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน (An Empowering School Culture and Social Structure) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้ เน้นการปรับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคนใน

โรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การสร้างบรรยากาศของความ ร่วมมือกัน การปรับรูปแบบการสื่อสารที่เอื้อต่อสมาชิกทุกคนในโรงเรียน ปรับหลักสูตรและการสอน รวมทั้ง กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกกลุ่ม

สรุป

ผู้เขียนขอกล่าวโดยสรุปว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัยชาติพันธุ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า 1) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา : โดยการให้ความสำคัญ สำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ 2) กำหนดแนวคิด : เน้นกระจายอำนาจการตัดสินใจทาง การศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริมสิทธิเด็ก, สิทธิทางการศึกษา และสิทธิมนุษยชน การศึกษาเพื่อพัฒนา 3) หลักการปฏิบัติ สำหรับกาจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่บริบท และศักยภาพของโรงเรียนรวมถึงเป็นการให้โอกาสทางการ ศึกษาแก่เด็กในพื้นที่เป็นไปอย่างเสมอภาค 4) กลไกการนำไปปฏิบัติ : หน่วยงานรัฐ : ให้การสนับสนุน, ผู้ปกครอง : ให้การดูแลเอาใจใส่, ชุมชน : ให้การช่วยเหลือกับทางสถานศึกษา 5) การวัดและประเมินผล ควรจะออกแบบการวัดและประเมินผลให้เป็นตามพื้นที่และสภาพบริบท

โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ว่า 1) การออกแบบและการจัดกิจกรรมทางภาษา 2) การใช้สื่อ และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 4) การสร้างความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- สภชาติ วินิตกฤษฎา. 2565. ทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ตาม แนวชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย นเรศวร.
- สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2566. แนว ทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิ - พหุภาษา โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานในสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยตามบริบททางสังคมที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. 2564. ประวัติศาสตร์จังหวัดเชียงราย. ระบบออนไลน์ : https://chiangrai.m-culture.go.th/th/db_10_chiangrai_47. (เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567).
- Bank, A. J. 2001. An introduction to multicultural education. 2nded. Boston : University of Washington, Seattle.
- Bennett,Christine I. 2007. Comprehensive Multicultural Education:Theory and Practice. Boston:Pearson Education.

- D' Angelo, Andrea M. and Dixey, Brenda P. 2001. Using multicultural resources for teachersto combat racial prejudice in the classroom. *Early Childhood Education Journal* 29(2), 83-87.
- Kunzman, Robert. 2003. Mutual understanding : The basis of respect and ethical education. *Philosophy of Education*. (Online).
- Wan, Guofang. 2006. Teaching diversity and tolerance in the classroom: A thematic storybook approach. *Education*, 127(1): 140-154.

ชื่อเรื่อง	ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล
ชื่อผู้วิจัย	นายทวีศิลป์ ในจิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปทุมวิไล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองพื้นฐาน (Pre-Experimental Research) ใช้รูปแบบ One-Group Pretest-Posttest Design โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมวิไล และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) จำนวน 39 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ และ แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยหลังการเรียนรู้อยู่ที่ 28.02 (S.D. = 4.75) สูงกว่าก่อนเรียนที่ค่าเฉลี่ย 18.25 (S.D. = 6.18)
 2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับสูง โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.61 (S.D. = 0.54) ในด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับความพึงพอใจในระดับสูงสุด
- ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐานมีผลในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญและสร้างความพึงพอใจในกระบวนการเรียนการสอนของนักเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล

คำสำคัญ : ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ, การสอนทักษะการอ่าน, กระบวนการคิดเป็นฐาน

บทนำ

โลกปัจจุบันกำลังเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะการคิด ทักษะฝีมือต่าง ๆ เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นแล้วความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้กลายเป็นทักษะที่จำเป็น เนื่องจากภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในฐานะภาษาสากล Crystal (2003) ได้เน้นย้ำว่าภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษากลางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีผลกระทบในหลายบริบทสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการติดต่อสื่อสารในสาขาต่าง ๆ ภาษาอังกฤษทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่ครอบคลุมความหลากหลายของภาษาในหลายสาขาวิชา ตัวอย่างเช่น ในแวดวงธุรกิจ ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นต่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ในทำนองเดียวกัน ในแวดวง

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ในแวดวงการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากล ความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงวิชาการ ที่ภาษาอังกฤษไม่เพียงใช้เป็นสื่อการสอนในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลกเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงและเผยแพร่ความรู้ในระดับสากล เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน

ในขณะเดียวกัน สภาการสอนภาษาต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา (American Council on the Teaching of Foreign Languages, 2011) ซึ่งเป็นเครือข่ายสำคัญแห่งหนึ่งของการสอนภาษา ได้อ้างถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 และระบุว่าการเรียนการสอนภาษาควรมุ่งให้นักเรียนมีทักษะและคุณสมบัติที่เกิดจากการบูรณาการความสามารถทางภาษากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งสิ้น 12 ประการ ได้แก่ การเป็นนักสื่อสาร (Communicator) ผู้ที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น (Collaborator) นักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา (Critical thinker and problem-solver) ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creator and innovator) พลเมืองของโลกที่รอบรู้ข้อมูลข่าวสาร กระตือรือร้น และผลิตผลงานโดยใช้เทคโนโลยี (Informer, active, and productive global citizen) ผู้เรียนภาษาที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Flexible and adaptive language learners) ผู้นำ (Leader) ผู้ที่มีความรับผิดชอบ (Responsibility and accountability) และผู้รู้จักใช้ทักษะทางสังคมเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Social and cross-cultural skills) เพื่อนำพาตนเองไปในทางสร้างสรรค์ (Initiation and self-direction) จะเห็นได้ว่าทักษะทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมากต่อกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่สังคมและเครือข่ายวิชาชีพระดับนานาชาติคาดหวัง หรือกล่าวได้ว่าท้าทายต่อการจัดหรือปฏิรูปหลักสูตรภาษา การเตรียมและพัฒนาครูผู้สอนภาษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียน

จากความสำคัญการบูรณาการความสามารถทางภาษากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ทักษะการอ่านเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิต โดยทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การเพิ่มความรู้ในด้านการสะกดคำที่ถูกต้อง การลำดับความสำคัญของสิ่งที่อ่าน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต ดังนั้นผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะการอ่านซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดและต้องฝึกฝนด้วยเพราะทักษะการอ่านนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางภาษาและทำให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนทุกสาขาวิชา Anderson (1999:) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการแสวงหาความรู้ ดังที่ Carrel (1988) กล่าวไว้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนภาษาอังกฤษเพราะการเรียนในระดับที่สูงขึ้นนักเรียนจะต้องอ่านเอกสารตำราวิชาการหรือหนังสือเรียนต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Alderson (2000) ที่ว่าทักษะการอ่านมีความสำคัญจะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งเพราะเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองผู้ที่มีทักษะในการอ่านสูงจะสามารถศึกษาวิชาการต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตร โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารทั้งในสถานการณ์ของชีวิตจริงและนำไปใช้ในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านให้สูงขึ้น ซึ่งการอ่านนับว่าเป็นหัวใจหลักของการศึกษา ความรู้ในแต่ละศาสตร์และจากการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนยังไม่สามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ สรุปใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ และเมื่อทำการทดสอบเก็บคะแนนพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ จากปัญหาดังกล่าวผู้ทำวิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความสำคัญ ซึ่งการพัฒนาการอ่านนั้นมีหลายหลายวิธีไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด จึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความสำคัญ แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับ Thinking-Based Learning ก่อนนี้แล้ว แต่พบว่า ผู้วิจัยมักใช้กับการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ จึงต้องการนำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนทางด้านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมวิไล อีกทั้งยังมีความมั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning)

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีและขั้นตอนการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นเตรียมการทดลอง ขั้นสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนการทดลอง และขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนรายวิชา ภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล จำนวน 121 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จำนวน 39 คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1) ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning)
 - 3.2) ตัวแปรตาม คือ ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เนื้อหาจากการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test) หรือ TGAT 1 การสื่อสารภาษาอังกฤษ ที่นำมาใช้ในการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ได้แก่ 1) ทักษะการพูด (Speaking Skill) และ 2) ทักษะการอ่าน (Reading Skill) โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การถาม-ตอบ (Question-Response)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เติมบทสนทนา (Conversation)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เติมข้อความในเรื่องให้สมบูรณ์ (Text completion)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Reading comprehension)

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ระหว่างเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2567 ถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช 2567 ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที โดยไม่รวม Pre-test, Post-test

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การถาม-ตอบ (Question-Response) เติมบทสนทนา (Conversation) เติมข้อความในเรื่องให้สมบูรณ์ (Text completion) และ อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Reading comprehension) จำนวน 4 แผน
2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ ผ่านระบบ Google Form
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยสอบถามด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาและประโยชน์จากการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ ผ่านระบบ Google Form

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำการชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้
2. ทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการเรียน ผ่านระบบ Google Form
3. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1030208 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 บทเรียน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบ
4. เมื่อดำเนินการสอนครบทั้ง 4 สัปดาห์แล้ว ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ (Posttest) ผ่านระบบ Google Form
5. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ผ่านระบบ Google Form

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Posttest)

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Posttest) และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด (IOC: Index of Item Objective Congruence) คำนวณค่า IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด
$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Posttest) รายข้อ โดยใช้สูตร P ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P	แทน ค่าความยากของข้อสอบ
R	แทน จำนวนผู้ตอบถูก
N	แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Posttest) รายข้อ โดยใช้สูตร R ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$R = \frac{R_H + R_L}{N_{H/L}}$$

เมื่อ R	แทน ค่าอำนาจจำแนก
R _H	แทน จำนวนผู้สอบที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง
R _L	แทน จำนวนผู้สอบที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ
N _{H/L}	แทน จำนวนผู้สอบทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูงหรือกลุ่มคะแนนต่ำ

1.4 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Posttest) รายข้อ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$r_{KR-20} = \left(\frac{K}{K-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ r_{KR-20}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
K	แทน	จำนวนข้อสอบ
p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกหารด้วยจำนวนคนสอบทั้งหมด
q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ 1-p
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}; \text{ df} = n-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

3. ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการหาค่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ค่าเฉลี่ยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ x	แทน	ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

$$S.D. = \frac{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้น

$\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายเหตุ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	18.25	6.18	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	28.02	4.75	สูงกว่าก่อนเรียน
ภาพรวมความพึงพอใจ	4.61	0.54	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านเนื้อหา	4.67	0.51	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.58	0.53	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านประโยชน์ของการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง แสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน ซึ่งบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญและการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.25 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.18 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.02 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.75 เมื่อทำการทดสอบทางสถิติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้านพบว่า

2.1) ด้านเนื้อหา มีระดับความพึงพอใจภาพรวมในระดับเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51

2.2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับความพึงพอใจภาพรวมในระดับเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

2.3) ด้านประโยชน์ของการเรียนการสอน มีระดับความพึงพอใจภาพรวมในระดับเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) มีผลดีต่อการเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมวิไล โดยนักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ สรุปใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ และเมื่อทำการทดสอบเก็บคะแนนพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยออกแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนให้ใช้ทักษะการคิดที่เหมาะสมในกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test) หรือ TGAT 1 การสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ออกแบบและสร้างแผนที่ความคิดนำเสนอ ร่วมกับสรุปความรู้ และระบุแนวทางการนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ กิจกรรมลักษณะนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ยอมรับความคิดของคนอื่น ปรับตัวในการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความเข้าใจคนอื่น ยอมรับคนอื่น และมีความยืดหยุ่นทางความคิด ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการมีทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2549) และ ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว (2555) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้การคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างชำนาญ (Skillful Thinking) เมื่อผู้เรียนมีการคิดที่ชำนาญจะสามารถใช้การคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ดีและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านเนื้อหาของบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนรู้สึกว่ายเหมาะสมและเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเนื้อหาอยู่ที่ 4.67 ส่วนในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ที่ 4.58 และด้านประโยชน์ของการเรียนการสอนอยู่ที่ 4.60 ซึ่งสะท้อนว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ถูกออกแบบมาอย่างมีระบบและเน้นการคิดวิเคราะห์ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนและเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียนอย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก การออกแบบเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ายเนื้อหาเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ผ่านกระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายและเน้นการปฏิบัติ

จริง ช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานและได้พัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สุดท้าย การที่นักเรียนเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้และการประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้พวกเขารู้สึกถึงความสำเร็จและมีความคุ้มค่ากับสิ่งที่ได้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม 1 (อ30208) โรงเรียนปทุมวิไล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การปรับใช้กับวิชาอื่น ๆ ควรขยายผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ไปยังวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะวิชาที่ต้องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดที่ชำนาญในหลาย ๆ ด้าน และนำไปใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริงได้
2. การจัดอบรมครูผู้สอน ควรจัดอบรมให้ครูผู้สอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาอื่น ๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้แบบใช้การคิดเป็นฐาน เพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ในห้องเรียน
3. การสนับสนุนสื่อและเครื่องมือการเรียนรู้ โรงเรียนควรพัฒนาสื่อการสอนและเครื่องมือที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน เช่น สื่อดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันที่ช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในระยะยาว ควรศึกษาผลกระทบของการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐาน (Thinking-Based Learning) ในระยะยาว เพื่อติดตามดูว่านักเรียนสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืนหรือไม่ และผลกระทบต่อความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคต
 2. ควรมีการวิจัยในระดับชั้นที่แตกต่างกันควรทำการวิจัยในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือในระดับประถมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในช่วงวัยที่แตกต่างกัน และตรวจสอบว่ากระบวนการนี้มีประสิทธิภาพในกลุ่มนักเรียนแต่ละช่วงวัยอย่างไร
 3. ควรมีการประยุกต์ใช้ในกลุ่มนักเรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน
- ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการคิดเป็นฐานในกลุ่มนักเรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่ต่างกัน เช่น นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ เพื่อหาวิธีการปรับรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนทุกกลุ่ม

รายการอ้างอิง

American Council on the Teaching of Foreign Languages. (2011). *21st Century Skills Map: World Languages*. ACTFL.

Anderson, N. (1999). *Exploring second language reading: Issues and strategies*. Heinle & Heinle Publishers.

Alderson, J. C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge University Press.

Carrel, P. L. (1988). Interactive approaches to second language reading. In P. L. Carrel, J. Devine, & D. E. Eskey (Eds.), *Interactive approaches to second language reading* (pp. 1-7). Cambridge University Press.

Crystal, D. (2003). *English as a global language (2nd ed.)*. Cambridge University Press.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ

ทีศนา แชมณี. (2549). *การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.

ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรทักษะชีวิตโดยใช้การคิดเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. พระนครศรีอยุธยา.

สมนึก ภัททิยธนี. (2551). *การวัดผลการศึกษา*. กทม. สันติ : ประสานการพิมพ์.

คณะผู้จัดทำ

วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 13 ประจำปี 2567
(เดือนมกราคม – ธันวาคม 2567)

.....

1. ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นายพัฒนา พัฒนทวีดล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นายธีร ภูวคั่นนัท	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. นายศุภสิน ภูศรีโสม	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
7. นายสังคม จันทร์วิเศษ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
8. นางศรีรักษ์ ปลื้มวีระจิตต์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
10. นางสาวทวินนท์ ประภามณฑล	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
11. นายศราวุธ ไชยทองพันธ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
12. นางสาวอารยา
ดาราศรีศักดิ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
13. นางสาวเดือนเพ็ญ
ทองพิลา	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
14. นางสาวอรรดาพรรณ
อินทา	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
15. นายชัยณรงค์ นธินาม	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
16. นายภานุเดช ยี่สารพัฒน์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
17. นางสาวสลินทิพย์ ผนึกเพชร	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
-

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ

